

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність

Збірка праць
XII (XXIV) науково-практичної конференції

Київ
НТУУ «КПІ»
2016

УДК 339.9
ББК 65.5-55+65.9(4 УКР)-55
М58

Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність: збірка праць XII (XXIV) Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 10 – 11 березня 2016 р. / [редкол. : В. Г. Герасимчук (відпов. ред) та ін.]. – Київ : НТУУ «КПІ», 2016. – с.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки.
Протокол № 11 від 24.02.2016 р.

Редакційна колегія:

Герасимчук В. Г., д.е.н., професор (відповідальний редактор)
Гавриш О. А., д.т.н., професор (заступник відповідального редактора)
Войтко С. В., д.е.н., професор (заступник відповідального редактора)
Кочетков В. М., д.е.н., професор
Охріменко О. О., д.е.н., професор
Стеченко Д. М., д.е.н., професор
Корогодова О. О., к.е.н., доцент
Петренко К. В., к.е.н., доцент
Савченко С. М., к.е.н., доцент
Серебренніков Б. С., к.е.н., доцент
Сакалош Т. В., к.е.н., доцент
Тимошенко Н. Ю., к.е.н., доцент
Ярьсько Р. С., асистент
Воронкова І. Ю., аспірант
Марковська О. К., аспірант
Черняк Г. М., аспірант
Князева С. С., аспірант

Збірка праць XII (XXIV) науково-практичної конференції «Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність» (10 – 11 березня 2016 р. у м. Києві) охоплюють широке коло питань, присвячених актуальним проблемам стратегії та механізмам міжнародного науково-технічного співробітництва, а також підвищенню конкурентоспроможності промислового комплексу України.

Материалы докладов участников XII (XXIV) научно-практической конференции «Международное научно-техническое сотрудничество: принципы, механизмы, эффективность» (10 – 11 марта 2016 г. в г. Киеве) охватывают широкий круг вопросов, посвященных актуальным проблемам стратегии и механизмам международного научно-технического сотрудничества, а также повышению конкурентоспособности промышленного комплекса Украины.

Reports of participants of the XII (XXIV) Scientific conference «International scientific and technical cooperation: principles, mechanisms, efficiency» (March 10 – 11th, 2016, Kyiv, Ukraine) omnibuses wide range of questions devoted to actual problems of strategy and mechanisms of international scientific cooperation and enhancing the competitiveness of the industrial complex of Ukraine.

© ФММ НТУУ «КПІ», 2016
© Автори матеріалів

Шановні учасники XII (XXIV) науково-практичної конференції “Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність – 2016”!

Ви стали учасниками традиційної науково-практичної конференції “Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність – 2016”! Кожна з проведених конференцій має свої особливі ознаки порівняно з попередніми зібраннями. Дещо змінився її статус: з міжнародної конференція перейшла на рівень кафедральної. До слів, з якими ми звертали до вас у попередніх збірниках матеріалів конференцій, традиційно внесемо певні зміни і доповнення. Зрозуміло, що будь-яка наша дія має бути усвідомленою, раціональною і результативною. Оскільки конференція науково-практична, ми маємо розглядати проблеми науки і практики міжнародного науково-технічного співробітництва (МНТС) у тісному взаємозв'язку. Що стосується науки, увага учасників повинна зосереджуватися на питаннях теорії міжнародної економіки (сукупність узагальнень, які відображають існуючі відносини і зв'язки між явищами об'єктивної реальності: гіпотези, закони, закономірності), методології (система базисних принципів, методів, методик, способів їх реалізації; визначення суб'єкта, об'єкта, предмета, форми, результатів дослідження) та методичних підходів до здійснення співробітництва в інноваційній сфері (сукупність взаємопов'язаних прийомів успішного проведення певної роботи). Що стосується теорії, методології, методики у МНТС, то вони у цілому напрацьовані. Зрозуміло, що реалії життя потребують їх вдосконалення і розвитку з урахуванням викликів глобалізації. Так, все настирливіше до передових позицій країн “G7”, до когорті розвинених країн наближаються країни з групи “E7”, яким вдається досягати відчутних результатів в економічному розвитку завдяки зміцненню взаємозв'язків освіти і науки, інновацій та інвестицій.

Наступна складова конференції – методичні підходи до розв'язання конкретних завдань при здійсненні експортно-імпоротної політики держави, а також суб'єктів господарювання як основи національної та світової економіки. Нас не може не турбувати ситуація, коли вітчизняний товаровиробник витісняється навіть з внутрішнього ринку конкурентами з Китаю, Німеччини, Польщі, Білорусі, Франції, Литви, Японії, Швейцарії та інших країн. Програми імпортозаміщення почасти не виходять за двері кабінетів можновладців. В структурі товарного експорту переважає не наукомістка, продукція з високою часткою доданої вартості, а товари сировинного походження: металургія, хімічна та деревообробна промисловість, продукція агропромислового комплексу – пшениця, кукурудза, соя, ріпак, олія, мед. Даний факт констатується усіма, скрізь і всюди – в стратегіях, програмах, проектах, на симпозіумах, конференціях, нарадах, в дисертаціях, монографіях, статтях. На практиці результат – далекий від позитивного. Причини знаходяться, мабуть, не стільки в економічній, скільки в управлінській площині, у вмінні грамотно розробляти, приймати та реалізовувати виважені управлінські рішення.

До головних завдань, які ми ставимо перед собою, це, насамперед, – активізувати студентів, їх енергію, потенціал, амбіції. Програма-максимум: вплинути на зупинення процесу регресу інноваційності в Україні, процесу переходу від “філософії мозку” до “філософії шлунку”. Нам вкрай необхідно повернути зазначений процес у напрямі прогресу, у напрямі процвітання держави. У процесі виконання контрольних, курсових, випускових робіт викладачі орієнтують студентів на те, щоб результати їх наукового пошуку можна було реалізовувати на практиці. Наприклад, вже дехто з першокурсників до реферату з проблематики стану та перспектив розвитку двосторонніх торговельно-економічних відносин України з бізнес-партнером додають відгуки навіть Послів деяких зарубіжних країн (Польща, Швейцарія). Ми надаємо можливість кожному з учасників конференції висловити свої думки, оприлюднити результати наукових пошуків в аудиторії, а також на сторінках збірника матеріалів конференції.

Варто нагадати історію проведення наших конференцій, яка бере свій початок з 27-28 травня 1993 року, коли пройшла Перша конференція, присвячена проблемам управління підприємством. Співзасновниками тодішньої конференції стали: КПІ (кафедра управління виробництвом, нині – кафедра менеджменту), Інститут державного управління та самоврядування при Кабінеті Міністрів України (нині – Національна академія державного управління при Президентові України), Міжнародний інститут менеджменту “МІМ – Київ”. Конференція пройшла під назвою: “Потенціал управлінських систем: питання формування та розвитку”. Мета проведення перших конференцій полягала в узагальненні вітчизняного та зарубіжного досвіду з проблем управління основною ланкою економічної “піраміди” держави – підприємством. Саме з підприємства починається формування соціально-економічного потенціалу держави. На підприємстві впроваджуються результати НДДКР, здійснюється технологічна й організаційна підготовка виробництва, відбувається процес виготовлення продукції. Працівники на підприємстві отримують можливість розкрити свої здібності, свій творчий потенціал. Для підтримання конкурентних переваг підприємства власники, керівники мають піклуватися про ефективне використання трудових, матеріальних, фінансових, інформаційних ресурсів, застосовувати високопродуктивне обладнання, новітні технології для виробництва продукції, яка користується попитом як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

З 2002 року, коли в НТУУ “КПІ” розпочалася підготовка фахівців з міжнародної економіки, організатори конференцій внесли корективи в її тематику з урахуванням спеціалізації кафедри –

МНТС. Ми не повинні зосереджуватися на економічних (у поєднанні з інженерними, екологічними, соціальними) проблемах розвитку лише на рівні підприємства. Дієвими організаційними формами міжнародного науково-технічного співробітництва виступають кластери, прикордонні території, вільні економічні зони, транснаціональні компанії тощо. Предметом розгляду учасників конференції є актуальні питання міжнародної торгівлі, міжнародного руху факторів виробництва, світової валютно-фінансової системи, міжнародної економічної інтеграції в умовах глобалізації. До речі, спеціалізація кафедри (МНТС) виступає її конкурентною перевагою порівняно з аналогічними кафедрами інших університетів.

Що стосується підприємства як базового об'єкта економічного потенціалу держави, то воно розглядається з позицій відкритої системи з розгалуженими міжнародними партнерськими зв'язками. В країні накопичилось чимало проблем, пов'язаних з неефективним використанням інтелектуального потенціалу, зниженням темпів технологічного розвитку економіки, падінням рівня конкурентних переваг продукції вітчизняних товаровиробників, збільшенням "інноваційного розриву" порівняно з розвиненими країнами ("G7", "G20") та країнами, що розвиваються пришвидшеними темпами ("E7"). Вирішувати накопичені проблеми повинні нинішні керівники і, безперечно, ті, хто прийде їм на зміну. Йдеться про випускників ВНЗ, фахівців нового покоління з креативним мисленням, з новими підходами до масштабів та методів ведення бізнесу з урахуванням можливостей і загроз, які пов'язані з наближенням Четвертої промислової революції (Давос-2016). Ми намагаємось донести студентам, щоб свої думки вони настирливо, конструктивно висловлювали не лише в університетській аудиторії, а й в пропозиціях до бізнесових і владних структур (законодавчих та виконавчих: президенту України, Верховній Раді, Кабінету Міністрів, галузевим і регіональним органам управління). Виходячи з висловлених позицій, члени програмного й організаційного комітету намагаються залучити до дискусій на пленарних і секційних засіданнях конференції студентів, аспірантів, молодих науковців, а також відомих педагогів і вчених як з України, так і з провідних університетів інших країн. Ми прагнемо залучити до дискусій і практиків, у тому числі із числа випускників НТУУ "КПІ".

Професорсько-викладацький склад кафедри міжнародної економіки намагається надати студентам глибокі знання з економіки підприємства, маркетингу, фінансів, управління, світової економіки, а також поєднання економічних та інженерних знань. В організації навчального процесу підготовки фахівців з міжнародної економіки варто, на наш погляд, і надалі дотримуватися наступних принципів: математизації (використання математичного інструментарію в дослідженні економічних явищ), комп'ютеризації (застосування комп'ютерних програм), лінгвізації (знання і використання на практиці результатів досліджень зарубіжних авторів мовою оригіналу), інженеризації (інформованість про традиційні і новітні технології), економізації (досягнення високих результатів при мінімальних витратах). Конкурентні переваги в процесі підготовки фахівців мають знайти відображення в конкурентних перевагах випускників нашої спеціальності на ринку праці країни і світу.

Програмним комітетом конференції визначені такі тематичні напрями її роботи: інженерно-економічне забезпечення сталого розвитку країни та світу: теорія, методологія, практика; роль держави у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва; національні інноваційні системи: проблеми формування та ефективності; науково-технічне співробітництво як фактор підвищення конкурентоспроможності промисловості України; стан і тенденції розвитку фінансових інструментів міжнародного науково-технічного співробітництва.

Особлива увага має бути прикутою до обговорення ключових положень Стратегії сталого розвитку "Україна – 2020". Інноваційний розвиток держави передбачає посилення ролі інженера, інженерної науки в прийнятті не лише виключно інженерних, а й господарських і управлінських рішень з позицій концепції сталого розвитку підприємства, регіону, країни, світу. При цьому інженерне рішення стосується усіх етапів життєвого циклу товару – від ідеї (новації) до обслуговування товару/послуги, до наслідків утилізації після їх використання (інновації).

Зазначені напрями роботи конференції є пріоритетними в науково-педагогічній діяльності професорсько-викладацького складу кафедри міжнародної економіки, відповідають стратегічним орієнтирам розвитку Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" як університету дослідницького типу в підвищенні його ролі і авторитету на вітчизняному та міжнародному ринках надання освітніх послуг.

Дозвольте побажати кожному з учасників конференції, кожному, хто тримає в руках збірник її матеріалів, бути сильним, розумним, успішним, багатим і щасливим!

З повагою,

Василь Г. Герасимчук, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки НТУУ "КПІ",
голова програмного комітету конференції МНТС-2016

Березень 2016 року
м. Київ, НТУУ "КПІ", Україна

**Склад програмного комітету
XII науково-практичної конференції
"Міжнародне науково-технічне співробітництво:
принципи, механізми, ефективність"**

Голова програмного комітету:

Герасимчук В. Г. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Співголова:

Гавриш О. А. – д.т.н., професор кафедри міжнародної економіки, декан факультету менеджменту та маркетингу, НТУУ «КПІ»

Члени програмного комітету:

Войтко С. В. – д.е.н., в.о. зав. кафедри міжнародної економіки, професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Кочетков В. М. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Охріменко О. О. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Стеченко Д. М. – д.е.н., професор, науковий консультант кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

**Склад організаційного комітету
XII науково-практичної конференції
"Міжнародне науково-технічне співробітництво:
принципи, механізми, ефективність"**

Голова:

Войтко С. В., д.е.н., в.о. зав. кафедри міжнародної економіки, професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Співголови:

Петренко К.В., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Савченко С. М., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Члени оргкомітету:

Співробітники кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»:

Чайковська М. А., к.е.н., доцент

Корогодова О. О., к.е.н., доцент

Черненко Н. О., к.е.н., доцент

Серебренніков Б. С., к.е.н., доцент

Сакалош Т. В., к.е.н., доцент

Скоробогатова Н. Є., к.е.н., доцент

Глуценко Я. І., к.е.н., доцент

Моїсеєнко Т. Є., к.е.н., ст. викл.

Тимошенко Н. Ю., к.е.н., ст. викл.

Грінько І. М., к.е.н., ст. викл.

Кухарук А. Д., к.е.н., ст. викл.

Нараєвський С. В., ст. викл.

Коновалова Н. С., асист.,

Яресько Р. С., асист.

Навчально-допоміжний персонал кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»:

Мхітарян А. А., зав. навч. лаб.

Ткачук Н. В., інженер

Сидоренко Т. М., інженер

Аспіранти кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»:

Воронкова І. Ю.

Марковська О. К.

Черняк Г. М.

Осталецький В. Б.

Князева С. С.

Студенти кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»

Висловлюємо подяку за участь таким організаціям та установам:

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
Корпорація "Українські атомні прилади та системи" ("Укратомприлад")
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
Державна наукова установа "Український інститут науково-технічної експертизи та інформації"
Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ
Інститут економіки та прогнозування НАН України
Інститут економіки промисловості НАН України (м. Київ)
University Of Agribusiness And Rural Development- Plovdiv, Bulgaria

**СЕКЦІЯ 1. ІНЖЕНЕРНО-ЕКОНОМІЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
КРАЇНИ ТА СВІТУ: ТЕОРІЯ,
МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА**

ЩОДО МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ УСПІШНИХ ПЛАНІВ ДІЙ В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Войтко С. В. д.е.н., професор, в. о. зав. кафедри міжнародної економіки
НТУУ «КПІ», Україна
s.voytko@kpi.ua

Розвиток сучасної цивілізації вже нараховує тисячоліття і за цей період різні народи напружували досить значний масив успішно функціонуючого інструментарію державного управління, особливо у вирішенні проблем кризового стану. Зауважу, що Прибалтійські країни ЄСРП вже близько 25 років вибудовують своє майбутнє у європейському векторі. Прийшов і нам час переосмислити стан і розвернути вектор розвитку від Росії (Російської Імперії, Російської Федерації, Московії) до європейських цінностей, де немає загарбницьких ідеологій Совка-2.0. Чому за основу взято Прибалтику? А тому, що це, на мій погляд, є успішно реалізованим проектом з покращення рівнів якості та безпеки життя Людини на пострадянському просторі.

У джерелі European Union Strategy for the Baltic Sea Region [1] запропоновано План дій Комісії Європейського Союзу для Балтійського регіону. Основою цього документу є набір заходів плану дій (Action Plan). Цей план передбачає такі 9 пунктів: 1) наповнення прогалів; 2) роз'яснення і корекція; 3) узгодження змін; 4) управління змінами; 5) видалення флагманського проекту за необхідністю; 6) модифікація флагманського проекту за необхідністю; 7) зміна сутності; 8) додавання флагманського проекту за необхідністю; 9) додавання флагманського проекту, що не охоплює регіонального значення. Слід зазначити, що саме стосовно останнього плану дій він взагалі не допускається. Тобто основна увага передбачена для реалізації 8-ми першим позицій Плану дій.

Належним чином вивчено [2] та на основі цієї Стратегії визначено мною такі цілі для України: 1. Розвиток промислових підприємств з низькими викидами вуглекислого газу: 1.1) природоохоронні заходи та модернізація промисловості на засадах низьковуглецевої економіки; 1.2) стимулювання розвитку промислових процесів на використанні енергозощадження та біоенергетики; 1.3) участь в ініціативах зі збереження клімату; 2. Формування балансу стосовно розвитку сіл і міст, сільського господарства та промислового виробництва, туризму та сфери послуг: 2.1) сприяння формуванню ефективного управління громадами і взаємодії міст і сіл; 2.2) підтримка ініціатив з ресурсозберігаючого управління природними ресурсами; 2.3) розробка та реалізація стратегій розвитку рекреації та туризму на засадах сталого розвитку; 3. Скорочення негативного екологічного впливу на навколишнє середовище: 3.1) збалансованість споживання і промислового виробництва; 3.2) зважена державна політика у сфері екології; 3.3) створення сприятливих умов для проживання з високим рівнем якості та безпеки життя; 4. Реалізація засад економіки знань з використанням концепції сталого розвитку: 4.1) підтримка наукових шкіл, розвиток навчально-лабораторної бази освітніх закладів, програм обміну знаннями; 4.2) імплементація засад концепції сталого розвитку в усі сфери соціально-економічної системи країни; 4.3) модернізація промисловості та сільського господарства з використанням екологічно спрямованих інновацій.

Резюмуючи можливо виділити такі основні моменти розвитку країни на засадах концепції сталого розвитку: 1) екологоорієнтований вектор розвитку; 2) збалансований розвиток сіл та міст; 3) оптимальне промислове виробництво та споживання; 4) освіта та реалізація інтелектуальної праці. Наприкінці зазначу, що кластерами економіки, які можуть сприяти розвитку економіки України є такі [3]: 1) аграрний сектор; 2) військово-промисловий комплекс; 3) інформаційно-комунікаційні технології; 4) створення нових речовин і матеріалів, нанотехнології; 5) енергетика; 6) високотехнологічне машинобудування; 7) розвиток транзитної інфраструктури; 8) «Науки про життя» біомедична інженерія, клітинна медицина, фармація; 9) туризм.

Література:

1. European Union Strategy for the Baltic Sea Region : Action Plan [Electronic resource] / Commission of the European Communities (February 2013 version), Brussels, 2013. – 191 p. – Mode of access : http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/baltic/action_2013_en.pdf

2. Стратегия устойчивого развития Совета государств Балтийского моря 2010-2015 [Электронный ресурс] The International Permanent Secretariat of the Council of the Baltic Sea States, Швеция, 2010. – 24 с. – Режим доступа : <http://www.cbss.org/wp-content/uploads/2013/04/strategy-russian.pdf>

3. Форсайт економіки України: середньостроковий (2015–2020 роки) і довгостроковий (2020–2030 роки) часові горизонти : монографія / А. О. Болдак, О. А. Гавриш, В. В. Дергачова, Я. І. Кологривов та інші [наук. кер. М. З. Згуровський] // ІКСУ; Комітет із системного аналізу при Президії НАН України; НТУУ «КПІ»; ІПСА; Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. — К. : НТУУ «КПІ», 2015. — 136 с.

РИНОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Ершова М.О., студент

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
mari.ershova.1995@mail.ru

Глобалізація і розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) призводять до революційних змін у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Досягнутий рівень розвитку ІКТ дозволяє приступити до вироблення державної політики, спрямованої на забезпечення національної безпеки держави.

Розвиток новітніх технологій передачі інформації та, зокрема, глобальна мережа Інтернет, мобільний зв'язок, цифрове телемовлення змусили вчених заговорити про появу нового ринку, так званого ринку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Під ринком інформаційно-комунікаційних технологій розуміється системно організована для вирішення завдань управління сукупність методів і засобів реалізації операцій збору, реєстрації, передачі, накопичення, пошуку, обробки і захисту інформації на базі застосування досконалого програмного забезпечення, використовуваних засобів обчислювальної техніки і зв'язку, а також способів, за допомогою яких інформація пропонується економічним агентам[1].

Дослідження різних авторів показують, що між розвитком ринку ІКТ і економічною безпекою країни є тісний неоднозначний взаємозв'язок. Інформаційна безпека, будучи складовою частиною національної та економічної безпеки, займає особливе становище. Воно визначається тим, що інформація, інформаційні ресурси і ІКТ стають в інформаційному суспільстві системоутворюючим фактором всіх реальних сфер суспільства і визначають та впливають на стан економічної, оборонної, соціальної та інших складових національної безпеки.

Звідси випливає, що між поняттями «економічна безпека» та «інформаційна безпека» немає принципових розбіжностей і протиріч. Інформаційна безпека, будучи складовою частиною економічної безпеки, об'єднує всі види безпеки всередині однієї системи угруповань.

У дослідженні під економічною безпекою розуміється такий стан економіки країни, який характеризується стійкістю і розвитком, має вбудований механізм у вигляді інститутів, що дозволяють оперативно і гнучко реагувати на різні загрози, сприяють підвищенню добробуту народу і відповідають інтересам держави.

Узагальнюючи погляди різних авторів, присвячені досліджуваній темі, можна відзначити, що останнім часом в економічній науці склалося кілька напрямків теорії та методології формування та розвитку ринку ІКТ в системі забезпечення економічної безпеки. Підходи вчених, в основному, схожі в тому, що розвиток ринку ІКТ дозволяє сформувати в країні єдиний економічний та інформаційний простір і може служити фактором економічної безпеки країни.

Вважається, що дієвим інструментом пожвавлення реального сектора і забезпечення економічної безпеки може виступати розвиток ринку ІКТ. Існує логічний зв'язок між ІКТ та економічної безпеки країни. У зв'язку з цим існують загрози, які виходять від ринку ІКТ і сприяють уповільненню розвитку національної економіки держави.

Серед основних загроз виділені:

- відставання темпів розвитку інфраструктури ринку ІКТ країни від світового;
- часткова, або повна відсутність захисту інформації в процесі використання і вдосконалення засобів і продуктів ІКТ-галузі;
- переривання (зриви) процесів надання ІКТ-послуги на час як в масштабі окремо взятого регіону, господарюючого суб'єкта, так і в національній економіки в цілому.

Головна ідея полягає у взаємозв'язку, а саме, який вплив приносить ринок ІКТ в результаті загрози відставання її темпів розвитку від інших країн, а також загрози зривів надання послуг в умовах глобальних змін і навпаки, вигоди в разі відсутності цих загроз.

В цілому можна вважати: майстерне використання внутрішніх і зовнішніх передумов при відповідній нейтралізації загроз, дозволить вибудувати таку стратегію економічного зростання в країні, яка забезпечить не тільки бажані темпи приросту ВВП, а й нові якісні макроекономічні параметри.

Література:

1. Толковый словарь по информационному обществу и новой экономике. — [Электронный ресурс] — М. 2007. URL: http://information_society.academic.ru/143/Информационно-коммуникационные_технологии
2. Манойло А. Государственная информационная политика в особых условиях: монография / А. Манойло. — М.: МИФИ, 2003. — 388 с.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Князева С. С.,

аспірант Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»
knyazevasofia@gmail.com

Одним з перспективних варіантів формування конкурентних переваг підприємств - товаровиробників інструментів є організація їх діяльності, заснована на застосуванні принципів менеджменту якості на базі міжнародних стандартів ISO серії 9000.

Системи управління якістю на промислових підприємствах і управління якістю промислової продукції з'явилися одночасно, що у свою чергу є системою поряд з системами управління персоналом, виробництвом, постачанням та іншими. Впровадження системи якості дозволяє запроваджувати організацію, діагностику та моніторинг за якістю, управляти та підвищувати рівень ефективності.

Система управління якістю (система якості) - це організаційна структура, що включає взаємодію управлінського персоналу, який реалізує функції управління якістю встановленими методами [1].

У стандарті ISO 9000: 2005 [2] «система менеджменту якості - це система менеджменту для керівництва та управління організацією стосовно до якості». Додатково у визначенні є посилання на вхідні терміни: «система менеджменту - це система для розробки політики і цілей і досягнення цих цілей», і «система - це сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих елементів».

Рис. 1. Структура та функції управління якістю на підприємстві [1].

Перелік управлінських функцій якості на підприємствах [3]:

- функція прогнозування потреб та можливостей і належного технічного рівня якості продукції (доцільність визначення науково-технічних і економічних показників, вимог споживачів до номенклатури, асортименту та якості продукції, визначення показників якості та їх модернізації існуючих видів продукції);
- функція планування поліпшення якості продукції (розробку нових видів продукції; підвищення якості виготовленої продукції та якості роботи);
- функція виробництва продукції (створення зразків нової продукції, економічні показники, що відповідають еталону);
- технологічна функція якості продукції (технологічна готовність до виробництва продукції за установленними показниками);
- метрологічна функція забезпечення якості продукції (точність вимірювань параметрів виробів);
- функція матеріально-технічного забезпечення якості продукції (поставка сировини, комплектуючих виробів);
- функція кваліфікації персоналу (організація навчання методам розробки, виготовлення і використання продукції);
- функція організації взаємин між споживачами і постачальниками (між постачальниками сировини, комплектуючих виробів і виробниками);
- функція стабільності рівня якості (корегуючі та попереджувальні заходи);
- функція контролю якості при випробуваннях продукції;
- функція техніко-економічного аналізу (діагностика якості продукції, доцільність).

Список використаних джерел:

1. Огвоздин В. Ю. Управление качеством. Основы теории и практики / В. Ю. Огвоздин // М.: Дело и Сервис, — 6-е издание. — 2009. — 304 с.
2. Міжнародний стандарт ISO 9000: 2005 «Системи менеджменту якості. Основні положення і словник» М.: Стандартиформ, 2006
3. Левкина Е. В. Шпаргалка по управлению качеством / Е. В. Левкина, С. В. Михеева // Алпель — 2011. — 64 с.

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА РІВЕНЬ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Кулинич О. О., аспірантка ФММ
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
elena.kulynych@gmail.com

На сьогоднішній день спостерігаємо тенденцію стратегічного переходу країн від економік із сировинним підходом, яким притаманний ефект нестабільності, до інформаційно-комунікаційних економік. Значна кількість держав вже визнали ІТ-галузі, як одні з провідних факторів розвитку економіки і саме тому створюють та застосовують різні інструменти для стимулювання та покращення індексів інформаційного розвитку держави.

Відповідно до міжнародних рейтингів, країни позиціонуються, як високоефективні за рахунок співвідношення багатьох індексів, а саме розглядається індекс рівня корупції в країні, який впливає на безліч інших (індекс економічної ефективності, індекс політичної стабільності, індекс економічної свободи, індекс ефективності уряду тощо). Проте, так як світова тенденція спрямовує країни до інформаційного розвитку, доцільно розуміти, яке співвідношення між рівнем корупції та розвитком інформаційних технологій в країні.

По-перше, стрімкий розвиток ІТ-сфери спростив безліч адміністративних процедур та оптимізував час і ресурси. Впровадження інформаційних технологій у різні галузі сприяло:

- зменшенню втручання людського фактору;
- зменшенню кількості формальних процедур;
- зменшенню помилок у керівництві, безконтрольного та необмеженого впливу чиновництва;
- залученню громадян до управління суспільними справами;
- контролю над вирішенням проблем та прозорості урядування країни в цілому.

По-друге, за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій створено новий тип регулювання країною – електронне урядування (e-governance). У свою чергу, – це виступає каталізатором скорочення корупції, а також значно економить кошти та сприяє нівелюванню наявності значних фінансових ресурсів для введення ІКТ в інфраструктуру країни. Електронні операції сприяють прозорості та громадському інформуванню, а автоматизація та звітування дозволяє стримувати та попереджати дрібне хабарництво та масштабні корупційні схеми.

По-третє, за даними Transparency International [1] та ITU [2] Україна за 5 років втратила свої позиції у світовому рейтингу. За показниками 2010 року Україна займала 69 місце з індексом розвитку інформаційних технологій (IDI) 4,41 та 134 місце з індексом корупції (CPI) 2,4 (за 100-бальною шкалою). Проте вже у 2014 році навіть при покращенні індексів (IDI – 5,23 та CPI – 26 за 100-бальною шкалою), рейтинги виявились значно гіршими. Так, за IDI Україна посіла 79 місце, а за CPI – 142, це означає, що уряд недостатньо сприяв розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури та боротьбі з рівнем корумпованості країни. Тобто, протягом 5 років, навіть при покращенні індексів, Україна показала негативний результат, що в свою чергу означає, що інші країни світу сприяли покращенню даних показників значно ефективніше. Варто виділити, що ініціатива створення інформаційного суспільства має широкомасштабну підтримку, проте корупція не зникне без створення також політичної відповідальності.

Як висновок, можемо зазначити, що одним із основних факторів стимулювання розвитку ІКТ-інфраструктури є створення ефективного механізму для врегулювання, перш за все, моделі податкової системи. Так, для українського уряду доцільно розглянути світові практики, успішні приклади та інструменти обтяження податками ІТ-компанії та R&D-центри. Такими прикладами можуть слугувати діючі механізми Індії та Ізраїлю. У випадку комплексної державної підтримки ІТ-сфера може збільшити свою частку щодо ВВП, а також створити нові робочі місця не тільки у сфері інформаційних технологій, а також в інших інфраструктурах. Доцільно також зазначити, що створення інформаційного суспільства – фундаментальний аспект щодо підвищення конкурентоспроможності України на світовому ринку.

Література:

1. Corruption Perception Index [Електронний ресурс] // Official site Transparency International – Режим доступу до ресурсу: <http://www.transparency.org/cpi2014/results#myAnchor1>.
2. Measuring the Information Society Report 2014 [Електронний ресурс] // Official site International Communication Union (ITU) – Режим доступу до ресурсу: https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/publications/mis2014/MIS2014_without_Annex_4.pdf.

ГЕОГРАФІЧНІ ЗАЗНАЧЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРУ ЯК ОБ'ЄКТИ ІННОВАЦІЙ ТА ЇХ НЕДООЦІНКА ПІДПРИЄМЦЯМИ

Литвин О.В. канд. техн. наук, доцент, Іванченко Д.О., магістрант, MMI, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», Lytvin_o@mail.ru

Географічне зазначення – це термін, який відображає зв'язок "місце-товар" і дає змогу виробникам товарів з певного географічного району вимагати права на зазначення того, що певний товар походить із цього регіону. Географічне зазначення є широким поняттям, що стосується будь-яких виразів, які відображають географічне походження товару. Вказаний вираз вживається у відношенні до товарів, що вироблені у певній географічній зоні.

Сучасний розвиток товарів та їх просування під захищеними географічними назвами (назвами з географічними зазначеннями) в Україні є дуже повільним, незважаючи на той факт, що цей Закон був прийнятий 16 років тому [1]. Цю ситуацію можна пояснити наступними чинниками:

1. Недостатня кількість інформації, доступної для виробників, про можливості та економічний зиск, пов'язані з використанням географічних зазначень.

2. Високий рівень глобалізації та уніфікації виробничих процесів промисловості та сільському господарстві, бо виробництвом продукції для ринків України займаються переважно великі та середні підприємства.

3. Недоліки законодавчої бази щодо реєстрації та набуття прав на географічні зазначення, та необхідність її узгодження відповідно до законодавства Європейського Союзу [2].

В Україні також існують приклади товарів, пов'язаних з певними регіонами: ялтинська цибуля, кримський кизил, мелітопольська черешня, джанкойська суниця садова, карпатський мед, сіль «Слов'янська», дунайські оселедці, херсонські кавуни та помідори, горностаївські бурки широко відомі не тільки в Україні.

Українське законодавство розрізняє просте зазначення походження товару та кваліфіковане зазначення походження товару, яке охороняється законодавчо. Кваліфіковане зазначення походження охоплює назву місця походження товару (НМП) та географічне зазначення походження товару (ГЗП). НМП відрізняється від ГЗП тим, що використовується для позначення товару, що має особливі властивості, виключно або головним чином зумовлені характерними для даного географічного місця природними умовами або поєднанням цих природних умов з характерним для даного географічного місця людським фактором [1]. Законодавство ЄС про географічні зазначення стосується тільки харчових продуктів і алкогольних напоїв, українське законодавство не має таких обмежень і стосується всіх товарів і послуг з певного географічного регіону. Існують також значні розбіжності у термінології, процедурах реєстрації та контролю між законодавствами України та ЄС.

Відповідно до інформації Держслужби інтелектуальної власності України на 2016 р. зареєстровано 42 кваліфіковані зазначення походження українських та зарубіжних товарів, що охоплюють мінеральні води та алкогольні напої, та з 01.01.2016 р. в Україні охороняються 3067 географічні зазначення ЄС, які охороняє Україна відповідно до Угоди про асоціацію. Для 15 українських товарів протягом 10 років не припиняється використання географічних зазначень, тотожних зареєстрованим в ЄС.

На жаль, українські виробники на етикетках продукції з уже зареєстрованим кваліфікованим зазначення походження товарів не наносять попереджувальне маркування. На українських товарах та їх етикетках відсутнє попереджувальне маркування про зареєстроване кваліфіковане географічне зазначення походження (але в наявності інше маркування: сертифікаційне, «без ГМО», безпечна утилізація та ін.)

В Україні процедура реєстрації та набуття прав на кваліфіковане зазначення походження товару має два рівня. Перший, коли відбувається реєстрація кваліфікованого географічного походження товару, наприклад, Херсонський кавун, в Укрпатенті зацікавленими виробниками (асоціаціями виробників, юридичними особами) з наданням свідоцтва з бестроковим терміном дії. Виконання даної процедури вимагає багато часу, пов'язаного з отриманням довідок та висновків, що не сприяє використанню цього об'єкта інтелектуальної власності. Другий, коли по заявці конкретного виробника, який знаходиться в зазначеному географічному місці (наприклад, вирощує кавуни в Херсонській області), відбувається набуття права на використання вже зареєстрованого кваліфікованого зазначення з наданням свідоцтва терміном дії до 10 років. Це дозволяє виробнику маркувати свою продукцію відповідним позначенням, але не може надавати іншим особам ліцензії на використання зареєстрованого позначення.

Література:

1. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів». Закон від 16.06.1999 № 752-XIV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 32, ст.267.

2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Угоду ратифіковано Законом № 1678-VII від 16.09.2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ГАЗОПОСТАЧАННЯ В УКРАЇНУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Новікова А.П., студентка 2 курсу, групи УС-41,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», n_angelin@mail.ru

В сучасному середовищі питання газопостачання торкається не тільки дрібних домогосподарств, але й великої промисловості, тому динаміка потреби в газопостачанні, газообіг на території України, джерела його добування, імпортування, знаходження найефективнішого та економічно найвигіднішого варіанту отримання газу залишає це питання одним з найактуальніших. Так, визначимо обсяги щорічного споживання газу на території України (рис. 1).

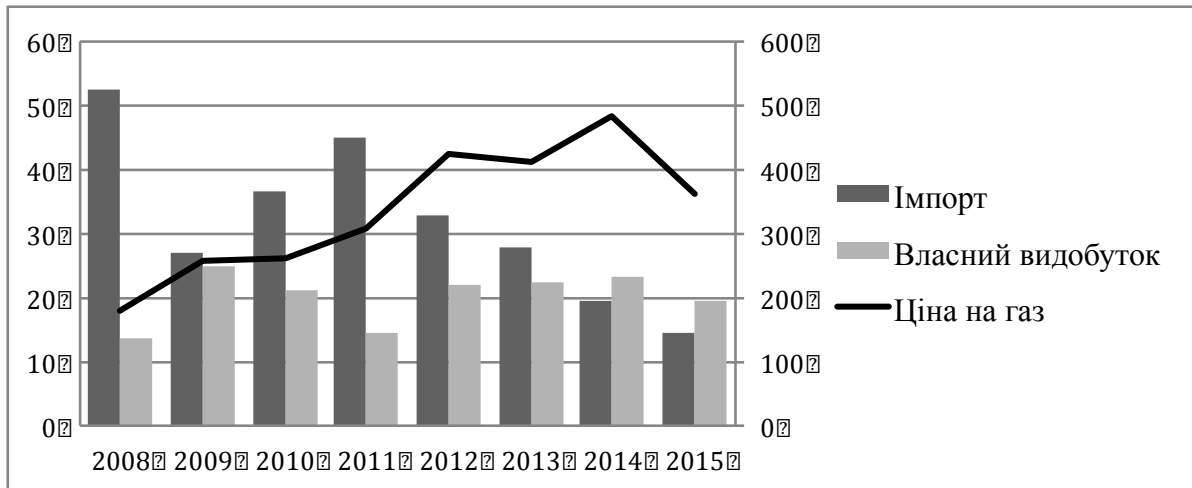

Рис. 1. Обсяги споживання та динаміка цін на газ для України в період 2008-2015 рр. [1,2]

Дана динаміка ілюструє, що країна зменшила обсяги споживання в 1,5 рази в порівнянні до 2008 року. Основними джерелами отримання природного газу є його імпорт з інших країн та самостійний видобуток з газоносних родовищ на території України [1].

Вже близько 50-ти років Україна купує газ в постійного імпортера – Росії, проте враховуючи зростання ціни на імпортований газ з даної країни, обсяги його споживання Україною мають спадний тренд (рис. 1). За умови зниження споживання газу та розвитку програм енергоефективності, Україна зможе відмовитися від імпорту газу, що значно вплине на економічну стабільність країни. Одним з підтверджень цього є дані державного балансу України, згідно яких налічується близько 290 родовищ природного газу, що становить близько 6700 млрд. куб. м [3].

За словами міністра енергетики, на момент 2015 року в Україні самостійно видобувається близько 17-18 млрд. куб. м газу на рік, при необхідних для споживання близько 50 млрд. (рис. 1) [4]. Якщо ціна 1 тис. куб. м імпортованого газу становить близько 490\$, то загальна ціна такого газу в 2014 році становить 9,5 млрд. \$. За даними національної комісії, що регулює сферу енергетики, ціна за 1 тис. куб. м самостійно видобутого газу в Україні становить близько 65\$, тобто загалом 1,5 млрд. \$ на 2014 рік. Тобто, сума цих значень буде загальним споживанням за весь рік – 11 млрд. \$. Але за умови, якщо Україна буде використовувати виключно самостійно видобутий газ, то ціна щорічного використання такого газу буде становити близько 2,8 млрд. \$.

Україна має великий потенціал з видобутку природного газу, однак цей потенціал приховується. Розширення власного видобутку газу могло б призвести не тільки до її незалежності відносно країн-імпортерів газу, а й до того, що Україна могла б відправляти самостійно видобутий газ на експорт та, відповідно, покращити своє економічне становище на міжнародній арені. Отже, Україні необхідно перевести свою увагу на власний видобуток газу, а не на імпорт, адже такий спосіб отримання природного газу є набагато економічніший та ефективніший.

Список використаних джерел:

1. Джерела походження природного газу - [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://texty.org.ua/d/static/gas01/>
2. Інфографіка. Динаміка цін на газ в історії України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://rian.com.ua/infografika/20140613/353138139.html>
3. Ресурси і запаси природного газу. - [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Ресурси_і_запаси_природного_газу
4. Швидко збільшити видобуток газу в Україні можуть приватні компанії, а не держава – інвестор. - [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.radiosvoboda.org/content/article/26629552.html>

ЧИННИКИ ЗОВНІШНЬОЇ ТА ВНУТРІШНЬОЇ МІГРАЦІЇ КВАЛІФІКОВАНОГО ПЕРСОНАЛУ

Лугвіщик Ю. М., студентка 4 курсу, гр.УС-21,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, lug_j@ukr.net

Залучення в країну чи регіон кваліфікованих працівників, науковців, інженерів та викладачів може бути вкрай вигідним для місцевої економіки. Кваліфікований персонал залучається в країни, де попит на робочу силу відповідного рівня освіти та з необхідними навичками перевищує її пропозицію. У випадку, коли кваліфікований працівник не може реалізувати власний потенціал у регіоні проживання, він прагне до переміщення в країну, де існує вільне робоче місце.

Під трудовою міграцією слід розуміти переміщення у просторі, що здійснюються індивідами з метою підвищення рівня життя на основі більш вигідного використання власної робочої сили без зміни постійного місця проживання [1, с. 8]. Трудову міграцію прийнято розглядати як початковий етап постійного переселення, що в свою чергу, і утворює явище міграційного руху населення.

На обсяги міграції кваліфікованого персоналу впливає низка чинників. Так до основних причин міграції можна віднести: можливість професійної реалізації особи, здобуття освіти, бажання підвищити рівень життя та матеріального благополуччя, зміну розміщення виробництва, стан здоров'я працівника та необхідність зміни кліматичних умов, сімейні обставини (об'єднання родини, шлюб), військові, соціальні, етнічні чи релігійні конфлікти, політичні переслідування тощо. При цьому причини міграції можуть мати як груповий, так і індивідуальний характер; мати об'єктивні підстави або суб'єктивне бажання особи змінити місце проживання та культуру.

За джерелом виникнення чинники, що зумовлюють трудову міграцію персоналу, можна поділити на внутрішні і зовнішні. Так до внутрішніх чинників відносять невідповідність між рівнем оплати праці та фактичною вартістю життя; безробіття. Чимале значення мають зовнішні чинники, серед яких вищі рівні оплати праці та вигідніші умови працевлаштування в країнах, в які планується здійснити міграція; наявність тіньового сектору економіки в тих країнах, які приймають працівників, що робить можливим поширення нелегальних форм трудової міграції [2, с. 4].

Найбільш значущим чинником, що сприяє відпливу працівників з України і їх переміщенню за кордон, є економічний. Необхідність задоволення елементарних потреб людей і бажання реалізації надії на високий рівень матеріального благополуччя, що є одним з головних принципів концепції сталого розвитку, стимулює працівників до пошуку більш високооплачуваного місця зайнятості. За даними обстеження Міжнародної організації з праці середньомісячний заробіток одного трудового мігранта за кордоном становив 930 доларів, що майже втричі більше ніж у середньому на одного штатного працівника, зайнятого в економіці України – 330 доларів (в 2008 р. – 817 доларів). Заробіток чоловіків був вищим за заробіток жінок: 996 та 813 доларів відповідно [3, с. 55].

Одним із чинників міграції з України кваліфікованих працівників є відсутність внутрішнього споживача, тобто масштабного внутрішнього ринку високих технологій. Основні причини такої ситуації – це орієнтована на експорт сировинних ресурсів структура української економіки, активне проникнення на національний ринок імпортої високотехнологічної продукції, неготовність нового приватного сектору економіки робити інвестиції в дорогі і довгострокові наукові проекти [4]. При цьому вихід української продукції на світовий ринок є ускладненим за рахунок високої конкуренції на ринку, відсутності державної підтримки виходу українських товаровиробників на зовнішній ринок та наявності нетарифних захисних бар'єрів для входу на ринок, зокрема необхідності отримання дозволів та ліцензій для реалізації високотехнологічної продукції.

Таким чином, щоб зменшити відтік кваліфікованого персоналу з України і мати можливість приваблювати фахівців з-за кордону важливо зменшувати негативний вплив чинників, що стимулюють кваліфікований персонал до зміни місця зайнятості: стабілізувати економічне і політичне становище, вирішити проблеми оплати праці та безробіття.

Література:

1. Населення України. Трудова еміграція в Україні. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2010. – 233 с.
2. Тимофєєв А. Проблеми зовнішньої трудової міграції в Україні: сучасні тенденції / А. Тимофєєв // Синопис: текст, контекст, медіа. - 2013. - № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/stkm_2013_2_13
3. Звіт щодо методології організації проведення та результатів модульного вибіркового обстеження з питань трудової міграції в Україні / Міжнародна організація праці. Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи. – Будапешт, 2013.– С. 98.
4. Оппельд Л. І. Сучасні тенденції міжнародної інтелектуальної міграції в умовах євроінтеграції / Л. І. Оппельд, А. М. Шабардіна // Ефективна економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1871>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Нетребя І.О., к.е.н., доцент

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, iranetr@ukr.net

Сучасні економічні відносини, що складаються між вітчизняними підприємствами та їх зарубіжними партнерами передбачають не лише фінансовий аспект, але й обмін досвідом, отримання нових цінних знань та ідей, що дає поштовх для розвитку нових сфер діяльності і розвитку бізнесу як на вітчизняному, так і зовнішньому ринках. У корпоративному контексті, знання - це продукт підприємства, що є результатом навчання персоналу, набуття ним нового досвіду та його подальшого продуктивного застосування, що забезпечує сталі конкурентні переваги підприємства. Науковці стверджують [1], що у сучасній економіці знання є не менш важливим фактором, ніж земля, праця чи капітал. Зазначимо, що фактор інтенсивного обміну знаннями на мікроекономічному рівні призводить, до низки структурних перетворень. Змінюється перебіг типових бізнес-процесів; у зв'язку з пріоритетністю інновацій; зростає перелік альтернативних варіантів управлінських рішень, що приймають менеджери інституційного рівня; розширюється база клієнтів, удосконалюється процедура оцінювання структури ринку та відбувається пошук нових ніш. Всі вищезазначені положення можна ефективно реалізувати, використовуючи системи управління знаннями.

Програмне забезпечення для автоматизації управління, що було впроваджене великою кількістю вітчизняних підприємств на початку ХХІ ст., в силу своїх функціональних можливостей не в достатній мірі виконує системоутворюючу функцію по накопиченню та подальшому розповсюдженню знань та ідей. На наш погляд, проблема, полягає у недостатньому забезпеченні обробки нової інформації, яка часто має різноманітний характер, що може розглядатися як додатковий фактор доцільності формування та впровадження систем управління знаннями.

Автор роботи [2] наводить різницю між інформацією та знаннями. Так, інформацією можна вважати дані, що були попередньо оброблені, факти, чіткі, структуровані дані, що можуть у спрощеному вигляді бути подані у письмовій формі і будуть зрозумілі користувачам. Водночас, знання - це корисна інформація, на основі якої можна робити прогнози та приймати нові, нестандартні рішення. Як правило, знання мають нечітку структуру, а генератори ідей, носії знань та досвіду здатні вирішувати проблеми, використовуючи ірраціональну модель прийняття управлінських рішень.

Таким чином, головною метою впровадження систем управління знаннями є накопичення, систематизація, розповсюдження і, головне, використання знань та нових ідей на підприємстві. У процесі промислової експлуатації системи, користувачі мають можливість оперативно отримати необхідну корисну інформацію, а також внести свої ідеї у базу, що зберігатиме та накопичуватиме дані і, за запитом, сформує перелік ідей, що раніше внесені користувачами.

Огляд літератури з даною проблематикою засвідчує, що головними елементами системи управління знаннями є [1, 3]: I. Персонал (виступає ключовим елементом в системі знань, оскільки одночасно чи поетапно виконує функцію «генератор ідей - носій знань-споживач (реалізатор знань, ідей)». Кінцевою метою використання персоналом системи управління знаннями є пошук можливостей застосування знань у нових сферах чи напрямках діяльності підприємства) II. Техніка і технологія (передбачає поєднання управлінської, інформаційної та техніко-технологічної складових. Обираються технічні інструменти та управлінські методи й моделі для ефективного зберігання та обміну знаннями по горизонталі та вертикалі в системі менеджменту підприємства. Використовуються традиційні інструменти - корпоративні веб-сайти, а також спеціалізоване програмне забезпечення для управління знаннями). III. Основні та забезпечуючі бізнес-процеси (зміни у бізнес-процесах підприємства є результатом взаємодії персоналу та технології. Частина типових бізнес-процесів залишиться незмінною; з'являться модифіковані бізнес-процеси та нові. Частка нових бізнес-процесів, як інноваційна складова, у їх загальній структурі буде визначати ефективність роботи та доцільність подальшого удосконалення системи управління знаннями).

Отже, управління знаннями на підприємстві доцільно розглядати як стратегію розвитку підприємства на основі пошуку та використання нової інформації, знань, ідей, що дає змогу підвищувати кваліфікацію персоналу, отримувати новий досвід та обмінюватися ним.

Література:

- 1.Kathy Napierala, Loren Weiss Selig, Zane Berge, (2005). «The Role of Training and Development in Using Knowledge Networks to Build Intellectual Capital». Journal of Knowledge Management Practice, 3.
- 2.Rusli Abdullah, (2005). «A Framework For Knowledge Management System Implementation In Collaborative Environment For Higher Learning Institution». Journal of Knowledge Management Practice, 3.
- 3.Yu Chung Hung, Shi Ming Huang, Quo Pin Lin, Mei Ling Tsai, (2005) «Critical factors in adopting a knowledge management system for the pharmaceutical industry» Industrial Management & Data Systems, Vol. 105 Iss: 2, 164 – 183.

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ НА ЗАСАДАХ НЕЙРОМЕРЕЖЕВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ РИЗИКУ

Осталецький В. Б., аспірант кафедри міжнародної економіки, v.ostaletskiy@ukr.net

Войтко С. В., д.е.н., в. о. зав. кафедри міжнародної економіки, s.voytko@kpi.ua

Процес управління проектом на високотехнологічному підприємстві є системою взаємопов'язаних і взаємоузгоджених у часі елементів: робіт та подій [3, с. 34, 38, 297-298]. З точки зору системного підходу управління проектом, зокрема, доцільно розглядати як процес оптимізації певної виробничої функції при наявності скінченної кількості змінних величин, множини допустимих значень параметрів функції, визначених обмежень ресурсів. Управління проектом характеризується також наявністю ризику, невизначеності, певної множини ймовірних подій на кожній стадії реалізації із притаманним кожній події визначеного діапазону ймовірності її настання та ступеня її вираження, що оцінюється за визначеними критеріями [4, с. 32-33, 528, 626].

В умовах невизначеності, відсутності повної та достовірної інформації про стан зовнішнього і внутрішнього середовища проекту та фактори, які здійснюють вплив, ефективне управління проектами високотехнологічних виробництв доцільно здійснювати на засадах застосування новітніх розробок у теорії прийняття рішень та систем штучного інтелекту, однією з яких є концепція штучних нейронних мереж. Штучні нейронні мережі є математичним інструментарієм, який являє собою відтворювач складних нелінійних функціональних залежностей, зокрема, із застосуванням інструментарію нечіткої логіки – роботи із нечіткими множинами (автор перших розробок – Лотфі Заде, Каліфорнійський університет, 1965 р.) [1, с. 43-47]. В Україні наукові дослідження щодо створення економіко – математичних моделей на підґрунті теорії нечітких множин були започатковані професором К. Ф. Ковальчуком [1, с. 94-97]. Особливістю прогнозування значень економічних показників у часі із застосуванням даного підходу є те, що прогноз отримується шляхом подання регресійних рівнянь у нечіткій формі, із застосуванням лінгвістичних змінних [1, с. 17-175]. Наприклад, для лінгвістичної змінної «Падіння виробництва» існує можливість сформулювати множину можливих значень (область визначення функції): {Незначне, Помітне, Істотне, Катастрофічне} [1, с. 95]. При цьому з'являється можливість проведення аналізу показників і здійснення прогнозу із урахуванням встановленого набору правил – логічних висловлювань: якщо, тоді; та, або.

Ефективний аналіз ситуації та прийняття управлінського рішення у нейрон-нечіткій системі здійснюється на основі роботи із систематизованою базою знань, яка сформована із сукупності зібраних показників. Основні принципи формування бази знань нейрон-нечітких систем є наступними: копіювання навчальної вибірки у базу знань і формування правил для кожного варіанту; оптимізація кількості правил; скорочення простих правил із збереженням їх логічного змісту; конструювання складних правил [2, с. 45-50]. Приклад спрощеного для зручності схематичного відображення процесу прийняття рішення на основі сформованих правил, який відбувається, з деякими поправками, у нейромережі з трьома шарами нейронів, зображено на рис. 1. Логічну формулу одного із правил (виділений жирним маршрут розповсюдження імпульсу), на основі яких працює система, наведено (1).

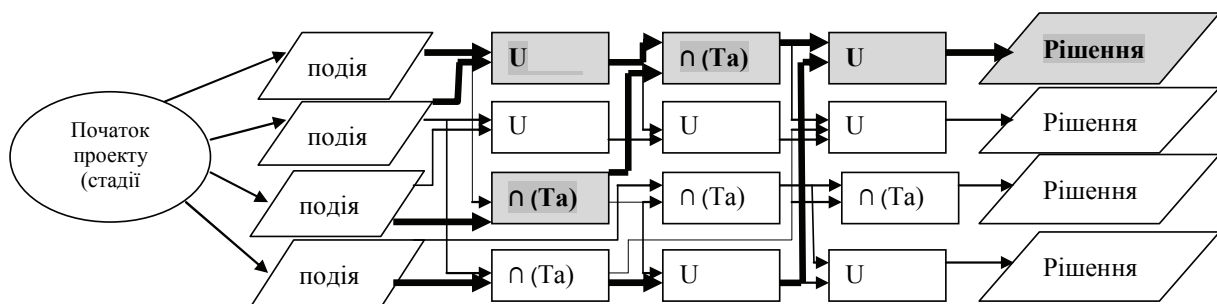

Рис. 1. Схематичне відображення процесу прийняття рішення при певних комбінаціях подій
 $IF (A \cup B) \cap (C) \cup (D) THEN \text{Рішення } 1, (1)$

де: $(A \cup B)$ – логічна операція на 1-му шарі нейронів;

$\cap (C)$ – логічна операція на 2-му шарі нейронів;

$\cup (D)$ – логічна операція на 3-му шарі нейронів.

Слід зауважити, що в більш складній нейро-нечіткій системі прийняття рішень кожен «вхід» відповідного блоку нейронів окрім здійснення власне логічних операцій, значень порогового збудження, відносних ваг входів і сили вхідного імпульсу має також набір параметрів, які характеризують ймовірність настання тих чи інших наслідків (тобто, мається на увазі невизначеність, ризик). Траєкторія проходження імпульсу залежить від характеристик нейронів, які формуються у процесі навчання нейромережі на основі сформованої бази знань.

Висновок. Завдяки використанню сучасних інформаційних технологій, застосування

концепції нейронних мереж і принципів нечіткої логіки для прийняття управлінських рішень є ефективним інструментом управління високотехнологічними проектами та надає можливість використовувати весь попередній управлінський досвід за умови його ретельного документування та систематизації, присвоєння показникам лінгвістичних значень.

Література:

1. Штучний інтелект в економіці: нейронні мережі, нечітка логіка [Текст] : монографія / А. В. Матвійчук ; Держ. Вищ. Навч. Закл. «Київ. ☐ед.. Екон. Ун-т ☐ед. Вадима Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2011. – 439 с.
2. Нечітка логіка та нейронні мережі в управлінні підприємством [Текст] : монографія / Т. С. Клебанова, Л. О. Чаговець, О. В. Панасенко; Нац. ☐ед.☐. наук України, Н.-д. центр індустр. Пробл. Розв. – Х. : ІНЖЕК, 2011. – 239 с.
3. Рассел А. Д. Управление высокотехнологичными программами и проектами / Арчибальд Д. Рассел : Пер. С ☐ед.☐. / Р. Арчибальд ; Под ☐ед.. А.Д. Баженова. – М. : АйТи, ДМК Пресс, 2004. – 472 с.
4. Словник-довідник з питань управління проектами / Українська асоціація управління проектами ; за ☐ед.. С.Д. Бушуєва. – К. : Вид. дім «Деловая Украина», 2001. – 640 с.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ДОСЛІДНИЦЬКІ МЕРЕЖІ

Людмила Петрашко, д.е.н., професор

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ludmila.petrashko@gmail.com

Дослідницькі мережі у своєму розмаїтті форм є мережами контактів, які відкривають доступ до інформації своїм учасникам. Ключова їх роль полягає у об'єднанні дослідників та науковців ЄС та країн поза його межами, у зміцненні міжкраїнових політичних, економічних, наукових зв'язків, стимулюванні інноваційної діяльності. ЄС визначив 10 пріоритетних сфер наукових досліджень, в яких і зосереджено його дослідницькі мережі. А саме: охорона здоров'я, продукти харчування, сільське господарство і біотехнології, інформаційні технології, нанонауки і нанотехнології, енергетика, навколишнє середовище, транспорт, суспільно-економічні та гуманітарні науки, космічні дослідження, безпека.

У ЄС існують наступні категорії дослідницьких мереж: мережі досконалості, проекти співпраці, рамкові програми. Мережі досконалості – це об'єднання дослідників принаймні з трьох країн держав-членів ЄС, або асоційованих країн. Такі мережі ні в якому разі не можуть бути закритими, вони повинні поширювати знання за межі партнерського об'єднання. В основному діяльність таких мереж спрямовується на спільну розробку програм та використання платформ, інструментів досліджень, обмін персоналом та комплексне управління інтелектуальною власністю. Прикладами цієї категорії є:

- Мережа досконалості з питань покращення спільного управління рухом наземного транспорту в умовах інформаційного суспільства (NEARCTIS) [1];
- Мережа досконалості «Віртуальна фізіологічна людина» (VPH) [2];
- Мережа досконалості «Дослідження у серії опромінення низькими дозами радіації для цілей міждисциплінарної інтеграції (DoReMi) [3].

Діяльність мереж досконалості, в основному, стосується спільної програми досліджень її учасників. Такі програми описують міждисциплінарний підходи, в т. ч. зв'язки з глобальними спільнотами фахівців.

Проекти співпраці – є спеціальними програмами для реалізації конкретних дослідницьких проектів представниками різних країн. Базові їх проекти – це розробка нових продуктів, технологій, формування спільного дослідницького ресурсного потенціалу. Основною категорією дослідницьких мереж ЄС є Рамкові програми з тривалістю 7 років.

Слід відмітити існування неформальних дослідницьких мереж, які об'єднують дослідників-однорумців. Приклад – неформальна мережа довкола конференції – Мережа досконалості з питань структур морського господарства (MARSTRUCT) [4]. Зачасти, діяльність неформальних груп дослідників підтримується через сайти соціальних мереж. Інструменти онлайн-нових соціальних мереж (реєстрація, членська форма, профіль, електронна візитівка, онлайн-статус) не дають можливості особистого спілкування, але з їх допомогою можна відіслати короткі текстові повідомлення з інформацією важливою для членів вашої мережі. Повідомлення членів мережі про власні досягнення допоможе підвищити шанси на отримання запрошення до спільної діяльності.

Вимоги до членства в мережах є різними. Найбільш поширеними є відвідування конференцій, співучасть у проектах, безоплатна робота на мережу, сплата членських внесків, тощо. Дослідникам з країн, що розвиваються, досить часто пропонується фінансування їх участі у заходах.

Українські дослідники можуть отримати підтримку від Мережі Національних контактних пунктів, які відповідають за співпрацю з різними країнами з метою сприяння науково-технологічному розвитку.

Використання ресурсного потенціалу європейських дослідницьких мереж розширить можливості співпраці українських дослідників у фаховому середовищі наукової спільноти та допоможе створити власні мережі контактів з іншими науковцями.

Література:

1. Офіційний сайт NEARCTIS: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nearctis.org/>
2. Офіційний сайт VPH: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.vph-noe.eu/>
3. Офіційний сайт DoReMi: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.sruk.fi/>
4. Сайт MARSTRUCT: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mar.ist.utl.pt/>

ОЦІНКА СЦЕНАРІЇВ ДОВГОСТРОКОВОГО РОЗВИТКУ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Серебренніков Б. С., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
bs.serebrennikov@gmail.com

1. Сучасна ситуація в енергетиці України характеризується екстраординарними умовами роботи Об'єднаної енергетичної системи (ОЕС). Перманентні технічні, економічні проблеми та сучасні форс-мажорні обставини, пов'язані з дефіцитом первинних енергоресурсів, виходом з ладу генеруючих та передавальних потужностей, істотно дестабілізували роботу ОЕС України та знизили надійність енергозабезпечення споживачів. До того ж, електрозабезпечення економіки ускладнилось аномальним дефіцитом гідроресурсів у 2014-2015 рр., значно скоротивши обсяг маневрових генеруючих потужностей (ГП). Ці дестабілізуючі фактори обумовили необхідність ручного диспетчерського керування енергосистемою, введення регіональних лімітів, добровільного та примусового відключення споживачів, що, призводить до непроектного режиму роботи об'єктів електроенергетики, економічних втрат споживачів від переривань електропостачання, особливо в промисловості, зниження якості життя населення. З метою пом'якшення негативних наслідків дефіциту електробалансу в 2014 р. Урядом прийнято рішення щодо імпорту електроенергії з РФ, що також несе в собі політичні та економічні ризики для України. Враховуючи критичний рівень фізичного зносу переважної більшості ГП, перед ОЕС України постають серйозні виклики щодо забезпечення її нормальної роботи та надійності електропостачання споживачів. Враховуючи наближення завершення 30-річного проектного терміну експлуатації більшості енергоблоків АЕС вже у середньостроковій перспективі, наукового обґрунтування потребують рішення щодо їхнього виведення з експлуатації чи пролонгації проектного терміну на 10-20 років у відповідності до світової практики та міжнародних "постфукусімських" вимог безпеки роботи АЕС. Вищенаведені сучасні процеси значно актуалізують проблематику оптимізації електроенергетичного балансу країни, планування довгострокового розвитку ГП ОЕС України та підвищення надійності її функціонування. Як показує світовий досвід, такі задачі можуть успішно вирішуватись з використанням економіко-математичних модельних засобів для розробки, оцінки та аналізу сценаріїв довгострокового розвитку енергетики для підтримки прийняття рішень в державному управлінні.

2. На основі розробленого економіко-математичного модельного інструментарію для планування, оцінки та аналізу сценаріїв довгострокового розвитку ГП ОЕС України "WASP-Україна" [1] було сформовано "Базовий" (БС) і п'ять альтернативних сценаріїв розвитку ГП на період до 2030 р.: "Мінімізація ролі атомної енергетики" (МінАЕ); "Розвиток атомної енергетики" (МаксАЕ); "Розвиток відновлювальної електроенергетики" (МаксВДЕ); "Мінімізація ролі атомної енергетики + інтенсивний розвиток відновлювальної електроенергетики" (МінАЕ+ВДЕ); "Мінімізація атомної енергетики + інтенсивний розвиток теплової електроенергетики" (МінАЕ+ТЕС).

Структура виробництва електроенергії в ОЕС України у 2030 р. за сценаріями, %

Сценарії	АЕС	ТЕС вугілля	ТЕС газ	ТЕЦ	ГЕС	ГАЕС	ВЕС	СЕС	ВТЕС
БС	42,4	44,2	0,0	1,3	6,5	0,2	4,0	1,5	0,0
МінАЕ	10,8	62,7	0,0	12,9	6,5	1,7	3,9	1,5	0,0
МаксАЕ	48,1	38,8	0,0	1,0	6,5	0,1	4,0	1,5	0,0
МаксВДЕ	42,4	40,3	0,0	1,0	6,5	0,2	4,9	2,3	2,4
МінАЕ+ВДЕ	10,8	61,4	0,0	4,8	6,4	1,7	5,4	1,5	8,0
МінАЕ+ТЕС	10,8	62,7	11,9	1,4	6,4	1,2	3,9	1,5	0,0

3. Оцінювання та порівняльний аналіз розроблених сценаріїв розвитку ГП ОЕС України на період до 2030 р. з урахуванням виведення / подовження терміну експлуатації енергоблоків АЕС України проводився за чотирма критеріями: 1) *економічність* (середня вартість виробництва електроенергії в енергосистемі); 2) *екологічність* (загальна величина викидів електростанціями оксидів сірки (SO₂) та азоту (NO_x) у навколишнє природне середовище); 3) *надійність* функціонування енергосистеми та електропостачання (агреговані показники імовірності виникнення дефіциту активної електричної потужності (LOLP) та величини незадоволених потреб споживачів в електроенергії (ENS)); 4) *забезпеченість електростанцій енергоресурсами* (енергетичним вугіллем).

Узагальнюючи отримані кількісні результати оцінювання та порівняльного аналізу сформованих сценаріїв за період 2015-2030 рр., можна зробити висновок, що за всіма чотирма запропонованими критеріями та відповідними їм показниками значно більш прийнятними і ефективними є сценарії, що передбачають подовження терміну експлуатації діючих енергоблоків АЕС України.

Література:

1. Серебренніков Б.С. Моделювання сценаріїв довгострокового розвитку генеруючих потужностей ОЕС України з урахуванням надійності її функціонування / Б.С. Серебренніков, Р.З. Подолець, О.А. Дячук // Сталій розвиток – ХХІ століття: управління, технології, моделі. Дискусії 2015: кол. монографія / за наук. ред. проф. Хлобистова Є.В. – Черкаси, 2015. – С. 411-423.

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОЛІТИКИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Хринюк О.С., к.е.н, доцент, olex_x@ukr.net; Ковальська І.В., студентка гр.УЕ-341м, ФММ, ira-kovalska@yandex.ru

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

В Україні досвід впровадження політики енергозбереження та енергоефективності здебільшого обмежується методичними розробками та енергетичною оцінкою технологій і окремих технологічних заходів на стадії розробки та рекомендацій виробництву. Оцінці економічних результатів використання політики енергозбереження та енергоефективності присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних науковців: Микитенко В.В. [1], Суходолі О.М. [2] та інші.

Оцінювання економічного результату від управління політикою енергозбереження та енергоефективності вимагає наявності такої інформації [3]:

1) річних обсягів виробництва у натуральних показниках (штуках, кг, м³, м²), або у грошовому еквіваленті у зіставних цінах (доцільно використовувати при цьому долари США, або євро для підприємств, якщо їх продукція експортується);

2) обсягів річного споживання кожного виду паливно-енергетичних ресурсів (кВт год.; м³; кг; ГДж і т. д.), або середньорічних величин питомих витрат ((одиниць енергоресурсів)/(одиниць продукції)) на одиницю продукції (у натуральних показниках або у грошовому еквіваленті у зіставних цінах);

3) середньорічної температури чи величини градусо-днів за рік та (або) за опалювальний сезон, а також тривалості (кількості днів) опалювального сезону. Ця інформація необхідна під час аналізу ефективності використання теплової енергії, приміром, для аналізу роботи систем опалення адміністративних та виробничих приміщень і будівель.

Для економічної оцінки політики енергозбереження та енергоефективності в основному використовують натуральний і вартісний підходи [2].

Натуральний підхід дозволяє нівелювати вплив інфляції на виробничі процеси, але, з його допомогою можна виміряти лише рівень та проаналізувати динаміку енергетичної ефективності в межах окремих видів продукції чи послуг. Він не завжди враховує якість продукції, оскільки для виробництва її вищої якості витрачають додаткову кількість енергії як у прямій так і в побічній формі.

Вартісний підхід використовується для отримання узагальнених показників енергетичної ефективності. Проте він має недоліки. Так, показник, підрахований на основі валової продукції, не відображає дійсних змін та витрат, що відбуваються у промисловому виробництві.

Істотно точнішою, на наш погляд, є енергетична оцінка як конкретного заходу чи технології, так і ефективності виробництва в цілому. Тому для оцінки економічного результату від впровадження політики енергозбереження та енергоефективності промислових підприємств доцільно використовувати натурально-енергетичний підхід, тобто такий, що поєднує показники виражені як в натуральних одиницях, так і в енергетичних.

На підприємстві зекономлені паливно-енергетичні ресурси можна визначати за формулами [3]:

$$\Delta E = \sum_i Q_{it} (e_{zi} - e_{0zi}) \quad (1)$$

$$\Delta T_k = \sum_i Q_{it} (t_{zi} - t_{0zi}) \quad (2)$$

де ΔE , ΔT_k – відповідно кількість придбаної на стороні енергії (тис. кВт год та Гкал) і зекономленого на підприємстві за звітний період k -го виду палива в натуральних показниках (тис. м³);

Q_{it} – кількість виробленої підприємством кінцевої (товарної) продукції за звітний період у натуральних показниках (тис. т, тис. шт., тис. м³, Гкал);

e_{zi} , e_{0zi} – наскрізні на підприємстві питомі витрати енергії зі сторони на виготовлення її кінцевої продукції відповідно в звітному і базовому періодах, кВт год/н.о. та Мкал/н.о.;

t_{kzi} , t_{0kzi} – наскрізні на підприємстві питомі витрати k -го виду палива на виробництво i -го виду кінцевої продукції в звітному і базовому періодах, натуральні одиниці.

Використання вказаних підходів дасть змогу всесторонньо оцінити результати впровадження політики енергозбереження та енергоефективності на підприємствах.

Література:

1. Микитенко В. В. Енергоефективність промислового виробництва / НАН України; Об'єднаний ін-т економіки / О. М. Алімов (відп. ред.) – К., 2004. – 281 с.
2. Суходоля О. М. Енергоємність валового внутрішнього продукту: тенденції та чинники впливу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://esco-ecosys.narod.ru/2003_7/art92.htm.
3. Методика аналізу та розрахунку питомих витрат енергоресурсів під час проведення експертизи з енергозбереження та інспектування споживачів енергоресурсів М0013184.0.024 – 02 затверджена Державним комітетом України з енергозбереження від 5 грудня 2002 року №132 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0132215-02>

СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

РОЛЬ ФІНАНСОВО-ПОДАТКОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ЗАЛУЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Анкудович Т. Є., к.т.н.

Національний технічний університет України «КПІ»

E-mail: ndlfmm@kpi.in.ua

Україна сьогодні потребує якісно нову модель «випереджаючого» зростання економіки, в основі якої мають бути активні інвестиції у впровадження технологічних інновацій, сприятливий діловий клімат для підприємницької діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів. Важлива роль в забезпеченні інноваційного процесу та реформуванні реального сектору економіки належить державі [2].

Завданням державних органів управління є визначення як пріоритетів розвитку реального сектору економіки, так і інструментів щодо реалізації запропонованої урядом стратегії, у тому числі запровадження механізмів цільового спрямування кредитно-фінансових, матеріальних, трудових ресурсів. Тобто, після визначення стратегічних і тактичних цілей розвитку економіки постає питання вибору механізмів державного сприяння розвитку інноваційно-інвестиційного процесу – основою яких є вдосконалення інструментів податкового регулювання та стимулювання реального сектору економіки, орієнтування фінансово-податкової системи на підтримку виробництва конкурентоспроможної продукції. Ефективне податкове стимулювання представляє собою взаємообумовлений комплекс преференцій стратегічної дії та призначено компенсувати фінансові витрати при випуску нової конкурентоспроможної продукції, модернізації технологічних процесів. Основою цього механізму є не вкладання фінансових ресурсів, а сприяння технологічно розвиненим видам діяльності, створення бажаного природного середовища для цих видів діяльності багатьма способами, в тому числі за допомогою податкових стимулів.

Слід зазначити, що поряд з стимулюванням вітчизняних виробників необхідним є забезпечення пільгового режиму використання іноземних інвестицій у контексті структурної перебудови промисловості. Іноземні інвестиції можуть реалізовуватись в умовах пільгового, обмежувального або національного режимів. На наш погляд, на сьогодні в Україні доцільно застосувати пільговий режим впровадження інвестицій для пріоритетних галузей та галузей, що забезпечують національну безпеку (незалежність) держави. Тобто, це два напрями: формування технологічних проривів та посилення конкурентоспроможності традиційних галузей.

Для забезпечення пільгового режиму іноземної інвестиційної діяльності застосовуються фінансово-податкові інструменти та стимулювання інфраструктурного забезпечення. До фінансово-податкових інструментів можна віднести: зниження ставки податку; зняття або зменшення податків на реінвестиції; безмитний імпорт обладнання та/або сировини; надання землі у безкоштовне користування або за пільговими цінами; надання будівель і споруд у безкоштовне користування або за пільговими цінами; субсидії на користування енергією; транспортні гранти; пільги щодо фрахту; гранти (цільове фінансування) ресурсно- і природозберігаючого обладнання та проектів, орієнтованих на підвищення кваліфікації і перепідготовку кадрів, покращення умов праці і таке інше [2].

Зазначимо, що поряд з податковим стимулюванням інноваційно-інвестиційної діяльності визначених видів економічної діяльності з боку держави в якості механізмів підтримки існує цілий ряд політичних інструментів і факторів. До них можна віднести держаний контроль за цінами; обмеження стосовно входу до ринку; привілеї в отриманні державних замовлень; привілеї щодо купівлі товарів і послуг у держави або в інших підприємств за цінами, що є нижчими від ринкових; користування державними землями та будівлями без сплати оренди; вигоди від обов'язкової закупівлі держструктурами продукції підприємства.

У той же час слід пам'ятати, що фінансово-податкові інструменти виконують покладені на них задачі не завжди досить результативно. Це пов'язано з відсутністю належного адміністративного контролю за наданням і використанням пільг, лобіюванням окремими впливовими групами своїх інтересів, тощо. Тому державні органи управління повинні вести постійний контроль за підприємствами галузей, які використовують сприятливі режими, оцінювати результати їх діяльності. У випадку порушень (не цільового використання пільг наданих державою на розвиток інновацій) необхідно запроваджувати систему санкцій, яка повинна включати - штрафи, пені, донарахування податкових платежів та інше.

Література:

1. Анкудович Т. Є. Визначення підходів та пріоритетів забезпечення інноваційного розвитку в галузевому та регіональному розрізі. Матеріали Другого міжнародного науково-практичного бізнес-форуму, м. Київ, 21-22 травня 2015 р. – К.: Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2015.- С.58-60.

2. Качество инвестиционного климата и уровень инвестиционной активности в Украине : пресс-релиз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rb.com.ua/rus/marketing/research/8795/>.

КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ

Брошко О. О., студент групи УС-41, ФММ

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, brozhkol@mail.ru

Існує дуже багато факторів, що впливають на стан економіки держави, але одним із найголовніших з них є інвестиційний клімат. Він перш за все визначається економічними умовами для капіталу, але також важливе значення мають соціальні та політичні умови, в яких діє інвестор (страйки, соціальні хвилювання, загроза війни).

Дослідження МБРР показують, що найважливішими чинниками які негативно впливають на інвестиційний клімат є: податки (19%), політична нестабільність (28%), корупція (10%), правове регулювання (10%) та макроекономічна нестабільність (23%).

Також особливе значення має розмір ринку приймаючої країни, стратегія розвитку держави, її конкурентні переваги й також ціна факторів виробництва. З точки зору розміру ринку Україна для іноземних інвесторів є привабливою державою. Також привабливість України у порівнянні з попередніми роками додає й те, що керівництво визначилася із своєю стратегією розвитку (інтеграцією до ЄС) в наслідок чого, у майбутньому можливе потепління стосунків з такими державами як Австрія, Німеччина й Нідерланди, які за даними 2015 року входять до топ 5 держав за акціонерним капіталом в Україні. Але з іншого боку, вартість основних факторів виробництва нашої держави набагато відстає від країн отримувачів ПІІ як Угорщина, Чехія й Польща. Динаміку зміни обсягу прямих іноземних інвестицій у нашій державі за останні 8 років дивіться на рис. 1

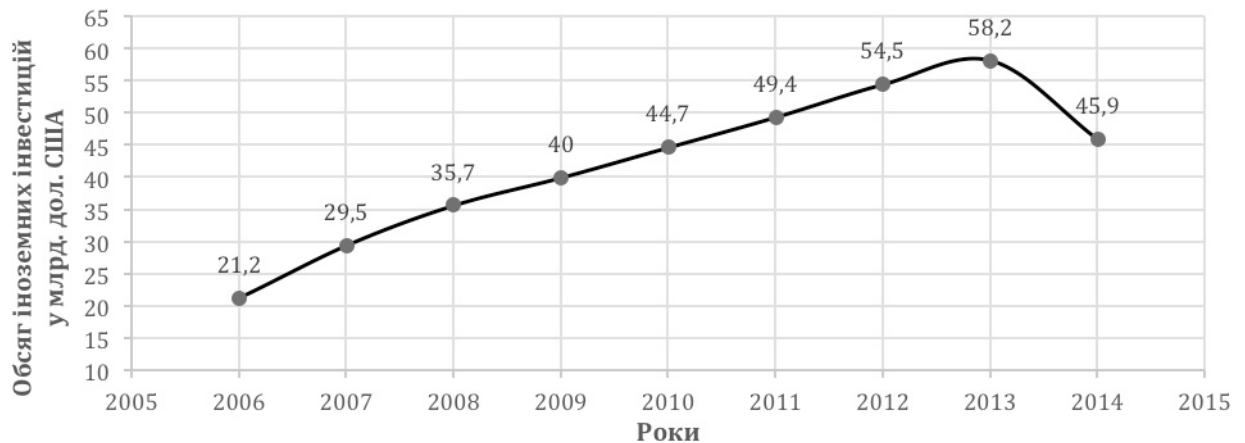

Рисунок 1. Динаміка обсягу зміни прямих іноземних інвестицій в Україні.

Побудовано на основі [1]

Незважаючи на продовження кризового стану в Україні у 2015 році, агентство Bloomberg та Група Світового банку покращила свої рейтинги щодо нашої держави у плані легкості ведення бізнесу. Так Група Світового банку у доповіді Doing Business 2015: Going Beyond Efficiency відзначила, що Україна у 2015 році піднялася з 112 на 96 місце завдяки впровадженню електронної системи подання і сплати податків на фонд заробітної плати, що дозволило скоротити час на сплату податків з 390 до 350 годин [2]. Bloomberg у 2016 році викреслив Україну із топ 10 найгірших економік світу (у 2015 році ми займали перше місце) [3].

Найімовірніше, у 2016 обсяги ПІІ в Україну будуть більші ніж в попередньому році, адже країна адаптувалася до нових змін. Вважаємо, що все ж таки для покращення інвестиційного клімату державі слід здійснити такі заходи: створити систему стимулів, які включають податкові пільги, фінансову підтримку; зменшити облікову ставку задля здешевіння кредитів; забезпечувати прозорість інвестиційних проектів у сфері АПК та нерухомості.

Література:

1. Державна Служба Статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ukrstat.org/uk>.
2. Ведення бізнесу в Україні: незважаючи на кризу, країні вдалося поліпшити своє регуляторне середовище для підприємництва [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2014/10/29/doing-business-ukraine>.
3. Bloomberg назвав 10 худших экономик мира в 2016 году [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://zn.ua/ECONOMICS/bloomberg-nazval-10-hudshih-ekonomik-mira-v-2016-godu-200867_.html.

ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Коцко Т.А., к.е.н., доцент

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», tkotsko@gmail.com

Розвиток міжнародного науково-технічного співробітництва є одним з важливих напрямів забезпечення конкурентоспроможності ринково-орієнтованих економічних систем. Саме активізація інноваційних чинників через міжнародну співпрацю дозволяє реалізувати економічний потенціал держави та сформувати стійкі передумови підвищення конкурентоспроможності її економіки [1]. Проблеми науково-технічного співробітництва завжди перебували під особливою увагою урядів багатьох країн, при цьому вибудовувалися різні механізми його реалізації. Як показав досвід, науково-технічне співробітництво у міжнародній сфері дозволило прискорити не лише інноваційні процеси в тих чи інших країнах, забезпечити динамізм у розвитку економік, але й більш швидше та ефективніше інтегруватися в систему міжнародного поділу праці на достатньо вигідних засадах.

В умовах активізації глобалізаційних процесів, *завдання пов'язані з розвитком міжнародного науково-технічного співробітництва потребують особливої уваги держави, тобто держава має формувати та реалізувати відповідну політику у даній сфері, яка б узгоджувалася з базовими пріоритетами державної економічної політики за цілим комплексом напрямів.* У процесі розроблення такої політики необхідно брати до уваги комплекс проблем. Перш за все, досягнення балансу інтересів усіх суб'єктів міжнародного співробітництва, що є його основою, потребує створення в країні стійких передумов, – макроекономічних, інституційних, інфраструктурних тощо; по-друге, важливо усвідомлювати, що країни лідери у сфері інновацій керуються економічними інтересами, тобто не поспішають швидко ділитися досвідом, відтак зазначений напрям дозволяє оновлювати технології, однак не завжди впроваджувати найновіші; по-третє, розвиток подібного співробітництва може нести і певні загрози, прояв яких визначається відповідними чинниками.

Таким чином, співробітництво у даній сфері слід розглядати з точки зору пріоритетів національної безпеки, і зокрема економічної. Його розвиток пов'язаний не лише з появою нових можливостей, які дозволяють забезпечувати стійкість та гнучкість економіки, зміцнюючи таким чином економічну безпеку, але і з проявом системи загроз, які можуть її послаблювати. В системі чинників економічної динаміки будь-якої країни, міжнародне науково-технічне співробітництво все ж є додатковою складовою, яка посилює динамізм соціально-економічних трансформацій, підвищує якість розвитку. В Україні, в силу комплексу причин, міжнародне науково-технічне співробітництво розвивається повільно та суперечливо, наявні умови формування потенціалу загроз економічній безпеці. Перш за все, це пов'язано з низькою конкурентоспроможністю економіки, а відтак і нерівноправним характером участі країни в процесах співробітництва. Як результат, обмежується синергетичний ефект співпраці, втрачаються можливості комерціалізації інновацій і можливості розвитку виробничого потенціалу у стратегічно важливих сферах діяльності. *Фундаментальними передумовами прояву таких загроз є дезінтегрованість складових національної інноваційної системи, нерозвинутість інституцій ринку та несприятливість середовища для розвитку бізнесу в цілому.* Намагання ж стимулювати інноваційні процеси через міжнародне науково-технічне співробітництво без формування сприятливих умов для активізації економічного зростання, інноваційної активності, не лише характеризується невисокою ефективністю, але й у певній мірі закріплює деформовану структуру інституцій, нераціональний характер розподілу державних фінансових ресурсів, посилюючи дезінтегрованість в національній інноваційній системі.

Формуючи державну політику у сфері активізації інноваційної діяльності, міжнародного науково-технічного співробітництва слід в першу чергу звертати увагу на наявність мотивів господарюючих суб'єктів до реалізації інноваційно-орієнтованих проектів. З цього приводу у [2] цілком справедливо акцентується увага на те, *що формування інноваційної економіки передбачає створення таких інституційних умов, за яких саме інновації виступають основним джерелом максимізації індивідуального доходу власника.* Якщо в країні не має таких умов, то це означає що міжнародні партнери не матимуть стратегічних інтересів розвивати науково-технічне співробітництво. Якщо ж вони керуються ситуативними інтересами або використовують переваги пов'язані з нерівністю умов, які часто створює сама держава, то це мінімізуватиме ефективність державної політики в цілому, формуючи стійкі передумови ескалації загроз економічній безпеці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горін Н.О. Міжнародне науково-технічне співробітництво як чинник модернізації економіки / Наукові записки. – 2012. – №3(40). – С. 30-35.
2. Дементьев В.В., Вишневський В.П. Чому Україна не інноваційна держава: інституційний аналіз / Економічна теорія. – 2011. – №3. – С. 5-20.

КУЛЬТУРНЫЕ И ЯЗЫКОВЫЕ РАЗЛИЧИЯ В МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОРГОВЛЕ

Моисеенко Т. Е., к.е.н., доцент кафедры международной экономики,
Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»,
t_moiseenko@i.ua

Профессор бизнес школы IESE в Испании Пэнкейдж Гемавэт пришел к выводу, что, в случае если две страны имеют общий язык и используют его в торговых отношениях, то эти торговые отношения на 42% более успешны по сравнению со странами, ведущими совместный бизнес, но использующими разные языки для общения [1].

В то же время, страны, в которых существовали колониальные торговые связи на 188% успешнее ведут международную торговлю. Например, в Китайской народной республике, 68% прямых иностранных инвестиций в экономику составили инвестиции из Сингапура и Гонконга. Тех регионов, в которых китайские этнические группы – самые крупные.

При отсутствии общего исторического прошлого, либо языковых связей в процессе международной торговли важно помнить, что разногласия и недоразумения могут возникнуть по причине разности культур, обычаев, восприятия терминологии.

Культурное многообразие важно правильно использовать, в противоположном случае различия в менталитете могут оказать совершенно не тот эффект, на который рассчитывают предприниматели, начиная международный бизнес. Исследования и практический опыт подтверждают, что различия в культурных традициях (ценностях, привычках, обычаях) в сочетании с языковым разнообразием представляют наибольшую угрозу для этого.

Стоит отметить, что между странами существуют не только культурные и деловые различия, но и различия в налоговых системах, регулировании, методах бухгалтерского учета, валютном контроле и таможенных системах. Например, два самых распространенных налога во всем мире налог на прибыль и налог на добавленную стоимость (НДС).

В Украине, базовая ставка налога прибыль составляет 18%. В то время как налогом на прибыль не облагаются товары и услуги в оффшорных зонах. На острове Мэн, Каймановых и Бермудских островах ставка налога на прибыль составляет 0%. Украина не может позволить себе ввести нулевую ставку на данный налог, так как это территориально большая страна и по численности населения так же, имеющая значительный уровень расходов, ставку 0% налога на прибыль может позволить себе применить лишь отдельный город либо регион.

Существуют и такие страны, где действует низкая процентная ставка. В Лихтенштейне ставка налога на прибыль составляет 12,5 % и на Кипре. Низкие ставки налога на прибыль привлекают зарубежные активы. Однако данный опыт подойдет не всем странам. Для Украины это не эффективный подход, так как иностранные инвесторы ориентируются не только на размер ставок налога на прибыль. Например, отметим, что в Молдове действует ставка 12%, а в Македонии 10%, однако иностранные инвесторы не спешат вкладывать свои активы в данные страны. Для того, чтобы отвечать критериям офшорной страны ориентироваться лишь на низкие ставки налогов недостаточно.

Существуют и такие страны, где ставка налога на прибыль значительно выше, чем, например, в Украине. В Соединенных штатах Америки ставка налога на прибыль составляет 40%, в Бельгии – 34%, в Италии – 31,4%, в Германии – 29,6%. Однако данные страны имеют стабильную экономическую модель. Такая ситуация свидетельствует об отсутствии единого мнения, относительно того какой должен быть размер ставки НДС [2].

В свою очередь, разница в терминологии приводит к тому, что один и тот же юридический термин, например, «агент», может иметь различное правовое значение в различных юрисдикциях. Различия так же присутствуют в технических и торговых стандартах, вкусах потребителей, их требованиях к качеству.

Обеспечение послепродажного обслуживания продукции, поставленной на удаленные рынки, также может оказаться затратным. Перевод маркетинговых брошюр и технических руководств на иностранные языки может превзойти допустимый уровень затрат, если документы должны часто пересматриваться или обновляться.

Поэтому при организации международной торговли следует учесть все возможные риски и принять решение о целесообразности выхода на международный рынок.

Литература:

1. IESE [Электронный ресурс]. – Режим доступа к ресурсу: <http://www.esade.edu/web/eng>
2. Налог на добавленную стоимость [Электронный ресурс]. – Режим доступа к ресурсу: <http://www.profi-forex.org/>

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕПРЕСИВНОЇ ТЕРИТОРІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ ВІДЧУЖЕННЯ.

К. В. Петренко, к.е.н., доцент,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,

pkatya@bigmir.net

В.С.Петренко, генеральний директор Корпорації «Укратомприлад»

Створення сприятливих умов для стимулювання розвитку депресивного регіону в умовах фінансово-економічної кризи є як соціальною, так і економічною складовою механізму забезпечення депресивних територій. Особливою, на сьогодні, депресивною територією в Україні залишається Чорнобильська зона відчуження, яка має цілу низку екологічних проблем.

Актуальність екологічних проблем в користуванні ресурсами Чорнобильської зони відчуження настільки висока, що за рахунок впливу екологічних чинників на стан здоров'я продуктивних сил, вони набули комплексного, економіко-екологічного характеру. Екологічні чинники стали при цьому провідним фактором, що загальмували соціально-економічний розвиток прилеглої до зони відчуження території. Європейський парламент згідно з програмою «Європейське сусідство і партнерство: фінансове співробітництво з країнами Східної Європи» (поправка 0921), вже фінансував деякі проекти в галузі охорони здоров'я під егідою DEVCO (Комітетом Ради ІСО з надання допомоги країнам, що розвиваються). Вони полягали в постачанні устаткування і надання підтримки при реформуванні системи охорони здоров'я. Ще один проект, в галузі садівництва, на користь населення Рівненської області, забезпечує в даний час 70 сімей обладнанням, саджанцями, добривами та навчанням для того, щоб запобігти збір грибів та ягід в забруднених лісах і дозволити йому створити свої власні малі підприємства з вирощування екологічно чистих фруктів.

Аварія на Чорнобильській АЕС створила сприятливі умови для неконтрольованого зростання рослинного покриву і відсутності відповідного збереження лісу у Зоні Відчуження, що в свою чергу приводить до спонтанних лісових пожеж, в тому числі масштабних, які мають місце в багатьох країнах, та зокрема у травні 2015 року в Зоні Відчуження. Димові шлейфи від таких пожеж можуть поширювати у повітрі при сухій і вітряній погоді радіоактивні речовини на відстань в сотні кілометрів, як всередині території, так і за межами України.

Щоб пом'якшити ризики такого негативного розвитку подій, забруднений сухий ліс повинен бути знищений і безпечно утилізований, а на його місце висаджений новий. Враховуючи величезні обсяги таких лісів, єдиним можливим варіантом для їх усунення може бути їх контрольоване спалювання. Існуючі рівні радіоактивного забруднення сухого лісу в Зоні Відчуження не є надмірними і дуже різняться в різних лісництвах Зон Відчуження, але не дозволяють спалювати його за допомогою простих, класичних процесів спалювання без орієнтованого поводження із збільшеним радіоактивним забрудненим попелом і без застосування відповідних систем комбінованого очищення димових газів з використанням вдмухування активованого вугілля.

Однак, досвід спалювання різних видів сухої деревини лісу з різними рівнями забруднення, підготовки паливної маси, поводження з попелом і експлуатації систем очищення димових газів недостатньо в Україні і вони є необхідними, перш ніж потужні заводи по спалюванню можуть бути розроблені для великих обсягів забрудненої деревини, яку необхідно знищити в належному лісовому господарстві Зони Відчуження.

Такий досвід повинен бути отриманий за допомогою спеціального невеликого експериментального заводу з технологією спалювання деревини, що добре себе зарекомендувала.

Європейська комісія, в рамках Програми охорони здоров'я та екології навколо Чорнобильської зони відчуження (Програма МЦЯБ (INSC) 2011 року) підтримала український уряд і у 2015 році фінансово забезпечила поставку і монтаж такого невеликого експериментального заводу (інсинератора). Такий завод після приймальних випробувань передано Центральному підприємству поводження з радіоактивними відходами (ЦППРВ) у м. Чорнобиль, але на жаль, до сьогодні так і не запрацював.

Оскільки в державному бюджеті не вистачає коштів на проведення відповідних економіко-екологічних програм, вважаємо за потрібне використовувати державне приватне партнерство для інвестування коштів у створення промислових технологій поводження з радіоактивно-забрудненою деревиною та продуктами її переробки для реалізації комплексу природоохоронних заходів по перетворенню Зони відчуження в екологічно безпечний стан та її повернення у сферу життєдіяльності людини. Лише ефективне співробітництво держави та приватного партнера забезпечить проведення на потужностях цього заводу комплексу радіоекологічних досліджень та робіт з розробки технології безпечного спалювання радіоактивно забрудненої деревини, поводження з радіоактивним попелом, контролем викидів димових газів та визначення технічних вимог до створення потужних заводів для утилізації великих обсягів забрудненої деревини, що дозволить провести не лише екологічні заходи а й проводити реалізацію теплової енергії для опалення та гарячого водопостачання в м. Чорнобиль за ціною меншою, ніж отриманої від спалювання природного газу за рахунок використання альтернативного виду палива – забрудненої дров'яної деревини (тріски деревини), з метою забезпечення екологічних норм та мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи.

ВІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ І ЇХ РОЛЬ В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Петрук О.М., студентка гр. ХО-21, ХТФ

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
petruk94oksana@ukr.net

Актуальність даного дослідження зумовлена тим, що сьогодні механізм діяльності світової економіки тісно пов'язаний із процесом глобалізації, коли має місце вільне переміщення капіталу по міжнародних фінансових ринках, зростання ступеня доступності різноманітних ресурсів. Цілком очевидно, що стабілізація і розвиток української економіки може здійснюватися шляхом залучення іноземних інвестицій, для чого потрібно створити сприятливі умови, а також надати гарантії збереження і примноження капіталу. Вже декілька разів (1995, 2004 рр.) за новітню історію України держава згадувала про такий інструмент інвестування як ВЕЗ.

В науковій літературі ведеться безперервна дискусія стосовно способів створення ВЕЗ, їх класифікації. Беззаперечним є той факт, що ВЕЗ повинна охоплювати певну територію і мати різного роду пільги (щодо оподаткування прибутків, митних зборів на ввіз продукції і обладнання). Метою створення ВЕЗ і територій з особливим податковим режимом (ТПР) є залучення іноземного капіталу, перейняття досвіду організації виробничого процесу і управління підприємством, нарощування експортного потенціалу, створення нових робочих місць, покращення соціально-економічного становища окремих регіонів і держави в цілому.

В Україні було створено 11 спеціальних економічних зон (СЕЗ) та 72 території пріоритетного розвитку (ТПР) для реалізації 399 інвестиційних проектів (в основному у Донецькій області та АР Крим, а також Закарпатській та Львівській областях). Внаслідок масовості правопорушень в діяльності СЕЗ і ТПР, низького контролю держави над їх роботою, значного рівня корумпованості владних структур, що призводило до непрозорої процедури прийняття рішень щодо надання такого статусу певним територіям, у 2005 р. було скасовано пільговий режим оподаткування на таких територіях. Але це не означало ліквідацію самих СЕЗ та ТПР, оскільки за умовами законодавства України реалізація проектів, затверджених до дати прийняття закону, продовжувалась в установленому режимі оподаткування.

Таким чином, можна зробити висновок, що відновлення діяльності ВЕЗ та ТПР із спеціальним режимом оподаткування є необхідною умовою для розвитку економіки країни. Зокрема, пріоритетним є функціонування туристично-рекреаційних (Львівська, Закарпатська області) і науково-технічних зон. В умовах формування децентралізованого управління країною, питання ВЕЗ може стати додатковим важелем місцевого самоврядування.

Література:

1. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України від 13.10.1992 № 2673-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 50. – Ст. 676.
2. Чмир О. С. Спеціальні (вільні) економічні зони і території пріоритетного розвитку: (Науково-методичні аспекти)/ Науково-дослідний економічний інститут. – К., 2001. – 272 с.
3. Про порядок проведення аналізу результатів функціонування спеціальних (вільних) економічних зон і територій із спеціальним режимом інвестиційної діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2001 № 184 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 9. Ст. 232.
4. Шутова О.С. Вільні економічні зони як різновид територіальних податкових звільнень: Часопис Київського університету права. – К., 2013. - №1. – Ст. 157-161.

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ РИНОК ПРАЦІ УКРАЇНИ

Пігуль В.В. студентка ФММ, УС-22

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», vita-pigul@yandex.ua

Ринок праці є однією з основних складових ринкової економіки, де відбуваються процеси формування попиту та пропозиції на особливий товар – робочу силу. Ринок праці – система відносин, які склалися у суспільстві з приводу купівлі – продажу специфічного товару – «робочої сили». Наразі ринок праці включає також в себе політичні, соціальні та економічні відносини. Саме ці відносини найкраще описують сучасний стан та рівень розвитку ринку праці на даному етапі. Учасниками даних процесів виступають: держава, підприємці та працівники. Основний товар на ринку праці – робоча сила – володіє фізичними та моральними якостями, які використовуються у ході виробничого процесу[1]. Одним з найважливіших показників, які характеризують стан ринку праці України є зайнятість населення. зайняте населення серед населення працездатного віку, то тут спостерігалась наступна ситуація: протягом десяти років найвищий показник зайнятості 19,2 млн. у 2008 році, найнижчий 17,2 млн. у 2014 році. Найгірший стан зайнятості був також у кризовий період, після якого даний показник так і не повернувся до передкризового стану. З 2010 по 2013 рік відбувалося помірне підвищення кількості зайнятого населення, проте складна політична та економічна ситуація в Україні спричинила значний спад, більш, ніж на мільйон осіб. У відсотковому значенні на сьогодні зайняте населення працездатного віку становить 56,6%, що демонструє найнижчий рівень зайнятості за останні десять років.

Наступним важливим показником, який визначає стан ринку праці, є рівень безробіття. В Україні він становить 9,7%. Це досить висока позначка, хоча нижча в порівнянні з показниками країн Європи (Франція – 10,1%, Польща – 13,9%, Італія – 12,2%, Іспанія – 26,1%, Португалія – 16,5%).

Найменша кількість безробітного населення – 1,4 млн. була у 2007 році, що становило 6,9%. Найвищий показник – 1,9 млн. у кризовому 2009 році. На сьогодні безробіття сягає 1,8 млн. осіб, що становить 9,7%, що на 1,9% більше, ніж у 2013 році. Достатньо високий показник безробіття наразі серед молоді – 23%. Експерти відзначають, що за теперішньої ситуації воно підвищиться і може сягнути 30-50% [2].

Якщо розглядати регіональний аспект, то найвищі показники безробіття зафіксовано у Донецькій (14,1%) та Луганській (16,6) областях. Вище середнього безробіття сягнуло також у Вінницькій, Волинській, Кіровоградській та Закарпатській областях. Найбільша кількість безробітних - 36,4% звільнені за власним бажанням, 31% - з економічних причин, 17,3% - не працевлаштовані після закінчення навчання [2].

Одним з основних показників, що виділяють для характеристики ринку праці, є оплата праці. В Україні, у порівнянні з іншими країнами світу, вона вирізняється низьким рівнем, хоча за останній рік в гривневому еквіваленті заробітні плати зросли, але у зв'язку з тим, що паралельно зросла й інфляція, населення не відчувало покращення рівня життя. Найвищі заробітні плати отримують працівники в галузі авіаційного транспорту – 11 967 грн., найнижчі – у охороні здоров'я та соціальній допомозі – 2441 грн.. В загальному, середній рівень зарплат у 2014 році зафіксований на рівні 3480 грн.

Серед найбільш затребуваних професій на ринку праці останні роки виділяють спеціалістів у ІТ та банківській сферах, продажах та маркетингу. Взагалі, у 2014 році пропозиція робочих місць знизилась на 30%. Якщо розглядати 2015 рік, то стан дещо покращився, оскільки пропозиція зросла на 9%, проте цей показник втрачає свою значимість на фоні зростання попиту на 24%. В теперішній період кризи на українському ринку праці втрачають свою актуальність наступні професії: юристи, адміністративні службовці на топ-менеджери. Людям даних професій досить важко у пошуку робочого місця з гідною оплатою праці [3].

Провівши аналіз ринку праці України можемо сказати, що ситуація достатньо ускладнена. Інтеграційні процеси, про які так гучно говорять політики та експерти, вимагають удосконалення та проведення більш ефективної політики на ринку праці. Передовими цілями мають бути зменшення безробіття, збільшення кількості робочих місць, створення вигідних умов праці, сприяння тому, щоб українські фахівці працювали на благо держави, адже проблема еміграції трудових ресурсів є однією з ключових проблем ринку праці України.

Література:

1. Балановська Т.І., Гогуля О.П., Драгнева Н.І. Ринок праці: реалії і перспективи / Т.І. Балановська, О.П. Гогуля, Н.І. Драгнева. – Київ: Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2012. – С. 17-23
2. Державний комітет статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Робота в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.trud.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=541208

ВПЛИВ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ НА РІВЕНЬ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Скоробогатова Н.Є., к.е.н., доцент,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, nskorobogatova@ukr.net

Рівень розвитку та забезпеченості суспільства тієї чи іншої країни залежить від багатьох чинників, серед яких найбільший вплив матиме саме економічний стан та стабільність у цій державі. Нестабільність та невизначеність суспільного, політичного, економічного та інших напрямків розвитку країни впливає на діяльність всіх економічних суб'єктів, як резидентів, так і нерезидентів, що здійснюють свою діяльність на території країни або ж є її іноземними контрагентами [3, с. 47]. Аналіз статистичних даних, що містять основні фінансово-економічні показники по Україні свідчить наявність негативної тенденції взаємозв'язку макроекономічних показників та індикаторів розвитку всіх господарюючих суб'єктів. Протягом 2000 – 2015 років номінальний ВВП України продовжував невпинне зростання [1]. Якщо скорегувати темп зростання номінального ВВП на індекс інфляції, то темп зростання уповільнюється, особливо це помітно за 2014 – 2015 роки, коли індекс цін становив 124,9% та 126,7% відповідно. Тому при зростанні номінального ВВП на 3% та майже 18% у 2014 та 2015 роках, реальний ВВП скоротився за даний період на 6,8% та 5,5% відповідно [1]. Протягом аналізованого періоду, не зважаючи на складну економічну ситуацію в Україні, номінальна середня заробітна плата в країні мала тенденцію до помірного зростання – за 2012 – 2015 роки вона зросла 32%. Проте через вплив інфляційних процесів, стрімке знецінення національної валюти реальний приріст заробітної плати невпинно знижується. Одним з основних документів, регламентуючих рух державних фінансів та визначаючих план дій на наступний рік, є Державний бюджет країни [2]. Незважаючи на помірне зростання доходів державного бюджету протягом 2012 – 2015 років аналогічну тенденцію до зростання мають і видатки бюджету. Особливо гостро зазначена тенденція проявляється у 2015 році – приріст доходів держбюджету 44,8% при одночасному зростанні видатків на 33,6%. Тому державний бюджет нашої країни є постійно дефіцитним, причому дефіцит бюджету постійно зростає: з 53,4 млрд грн у 2012 році до 76,0 млрд грн у 2015 році [2]. Отримання кредитних ресурсів МВФ та інших міжнародних фінансових організацій призводить до зростання як загального, так і державного боргу України. У 2015 році загальний борг країни становив 91,2% від обсягу виробленого у країні за рік ВВП, тобто майже вся вироблена продукція має йти на погашення боргів. На 2016 рік державним бюджетом передбачено скорочення загального боргу на 5%, а державного на 9% (по відношенню боргу до річного ВВП). Розмір дефіциту держбюджету 2016 року планово становитиме 3,7% від ВВП (як і у 2012 році).

Що стосується соціальних стандартів, то протягом останніх років номінальні показники мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму, мінімальної пенсії повільно зростають. Зокрема, з 2012 по 2016 роки мінімальна зарплата, прожитковий мінімум та мінімальна пенсія зросли на 36,6% [1]. Зростання соціальних стандартів не відбулося лише у 2014 році, що можна пояснити складною політичною, економічною ситуацією та початком неоголошених військових дій на території України.

Обсяг збитку збиткових підприємств вперше перевищив фінансові результати прибуткових підприємств у 2014 році – на 517,4 млрд грн, у 2015 році негативна різниця скоротилася до 109,2 млрд грн. Якщо господарючі суб'єкти не вживатимуть своєчасно необхідні управлінські заходи, не здійзнять програму переорієнтації виробництва з урахуванням сучасної макроекономічної ситуації, то на 2016 рік може зберегтися тенденція перевищення збитків над прибутками.

Таким чином, як свідчить аналіз статичних даних та аналітичної інформації щодо даного питання, рівень соціально-економічного розвитку України останнім часом суттєво знизився. Серед основних причин є проведення АТО на сході країни, відсутність чіткої стратегії економічного розвитку України, високий ступінь залежності від зовнішніх запозичень, різке скорочення зовнішніх ринків збуту вітчизняної продукції, стрімке скорочення виробничих потужностей через розрив виробничих ланцюгів та відсутність впровадження інновацій у виробничу ланку. Системний підхід до своєчасної ідентифікації можливих загроз та оцінки їх негативних наслідків, розробка реальної стратегії економічного розвитку країни, подолання корупції та інші принципові заходи сприятимуть поживленню економічного розвитку країни, що позначиться на всіх економічних суб'єктах країни.

Література:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
3. Фактори макроекономічної нестабільності в системі моделей економічного розвитку : кол. моногр. / за ред. д-ра екон. наук М. І. Скрипниченко ; НАН України, Ін-т екон. та прогноз. – К., 2012. – 720 с. : табл., рис.

ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ УЗГОДЖЕННЯ ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ РИНКУ ГАЗУ

Сокотенюк С.М., асистент,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, svitlana-75@ukr.net

Формування методичних підходів до управління економічною безпекою газорозподільних підприємств має ґрунтуватися на врахуванні економічної природи останніх, що вирізняє їх з низки потенційно конкурентних. Інфраструктурна природа газорозподільних підприємств, як таких, що забезпечують нормальний процес перебігу усього суспільного виробництва, спричиняє очевидний вплив на перелік суб'єктів управління її економічною безпекою. Тому не тільки приватний власник, а і державні органи влади в особі НКРЕ, Антимонопольного Комітету України і інших органів законодавчої і виконавчої влади по суті управляють економічною безпекою газорозподільних мереж. Остання визначається здатністю надавати зазначені послуги в необхідному для суспільства обсязі і якості, з врахуванням сезонних перепадів у попиті і за умови відсутності надмірного тиску на економічне становище незахищених верств населення і негативного впливу на конкурентоздатність вітчизняного товаровиробника як споживачів таких послуг.

Від рівня налагодженості взаємовідносин в системі «оператор газорозподільних мереж – державні органи влади», залежить рівень економічної безпеки газорозподільних підприємств. В основі таких взаємовідносин лежить суперечність між економічними інтересами суб'єктів управління економічною безпекою газорозподільних підприємств.

Основними проблемними питаннями залишаються підходи до формування тарифів на послуги на регульованому сегменті ринку, недостатність контролю за розрахунками за спожитий природний газ, неврегульованість питання плати за користування державними газорозподільними мережами приватними газорозподільними компаніями та напрями її подальшого використання, надмірна концентрація газорозподільних підприємств, відсутність масштабних інвестицій для модернізації газотранспортної системи, яку її користувачі пояснюють низьким рівнем рентабельності тощо. Інвестиційні можливості газорозподільних підприємств обмежені амортизаційними відрахуваннями та прибутками, що направляються на капітальні вкладення. Однак, за результатами оцінки фінансової звітності газорозподільних підприємств, значна їх частина є збитковими. Так, ПАТ «Дніпропетровськгаз» [1], за 9 місяців 2015 року накопичив збитків 174,5 млн.грн.; ПАТ «Хмельницькгаз» -75,4 млн.грн., ПАТ «Київоблгаз» - 255,4 млн.грн. Ситуацію з погіршенням фінансового стану оператори газорозподільних мереж пов'язують зі зменшенням обсягів споживання природного газу, що спостерігається в останні роки. Більше десятиріччя постає невирішеним питання з розрахунком обсягів спожитого газу. Плани по встановленню лічильників газу все ще залишаються нереалізованими.

Прийняття ЗУ «Про ринок природного газу» в 2015 році покликане вирішити більшість вищезазначених питань і відповідає вимогам законодавства Євросоюзу. Серед заходів по підвищенню рівня економічної безпеки на газовому ринку України, нововведенням стало впровадження «невідкладного плану дій» на випадок настання кризових ситуацій, що можуть вплинути на можливість задоволення потреб споживачів, пов'язаних з газорозподілом і газопостачанням. Згідно [2], виділяють три рівні кризових ситуацій: раннього попередження, попередження і кризову ситуацію рівня надзвичайної ситуації. Всі вони пов'язані з ймовірністю не задовольнити попит споживачів газу у зв'язку із припиненням, або ж перервами в постачанні газу. Важливим кроком є покладання обов'язку на виконавчий орган центральної влади в сприянні впровадження технічних норм і стандартів безпеки ЄС.

Зменшення обсягів норм споживання природного газу викликало бурхливу реакцію з боку операторів газорозподільних мереж, однак тільки це може бути дієвим фактором, що стимулюватиме прискорення процесу встановлення лічильників, а відтак і зменшення зловживань. Питання оплати за користування газорозподільними мережами залишається дискусійним. Так, орендна плата буде частиною тарифу, що сплачуватиметься з кишені споживачів.

Таким чином, реформа ринку газу має сприяти позитивним зрушенням в частині узгодження економічних інтересів його учасників.

Література:

- 1.Звітність про фінансові результати суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://smida.gov.ua/db>.
- 2.Наказ 02.11.2015 № 687 « Про затвердження Національного плану дій» [Електронний ресурс] // Міністерства енергетики та вугільної промисловості — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1458-15/paran16#n16>

ПРОБЛЕМИ ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ПРИ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Степаненко Д.П., студент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
stepanenkodmitri@gmail.com
Коновалова Н.С., асистент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
naddin2009@gmail.com

В сучасних умовах зростає роль міждержавних економічних відносин, в основі яких лежить міжнародний поділ праці. Ці зв'язки охоплюють міждержавне просування товарів та послуг, фінансових і трудових ресурсів, технологій, керівного досвіду, туризму. Фактично, міжнародний поділ праці призвів до формування світового господарства, де жодна країна не може забезпечити належний рівень розвитку та ефективності свого національного виробництва без його залучення в світове виробництво. Загалом Україна має всі необхідні ресурси для того, щоб зайняти досить вагоме місце у світовому господарстві: в першу чергу, це вигідне геополітичне положення між західноєвропейською та азійською частиною материка, наявність родючих земель, досить багатих запасів сировинних ресурсів, відносно дешевої та кваліфікованої робочої сили.

Попри це, інтеграція країни в світове господарство насамперед є складним і тривалим процесом, адже по-суті, саме світове господарство – це цілісна економічна система, в якій вже склалися відносини попиту і пропозиції, монополій, конкуренції – тобто ця система з точки зору глобальної економіки є врівноваженою, і країна, інтегруючись в систему, цю рівновагу фактично порушує. Україна у світовому розподілі товарообігу, на жаль, займає досить низькі місця, що пояснюється впливом низки проблем, пов'язаних, насамперед з природними, демографічними, історико-економічними, геополітичними особливостями.

Україна не має достатнього природного ресурсного потенціалу для повного забезпечення себе усіма необхідними мінеральними ресурсами - є значна кількість корисних копалин, особливо можна виділити залізні та марганцеві руди, кам'яне вугілля. Україна має потужні можливості для досить сильного розвитку рослинництва. Причиною є її забезпеченість якісними чорноземами, та географічне положення, при якому до землі надходить помірна кількість вологи і тепла. У сучасних умовах із втратою Криму ми втратили значну частку рекреаційного потенціалу. Це і узбережжя морів, мінеральні джерела, лимани, лікувальні грязі. До того ж, військові дії на сході країни створюють вкрай негативний імідж про становище в ній, що призводить до сильного зменшення притоку туристів до країни. Навіть без урахування сказаного вище, міжнародний туризм не набував достатнього розвитку для зайняття важливої ролі в господарстві України: в курортних регіонах вкрай повільно оновлюються старі і будуються нові музеї, атракціони, розвивається дорожня мережа, готелі й тому подібні аспекти. Наразі в Україні проживає 45.5 млн. осіб і чисельність населення продовжує зменшуватись. Це пов'язано, перш за все, із високою смертністю на фоні низької народжуваності. Частка людей працездатного віку складає 55%. Трудові ресурси України характеризуються високим рівнем кваліфікації та є досить дешевими. Це дає змогу розглядати Україну для розміщення іноземних виробництв, що мають «робочу орієнтацію».

Незважаючи на значний різноплановий потенціал України, за роки незалежності її економіка зазнала занепаду на 60% від досягнутого випуску продукції у 1991 році. Серед країн Європи вона впала з 8-10 місця у 1991 році до майже останнього. Це є одним з найгірших показників серед пострадянських країн. Для подолання існуючих проблем на шляху до глибокої інтеграції в світове господарство необхідно, перш за все, виробити чітку економічну та соціальну політику, яка б дозволила державі розвиватися в позитивному напрямку. Вона має базуватися на проведенні швидких і ефективних реформ у аграрному, науковому, енергетичному, машинобудівному секторах економіки України. Необхідна швидка переорієнтації на вищі світові стандарти у цих секторах з метою забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку.

Згідно з розробленим у НТУУ «КПІ» форсайтом економіки України [1], за найкращого збігу обставин до 2020 року при проведенні низки ефективних реформ, що дозволять розвивати зовнішньоекономічну діяльність, високотехнологічне промислове виробництво та покращать інвестиційну привабливість до України, вона може вийти із кризи і стати на шлях сталого розвитку. Нажаль, вірогідність описаного сценарію на думку експертної групи, що його створила, складала лише 10%.

Література:

1. Форсайт економіки України: середньостроковий (2015–2020 роки) і довгостроковий (2020–2030 роки) часові горизонти (версія для обговорення) / наук. ке- рівник проекту акад. НАН України М. З. Згуровський – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 36 с. – С. 28-33.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ І СВІТУ

Холмецька Ю.М., студентка, ХТФ, гр. ХН-22,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
kholmetska@gmail.com

Сьогодні в умовах постіндустріального розвитку та глобалізації економічного життя неабияку частину займає науково-технічна база, в якій нові технології виконують роль головного економічного і відтворюваного чинника, що забезпечує реалізацію нових наукових досягнень. Це спричинює налагодження і розвиток міжнародного обміну досвідом у науково-технічній сфері, покращення інтелектуального потенціалу, що відбувається шляхом участі в науково-технічному співробітництві між країнами, а також у міжнародних наукових програмах і проектах. Для осучаснення економіки України науково-технічна складова просто є «життєвонеобхідною», адже розвиток провідних країн світу надає поштовх для розвитку інших країн, що розвиваються [1].

Головною метою даної співпраці є зростання конкурентоспроможності вітчизняної економіки, збільшення ефективності застосування наукових розробок та «вкорінення» інновацій. Перш за все, це сприяє розвитку економіки в цілому, покращенню умов виробництва внаслідок оновлення технологій, заміні зношених основних фондів, створенню нових робочих місць.

На даний момент Україна має доступ до наступних міжнародних програм [2]:

- EVCA (Бельгія);
- Рамкові програми (Європейський союз, Бельгія);
- International bureau of BMBF (Німеччина);
- Top technology ventures (Великобританія);
- DAAD (Німеччина);
- PRO INNO Europe (Бельгія);
- MyCapital (США);
- Гранти Фонду Інженерної Інформації на реалізацію інноваційних проектів (США);
- U.S. Civilian Research & Development Foundation (США);
- Програма Американської Ради Наукових Співтовариств в області гуманітарних наук в Білорусі, Росії і Україні (США);
- ФОРУМ (Росія);
- Німецьке Суспільство Технічної Співпраці (Німеччина);
- DFJ - VTB Aurora (Росія);
- ЄБРР (Великобританія);
- GlobalNetAdvantage (США);
- EUREKA (Німеччина).

Основне їхнє завдання полягає в тому, щоб здійснити обмін науково-технічною інформацією і даними, провести спільні фундаментальні дослідження і прикладні розробки, а також підвищення ролі і питомої ваги інноваційної продукції. Неостанню роль у цьому відіграє зацікавленість самого вченого і винахідника, які якраз і здійснюють вибір напрямку і реалізації проектів у рамках міжнародної співпраці.

Для прискорення інтеграції української науково-технічної сфери у світовий простір слід: по-перше, якісно проінформувати українські наукові спільноти про існування європейських науково-технічних програм та про науково-технічне співробітництво в рамках ЄС; по-друге, потрібно активно залучати до участі українські наукові організації у вищезгаданих програмах; по-третє, необхідно створити власний науковий національний центр міжнародного науково-технічного співробітництва, де поєднати разом галузеву, академічну і вузівську науки.

Отже, Україна покращить свій економічний стан і стане процвітаючою країною лише тоді, коли вона «усвідомить» свої дії та можливості у використанні території та ресурсів, якими володіє. Проте це неможливо зробити ефективно без тісної економічної і технологічної співпраці з розвинутими країнами. Тому насамперед ціллю України повинна бути інтенсифікація міжнародної науково-технічної співпраці, що дозволить у першу чергу модернізувати вітчизняне виробництво, а також забезпечить конкурентоспроможність основних галузей промисловості.

Література:

1. Актуальність проблеми інтеграції науково-технічної сфери України у світовий та європейський науково-технічний простір [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2013-4/doc/5/05.pdf>
2. Інтеграція міжнародної діяльності в наукову сферу України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www1.nas.gov.ua/rsc/psc/worldwide/Pages/default.aspx>

СЕКЦІЯ 3. НАЦІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ

НАЦИОНАЛЬНЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ СИСТЕМЫ: ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ И ЭФФЕКТИВНОСТИ

Энхбаатар Ариунзул, студентка УС-22, ФММ,
Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»,
ari_109e@yahoo.com

В первые годы независимости, правительство Украины не обратило достаточное внимание на развитие инновационной деятельности. Катастрофическое сокращение финансирования для научных исследований произошло в период рыночной трансформации. К тому же, структурные изменения в промышленности Украины привело к доминированию секторов добычи и черной металлургии в национальной экономике. Эти секторы не очень активные в области инноваций, а их технологии относительно стабильны и продукты не разнообразны. В середине 1990-х годов, ВВП Украины снизился более чем на 60%. Высокотехнологические отрасли исчезли (например, электроника). Размер внутреннего спроса на многочисленные продукты и особенно на высокотехнологичные, резко упал. В последние несколько лет, вместе с общим восстановлением экономики, ситуация начала меняться в машиностроительном секторе. Некоторые украинские предприятия включены в производственные цепочки крупных компаний, хотя это включение достаточно "неглубокое" [1, с. 1].

Рассматривая некоторые показатели инновационного развития экономики Украины за 2011-2014гг [2, с. 309-318], последние тенденции в национальной инновационной деятельности свидетельствуют о необходимости активизации деятельности государства и самих предприятий в решении данной проблемы. Доля инновационных предприятий в промышленности (16,2% в 2011г, 16,1% в 2014г) по сравнению с развитыми странами (60-70%) очень низкая. Эффективность научно-технических работ недостаточная, так как при ежегодном увеличении затрат организаций на выполнение собственными силами научно-технических работ (с 9365 млн. грн до 10083,6 млн. грн за 2011 - 2014 гг.), объем реализованной инновационной продукции снижался (с 42386,7 млн. грн до 25669 млн. грн за 2011 - 2014гг.) Это явление можно объяснить растущей конкуренцией со стороны иностранных компаний и концентрация инновационной деятельности, в меньшем числе, предприятий - лидеров отрасли.

Темпы экономического роста за исследованный период снижаются, что подтверждает факт о взаимосвязи экономического роста и инновационной деятельности. Украина сильно зависит от внешней торговли, но доля высокотехнологичного экспорта в его общем объеме экспорта (2,7% в 2010г., 1% в 2014г.) очень низкая. Таким образом, за последние годы существенных сдвигов в национальной экономике не наблюдалось, из-за целого ряда факторов, в том числе и вследствие малоэффективной инновационной деятельности [3, с. 96].

Среди факторов, что замедляют инновационную активность предприятий, основными являются: отсутствие необходимого финансирования (89% анализируемых предприятий); клиентам не хватает денег (54%); высокие кредитные ставки в банках (44%); значительные расходы, которые будут направлены на развитие и внедрение инноваций (39%); несовершенство законодательной базы в области налогообложения (37%); проблемы в приобретении сырья и материалов (32%) [4, с - 2].

Сейчас украинская инновационная инфраструктура находится на начальной стадии развития и по всем критериям отстает от развитых стран мира. Поэтому целесообразно обратиться к зарубежному опыту построения информационной инфраструктуры США, как мирового лидера в этой сфере.

Рекомендации по улучшению эффективности национальных инновационных систем:

- беспроцентное кредитование (с инфляционной индексацией) инновационных проектов в приоритетных направлениях;
- ввести (в определенный период времени) льготное налогообложение доходов вновь созданных предприятий "start-up", в случае: реализации высокотехнологичной продукции; экспорта высокотехнологичной продукции; приобретение новых технологий; получение доходов в результате применения изобретений
- реформа системы образования, что позволит количественные и качественные изменения в поставку технической рабочей силой.

Література:

1. Игорь Егоров. Innovation Policy and Problems of Creation and Development of the National Innovation System in Ukraine. / Игорь Егоров // Доклад для второй сессии Группы специалистов по инновациям и конкурентоспособной политике. 2008 г.
2. Статистический ежегодник Украины за 2014 г. [Электронный ресурс] / Государственная служба статистики Украины. – Режим доступа к материалам : <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Золотых И. Б. Национальная инновационная система как составляющая экономики знаний: проблемы и перспективы. / Золотых И. Б. // Технологический аудит и резервы производства. – 2015. - № 2/6(22). С. 94-99.
4. Яколев А. И. WaystoimprovementmanagementoverinnovationactivityinUkraine. Харьковский Региональный Институт Национальной академии государственного управления.

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Бухун Ю.В., здобувач кафедри міжнародної економіки НТУУ КПІ,
2289446@mail.ru

Розвиток національної інноваційної системи країни впливає на ефективність виробництва та комерціалізації наукових знань та технологій, що відображається на рівні конкурентоспроможності та соціально-економічного розвитку країни. Нові технології стали двигуном прогресу, фундаментом економічної стабільності. Саме тому це питання знаходиться в центрі уваги багатьох вітчизняних вчених, серед яких І. Лукінов, І. Макаренко, Л. Яремко, В. Геєць, О. Кавтиш, О. Бандур, та інші.

Згідно з даними Державної служби статистики України [1], інноваційна активність українських підприємств у період 2000-2014рр., щорічно знижувалась у середньому на 0,58%, тільки 12,1% промислових підприємств впроваджували інновації в виробництво, питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промисловості складала 2,5%, питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП складала 0,7% (за даними 2014р.). Для порівняння, доля витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи у економічно розвинених країнах складає: Сполучені Штати Америки – 2,8%, Японія – 3,5%, Китай – 2,1 %, Ізраїль – 4,2% [2].

Ступінь зносу основних засобів у 2014р. по країні склав 83,5%. Все це, разом із макроекономічними показниками економічного розвитку, свідчить про те, що в країні відсутнє будь-яке підґрунтя для зменшення темпів економічного спаду та передумови для економічного зростання.

Вивчення досвіду розвинених країн дає можливість стверджувати, що однією з головних умов впровадження технологічної модернізації є адекватна та виважена економічна політика держави, що побудована на довгостроковому плануванні. Економіка України є перехідною, і тому формування інноваційної економіки в ній має ґрунтуватися на інноваційній політиці проривного типу, в основі якої має бути державне стимулювання та підтримка. Космічна сфера є ключовою галуззю, де державна влада може створювати умови для інноваційного розвитку та втілювати інновації у життя. При цьому стимулювання інноваційного розвитку високих технологій у космічній галузі потягне за собою високотехнологічний розвиток промисловості країни.

Якщо розглядати національну інноваційну систему як «...сукупність інституцій, які задіяні у процесі створення та застосування наукових знань та технологій...» [3], серед актуальних проблем інноваційної системи космічної галузі України можна виділити: знос матеріального виробництва (більше 70%), недостатність бюджетного фінансування (у 2016р. більше 80% виділених коштів планується спрямувати на погашення кредитної заборгованості), послаблення зв'язків між наукою та виробництвом, недостатність наукових кадрів (через низькі ставки заробітної плати та недосконалу організацію праці), недосконалість правової бази для захисту інтелектуальної власності, неможливість оцінки ефективності та реалізації науково-технічних програм, відсутність економічних преференцій для впровадження інновацій у виробництво. Таким чином, сучасну модель розвитку промисловості космічної галузі можна охарактеризувати як низькотехнологічну, слабкодиверсифіковану, експортноорієнтовану та повністю залежну від державного бюджету.

Детальний аналіз діяльності підприємств космічної галузі України свідчить, що з метою формування ефективної інноваційної системи необхідно:

1. Провести структурну перебудову галузі з метою комерціалізації. Прикладом державно-корпоративної інтеграції може стати вертикально-інтегрована державна корпорація. В такому випадку держава може виступати основним замовником наукових досліджень, проте їхня реалізація має відбуватися за участю приватних структур.

2. Запровадити кваліфіковане корпоративне управління. Головне завдання на цьому етапі: оптимізація всіх видів діяльності підприємства для підвищення ефективності виробництва.

3. Провести реструктуризацію боргових зобов'язань. Інвестувати в оновлення матеріальної бази виробництва та вироблення інноваційної продукції на конкурентній основі.

4. Створити умови для інноваційного розвитку, шляхом покращення законодавства з питань захисту інтелектуальної власності; забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в країні завдяки стабільної фінансової, монетарної та соціальної політики, що заохочує розвиток космічної індустрії; налагодження прямого співробітництва на нових ринках збуту.

Література:

1. Державний комітет статистики України [Офіційний сайт] : [http://www.ukrstat.gov.ua]. – Електронні дані. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html (дата звернення 13.02.2016) – Економічна статистика.

2. World Intellectual Property Organization [Офіційний веб-портал] : [http://www.wipo.int]. – Електронні дані. – Режим доступу: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_gii_2015.pdf (дата звернення 14.02.2016) – The Global Innovation Index 2015/ Effective Innovation Policies for Development.

3. Верховна рада України [Офіційний сайт] : [http://zakon5.rada.gov.ua]. – Електронні дані. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80 (дата звернення 14.02.2016) – Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. №680р «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи».

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ КЛАСТЕРОУТВОРЕННЯ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Воронкова І. Ю. аспірант кафедри міжнародної економіки

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, ivor.fmm@gmail.com

Визначення стратегічних напрямів ефективного створення та функціонування кластерів на основі поліграфічних підприємств набуває актуальності в Україні. З одного боку, удосконалення матеріально-технічної бази надає можливості отримання конкурентних переваг за рахунок підвищення рівня якості, виконання індивідуальних замовлень тощо, а з іншого – популяризація електронних інформаційних джерел веде до зниження попиту на паперові видання. Тому, забезпечення організаційно-економічного розвитку поліграфічних підприємств полягає у використанні сукупності методів управління організаціями на засадах кластероутворення. Стратегічні напрями кластероутворення поліграфічних підприємств мають розроблятися на основі ґрунтового аналізу. Застосування методу експертного оцінювання, а саме, SWOT-аналізу, надасть можливості для визначення напрямів розробки програми заходів.

Метою дослідження є застосування SWOT-аналізу для визначення оптимальних напрямів стратегічного розвитку кластера поліграфічних підприємств. Відповідно до мети вирішені такі завдання: дослідження складових SWOT-аналізу поліграфічних підприємств; обґрунтовано вплив факторів на результат виробничо-комерційної діяльності поліграфічних підприємств і передбачено можливі сценарії їх розвитку; надано рекомендації щодо визначення стратегічних напрямів кластероутворення поліграфічних підприємств. Врахування факторів впливу на виробничо-комерційну діяльність поліграфічних підприємств надало можливості визначити напрями формування і реалізації стратегії кластероутворення.

Дослідження впливу виділених факторів на середньостатистичне поліграфічне підприємство здійснено переведенням їх із якісного вигляду (наявність) у кількісний (бальне оцінювання) методом експертних оцінок із застосуванням безпосереднього оцінювання. Визначення факторів, що більшою мірою впливають на виробничо-комерційну діяльність поліграфічних підприємств України, за допомогою експертних оцінок здійснено за такими етапами: формування цілей експертного опитування; підготовка анкети; визначення чисельності та складу експертів; опитування експертів; обробка та аналіз результатів експертного опитування, визначення стратегічних напрямів кластероутворення підприємств поліграфії.

Узагальнення результатів надало підстави для формування шести стратегічних напрямів розвитку кластера поліграфічних підприємств:

- 1) забезпечення стійкого рівня попиту на поліграфічну продукцію та розширення ринків збуту за рахунок ефективного маркетингу;
- 2) забезпечення стійкого рівня попиту на поліграфічну продукцію за рахунок підвищення рівня якості поліграфічної продукції;
- 3) забезпечення високого рівня конкурентоспроможності за рахунок підвищення рівня якості поліграфічної продукції й ефективного маркетингу;
- 4) зменшення залежності від технічних характеристик наявного поліграфічного обладнання за рахунок розширення ринків збуту;
- 5) послаблення впливу наявності товарів-замінників у сфері ІТ за рахунок використання нових технологій;
- 6) формування інституційної одиниці для забезпечення положень, отриманих на основі матриці SWOT-аналізу.

Визначені стратегічні напрями розвитку кластера підприємств поліграфії мають інноваційно-маркетингову спрямованість.

Отже, запропонований інструментарій передбачає використання SWOT-аналізу методом експертних оцінок. Положення методу надають можливості визначення стратегічних напрямів кластероутворення підприємств поліграфії на основі аналізування факторів впливу.

Література:

1. Котляревський Я. В. Формування стратегій управління продуктово-організаційними структурами видавничо-поліграфічних підприємств: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / Котляревський Ярослав Вікторович ; Європейський ун-т. - Київ, 2006. - 20 с.
2. Агарков І. Блиц-опрос: полиграфия Украины - на пути к возрождению? / Игорь Агарков. // Принт плюс: бумага и полиграфия. – 2015. – № 9. – С. 38–45.

ВПЛИВ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ НА СТАН МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Гаврушкевич Н.В., асистент, Ромашко А.С., к.т.н., доцент, Богиня К.О. студент
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, kvm_mmi@mail.ru

Окрім міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності, які адмініструються Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, додатково слід зазначити: Всесвітню конвенцію про авторське право 1952 року [1], яка адмініструється Міжурядовим комітетом, а Організація об'єднаних націй з питань освіти, науки та культури забезпечує секретаріат та Угоду про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності, (ТРИПС), яка підписана 15 квітня 1994 року [2] та адмініструється Світовою організацією торгівлі.

В Угоді ТРИПС [2], були встановлені стандарти параметрів окремих об'єктів інтелектуальної для забезпечення того, що процедури захисту прав інтелектуальної власності не стануть перешкоджати вільній торгівлі. Встановлені стандарти стосуються патентів; промислових зразків; товарних знаків; географічних зазначень; топографій інтегральних мікросхем; охорони закритої інформації; авторського права і суміжних прав; контролю за антиконкурентною практикою через договірні ліцензії.

Найбільш новим документом є "Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони" (Далі угода про асоціацію) [3] ратифікована із заявою та тимчасово застосовується з 1 січня 2016 року у відповідності з Листом Міністерства закордонних справ № 72/14-612/1-2980 від 30.11.2015.

В угоді про асоціацію [3] є Глава 9 "Інтелектуальна власність", до якої входять статті 157-252, та яка складається з трьох частин, причому частина 2 стосується стандартів стосовно прав інтелектуальної власності, а саме: авторського права та суміжних прав; торговельних марок; географічних зазначень; промислових зразків; патентів; топографій напівпровідникових продуктів; інших положень (про сорти рослин, генетичні ресурси, традиційні знання та фольклор).

В зазначеній угоді про асоціацію стосовно авторського права з'явився новий термін, відсутній в Законі України «Про авторське право та суміжні права», а саме в статті 166 згадані «критичні та наукові публікації творів, які стали загальним надбанням», та їх строк охорони «30 років від дати, коли твір був уперше правомірно опублікований», Причому визначення згаданих "критичних та наукових публікацій творів, які стали загальним надбанням" в національному законодавстві та в самій угоді про асоціацію відсутні.

В угоді про асоціацію стосовно торговельних марок до 5-ти років збільшений строк «невикористання» при перевищенні якого без поважних причин можуть бути застосовані санкції (з 3-х років, як в Законі України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг»).

В угоді про асоціацію стосовно географічних зазначень ЄС (більше 3100 географічних зазначень, які охороняються з 01.01.2016 р.). Причому для окремих географічних зазначень встановлені перехідні терміни (окремі алкогольні напої будуть виготовлятися на території України для потреб внутрішнього ринку ще протягом 10-ти років, а окремі сири – протягом 7-ми років).

В угоді про асоціацію стосовно промислових зразків з'явилися нова умова охорони промислового зразка «індивідуальний характер», нова трактовка терміну «новизна», а також з'явилося поняття про «незареєстрований промисловий зразок».

В угоді про асоціацію стосовно винаходів з'явилося положення про додатковий сертифікат. Слід зазначити, що в положеннях Угоди про асоціацію стосовно патентів згадані лише ті, що призначені для захисту здоров'я та рослин, а також в галузі біотехнологій. Аналіз цих положень свідчить, що вони направлені на протидію зловживанням, з якими найчастіше мали справу представники держав-членів ЄС при здійсненні діяльності в Україні.

В угоді про асоціацію стосовно топографій напівпровідникових продуктів (топографій інтегральних мікросхем) зазначено, що реєстрація є обов'язковою не в усіх країнах Європейського союзу, а виключні права діють 10 років з часу реєстрації або від дати "першого комерційного використання" (мається на увазі більш рання з таких дат).

Література:

1. Всесвітня конвенція про авторське право [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_052/print
2. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_018.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page6?text=%ED%E5%E4%E1F0EEF1EE%E2

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Герасимчук В.Г., д.е.н., професор

Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"

gerasymchuk.vh@i.ua, gerasymchuk@kpi.ua

1. В монографії «Національна інноваційна система», яка щойно (2015р.) вийшла в світ, автори наголошують: «Сучасна українська економіка потребує специфічних, відмінних від традиційної економіки, підходів до визначення і реалізації інноваційної політики. Ці особливості в узагальненому вигляді зводяться до орієнтації політики на забезпечення збалансованості зусиль держави і ринку для отримання максимального результату від знань для економічного і соціального розвитку; інтегрування соціально-політичних, наукових, освітніх, економічних екологічних та інших інтересів суспільства шляхом ефективного впливу державної політики на створення і засвоєння нових знань; створення умов для розвитку приватного інвестування, економії ресурсів та коштів, зростання виробництва на інноваційній основі; вдосконалення системи оподаткування шляхом поступового зменшення податкових ставок на нагромадження та інвестиції і збільшення на споживання; створення сучасної інфраструктури інноваційної сфери, забезпечення державної відповідальності за підготовку кадрів для потреб інноваційної економіки; орієнтації державної політики, головним чином, на економічне зростання і підвищення за рахунок цього якості життя громадян» [1, с. 508-509]. У наведеній цитаті лаконічно викладені ключові складові очікуваної державної інноваційної політики в Україні.

2. Взаємовідносини між основними групами науково-технологічного процесу: державними органами, виробництвом і науково-технологічною інфраструктурою знайшли своє втілення у становленні і розвитку концепції національних інноваційних систем (НІС). Експертами ОЕСР НІС визначено як систему взаємодії між наукою, промисловістю та суспільством, при якій інновації слугують основою розвитку промисловості і суспільства, а ті, у свою чергу, стимулюють розвиток інновацій, визначають їх напрями, тим самим значною мірою і найважливіші вектори наукової діяльності [2]. На нашу думку, національну інноваційну систему необхідно розглядати як сукупність інституціональних одиниць, зайнятих інноваційною діяльністю з метою підвищення тривалості та рівня якості життя громадян, конкурентоспроможності держави у світовому співтоваристві.

3. Зміни, які відбуваються у багатьох світових рейтингах, пояснюються тим, що успішнішими стають держави, які завдяки наявності розвиненої освітньої і наукової бази, інженерному потенціалу здатні швидше і ефективніше продукувати передові, проривні, критичні технологічні нововведення. На їх основі створюється та/або удосконалюється потужна індустріальна база національної економіки для прискореного соціально-економічного розвитку держави. Провідні позиції в індустріальній сфері визначає їх провідну роль у міжнародній торгівлі, міжнародному русі капіталу, міжнародних валютно-фінансових відносинах. Для характеристики ефективності НІС використовуються наступні показники: ВВП (ПКС) на душу населення, галузева структура економіки і місце у ній наукомістких виробництв, рівень та якість життя населення. Важливо, щоб на процес формування і успішного функціонування НІС з максимальною віддачею працював організаційний механізм, який повинен створювати необхідні умови для розробки і комерціалізації нової, високотехнологічної продукції для споживача.

4. Оцінити інноваційний потенціал держави порівняно з іншими 140 країнами за 79 індикаторами дає можливість Глобальний інноваційний індекс (Global Innovation Index, GII). За підсумками 2015р. Україна посіла у світовому рейтингу 64-е місце. Сусідні з Україною держави зайняли місця в ГІІ у наступній послідовності: Угорщина (35-е місце), Словаччина (36), Молдова (44), Польща (46), Росія (48), Білорусь (53), Румунія (54). Аналіз складових ГІІ дає можливість виявити сильні і слабкі сторони інноваційної політики, покращити розуміння ролі інновацій як найважливішого стимулу економічного зростання і процвітання, зробити спробу переходу країни з «третього світу у перший», як це було здійснено упродовж трьох десятиліть у Сінгапурі. Ситуація з показниками ВВП (ПКС) на душу населення (8668 дол. США, 105-е місце у світовому рейтингу, 2014), очікувана тривалість життя (71,3 роки, 2013), середня заробітна плата в Україні (145 дол. США, січень 2016) поки оптимізму не додає.

Висновки. Для створення ефективно діючого механізму управління державною інноваційною політикою необхідно зміцнювати промислово-технологічну базу економіки, здійснювати модернізацію і подальший розвиток пріоритетних галузей індустрії, причому, не сировинного, а високотехнологічного спрямування, поліпшувати діловий клімат, підвищувати інвестиційну привабливість країни, вдосконалювати маркетингову, фінансову і банківську системи, налагоджувати організацію управління змінами, яка б об'єднувала інтереси людини, колективу, галузі і, регіону, держави.

Література:

1. Андрощук Г.О., Давимука С.А., Федулова Л.І. Національні інноваційні системи: еволюція, детермінанти результативності: монографія, стратегічний аспект / Г.О. Андрощук, С.А. Давимука, Л.І. Федулова Л.І. – К.: Парлам. вид.-во, 2015. – 512 с.
2. Керівництво Осло. Рекомендації щодо збору та аналізу даних стосовно інновацій. Третє видання. Пер. з англ. — К.: УкрІНТЕІ, 2009. – 165 с.

ОСВІТНІЙ АСПЕКТ МЕНЕДЖМЕНТУ ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Зінченко О.А., канд. екон. наук, доцент,
Дніпропетровський національний університет
olha77zinchenko@gmail.com

В умовах активізації інформаційного суспільства все більш і більш важливим стає людські знання і можливості як основа створення вартості. Традиційно склалася ситуація, коли при аналізі індивідуального і суспільного виробництва більша увага приділяється матеріальним активам, а інтелектуальний капітал як компонент створення економічної вигоди відходить на задній план. Однак, як засвідчує практика сучасного виробництва, інтелектуальний капітал формує більший дохід та надає потенційні переваги, що полягають у конвертації його в корисні товари і послуги. Можливість управління людським інтелектом стає критичною компетенцією в бізнесі. Сучасні тенденції розвитку менеджменту зумовлені зростаючою роллю знань в забезпеченні конкурентоспроможності бізнес-стратегій підприємств. Зростає інтерес до інтелектуального капіталу, творчого потенціалу, інновацій і організаційного навчання [1].

Розвиток інтелектуального капіталу (тобто інтелектуалізація) є домінуючою характеристикою інтенсифікації інформаційної взаємодії, оскільки виявляє потенційні можливості і перспективи розвитку інформаційних технологій на основі знання, вмінь, досвіду спеціалістів, а також інноваційних рішень в даній сфері. За таких умов інтелектуальний капітал перетворюється в головний ресурс та генератор процесу інформатизації підприємства, характеризує та спрямовує подальший його розвиток та вплив на інформаційні взаємозв'язки між учасниками ринку.

Інтелектуальний капітал включає як інтелектуальні ресурси у вигляді знань, навичок, досвіду співробітників підприємства, так і інструменти (технології, методи, процеси) здійснення інтелектуальної діяльності, а також результати розумової праці (патенти, авторські права, торгові марки і інші нематеріальні активи). Найбільш значиму роль в структурі інтелектуального капіталу, на нашу думку, займають інтелектуальні ресурси, які забезпечують генерацію нових рішень для задоволення людських потреб і стимулюють процеси ефективної співпраці на ринку [2].

В умовах становлення економіки знань істотно зростає роль менеджменту високих технологій, внаслідок чого зростає потреба у фахівцях з управління інтелектуальними ресурсами високотехнологічних фірм, інноваційними проектами та трансфертами технологій, здатних прогнозувати комерційну значущість високотехнологічних розробок і організовувати ефективне просування їх на ринок. Фахівець з управління інноваціями повинен забезпечувати практичну реалізацію досягнень науки, техніки і технологій з метою організації виробництва конкурентоспроможних товарів і послуг.

На сьогоднішній день стає очевидною та обставина, що рішення вказаної проблеми в рамках традиційної освітньої системи, орієнтованої тільки на «кінцевий результат», стає неможливим. Особливості розвитку суспільства вимагають безперервного оновлення освітньої системи, викликаного постійно мінливими критеріями професійної оцінки фахівців.

Нанотехнологія об'єднує провідних учених найрізноманітніших областей: фізиків, хіміків, інженерів, філософів, соціологів, економістів та ін., і є найбільш перспективною з точки зору комерціалізації інновацій галуззю майбутнього виробництва, яка визначає перспективи переходу до шостого технологічного укладу.

Тому наявність ознак трансдисциплінарності та міждисциплінарної методології може служити в якості основних критеріїв інноваційності пропонованих освітніх проектів. Тільки на такій основі підготовка фахівців з управління інноваційною діяльністю може забезпечити їх органічну взаємодію з ученими, інженерами, технологами, конструкторами, фахівцями-практиками, розуміючими специфіку інноваційного процесу, і сприяти розробці ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Крючков В.Н. Менеджмент высоких технологий: научно-образовательные аспекты подготовки кадров для инвencionальной экономики / В.Н. Крючков, К.Н. Полещенко, В.И. Разумов // Вестник Омского университета. Серия «Экономика». – 2009. – № 2. – С. 123-127
2. Зінченко О.А. Роль інтелектуального капіталу у процесі інформатизації підприємства / О.А. Зінченко // Вісник Приазовського державного технічного університету. – Серія: «Економічні науки». – Маріуполь: ПДТУ, 2008. – С.56 – 58

Розвиток інновацій у видавничо-поліграфічній галузі України
Карагодова А.В., студентка IV-го курсу, групи УС-21, ФММ
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
topas_sh@mail.ru

Як правило, інновацію трактують як нововведення або новаторство. У сучасному визначенні інновація – це матеріалізований результат, який отримують від залучення капіталу в нову техніку чи технології, а також у нові організаційні форми виробництва, обслуговування чи управління [1].

Для інновацій з одного боку характерними є високий ступінь ризику, а також слабкість вітчизняної економіки, а з іншого, обмеженість грошових ресурсів і підтримки з боку держави. Всі ці фактори значно стримують інноваційну діяльність для всіх суб'єктів господарювання.

Тенденція, яка визначає розвиток глобального бізнесу характеризується зростанням темпів технологічних інновацій в економіці країни, що отримує іноземний капітал.

Сьогодні важливого значення набуває аналіз діяльності видавничо-поліграфічних підприємств, основних тенденцій та проблем розвитку підприємств цієї галузі у світі. Науковим та практичним напрямком впровадження інтернет-технологій необхідне допрацювання на всіх стадіях видавничого процесу. Перехідна економіка України за останні два десятиліття характеризується тенденцією поглинання активів українських підприємств з іноземним капіталом, а це такий об'єктивний процес, який спречинений дією законів економіки, пов'язаних з конкуренцією, концентрацією та централізацією промислових та банківських капіталів, а також зрілістю середовища [2].

Сьогодні лідируючі позиції займає найбільший видавничий холдинг України мультимедійна компанія UMH (United Media Holding). Компанія є лідером на українському ринку, а також стрімко розвивається на ринках таких країн як Росія, Казахстан, Білорусія.

Холдингу належать 60 друкованих видань, 7 радіостанцій, а також поліграфічний комбінат з друкарнею і з роздрібною мережею газетних торгових точок.

В Україні відбувається стійкий розвиток періодичних друкованих видань ЗМІ, а саме газет журналів. Але тільки 15% з понад 30 тисяч зареєстрованих друкованих видань виходять на світовий ринок, решта існує лише номінально. І покращити цю ситуацію можна лише завдяки подальшій акумуляції капіталів та інтелектуальних ресурсів та впровадження необхідних інтернет-технологій, що характеризуються все більш активним проникненням у різні сфери життя людей. І варто зазначити, що і швидкість і рівень проникнення комунікацій поступово зростає [3].

Всі сучасні зміни можливі завдяки таким основним технічним інноваціям: мобільному Інтернету, веб-телебаченню, а також генеруванню контенту в будь-який час і в будь-якому місці. Так завдяк Інтернету лідируючі видання розпочинають свою діяльність в онлайн-бізнесі, а сайт журналу чи газети має суттєві переваги над друкованою версією. Це і доступність і ширші мультимедійні можливості, високий ступінь інтерактивності. Також це є джерелом додаткового прибутку від реклами. Видання в інтернеті характеризуються оперативністю, вони не потребують реєстрації, паперу, поліграфії та доставки. Саме з цих причин ми можемо спостерігати поступове витіснення традиційних технологій у видавничій сфері. Результативність та гнучкість роботи в мережі нададуть можливість зниження собівартості продукції даної галузі в рази, а також повністю задовольнити потреби замовників. Мережеві видавництва матимуть змогу отримувати дохід від видання електронних книг, організації служб сервісу, необхідних для продажу інформації за запитами. Миттєва доставка продукції видавничої галузі до споживача сприятиме прискоренню повернення інвестицій. Тому важливим висновком буде необхідність побудови економіки України, що буде орієнтована на інформаційні технології.

Література:

1. І. А. Павленко. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч.-метод. посібник / Павленко І. А., Гончарова Н. П., Швиданенко Г. О. — К: КНЕУ, 2002. — С. 150.
2. Є.В. Канченко Інноваційний розвиток видавничо-поліграфічного комплексу України: стаття Канченко Є.В. — К.: КПІ, 2012. — С. 85-89.
3. Эванс Д. Десять технотрендов, которые в ближайшее десятилетие изменят мир / Эксперт. — 2011. — № 49–50. — С. 56.

ІННОВАЦІЙНА ПАСИВНІСТЬ В УКРАЇНІ З ПРИЧИН НИЗЬКОЇ ДОВІРИ Й ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СУСПІЛЬСТВІ

Карпенко А. В., к.е.н., доцент,

Запорізький національний технічний університет, a.v.karpenko@meta.ua

У сучасних умовах глобалізаційних процесів, постійного розвитку науково-технічного прогресу, основним чинником забезпечення конкурентоспроможності країни у довгостроковій перспективі стає процес створення та нарощення інноваційних конкурентних переваг. За таких умов економічне зростання країни можливе лише за наявності ефективної національної інноваційної системи (НІС), чіткої стратегії інноваційного розвитку економіки, що супроводжується активізацією інноваційної активності фізичних і юридичних осіб, влади та суспільства в цілому.

Загалом НІС є сукупністю взаємопов'язаних інститутів, які сприяють генеруванню, накопиченню та перетворенню знань у покращення якостей продукції, створення нової техніки та технологій, що визначає рівень інноваційної конкурентоспроможності країни. Основою формування та функціонування НІС виступає її правове забезпечення та дисципліна, розвиток інституту довіри й відповідальності. Саме довіра, відповідальність, терпимість і солідарність є базовими компонентами соціально орієнтованої країни [1, с. 77], а держава і приватний бізнес – її основними економічними суб'єктами, що визначають структуру економіки, її інноваційність, рівень та якість життя населення.

Відображенням вітчизняного стану функціонування НІС є: незавершеність і позбавлена системного підходу нормативно-правова база, що регламентує діяльність НІС; відсутня цілеспрямована, послідовна державна політика у напрямі створення та розвитку інноваційної інфраструктури, формування інтеграційних зв'язків освіти, науки і бізнесу; низький рівень соціальної відповідальності держави, бізнесу й людини; скорочення чисельності наукових кадрів і спеціалістів, які виконують наукові роботи та самих робіт; низький рівень фінансування наукової діяльності переважно коштами держбюджету; занадто низька й характерна переважно для великого бізнесу інноваційна активність, що забезпечується в основному власними коштами підприємств; занадто висока орієнтація молоді на здобуття вищої освіти без відповідного рівня підготовки та, як наслідок, дисбаланс на ринку праці й високий відсоток серед безробітних; невисокі експертні оцінки України з причин роздрібненості у силових структурах та еліті, криміналізації держави, недостатньої оснащеності новітніми технологіями, незадовільної якості державного регулювання економіки, низького рівня розвитку інституцій, фінансового та товарного ринку, розвитку бізнесу та інновацій.

Високі ризики економічної та політичної нестабільності в Україні не сприяють покращенню вітчизняного інвестиційного середовища, а конфлікти щодо реформування впливають на загострення соціально-економічного стану країни, підвищення рівня бідності населення й бізнесу та відповідно поглиблюють перепони щодо можливості залучення інвестиційних ресурсів, розвитку інноваційних процесів. Все це проявляється і в обмеженій довірі населення до центральних та місцевих органів влади, правоохоронних органів та судової системи, Президента та Верховної Ради, громадських організацій, бізнесу, профспілок – на рівні від 7,3 до 15,8 %, а також низькій впливовості системи вищої освіти і трудового колективу [2, с. 64-67]. Крім того, майже постійне зростання диспропорцій у доступі підприємницьких структур і громадян до різного роду благ, посилення процесів нелегітимного перерозподілу власності та значного розшарування населення за статками і доходами, поширення механізмів перетворення влади у доходи і доходів у владу та мультиплікації цієї взаємозалежності [1, с. 179-180] стримує інноваційну активність, становлення і розвиток інтеграційних процесів між окремими елементами НІС.

Отже, постійні розлади у владі, відсутність послідовних реформ, практика недотримання законів, «подвійних стандартів» і корупції спричинили в Україні поширення «споживацького підходу» до всіх видів ресурсів і видів діяльності, низький рівень відповідальності та взаємодовіри, неможливість переходу до інноваційної моделі розвитку. І як наслідок, за наявності всіх елементів НІС в Україні їх стан і рівень взаємодії не дозволяють забезпечити інноваційний розвиток економіки. Тому сьогодні, щоб підвищити інноваційну активність та забезпечити покращення стану функціонування НІС в Україні важливо повернути довіру в суспільстві до державних органів влади та суспільних інститутів в цілому на основі жорсткого виконання нормативно-правових положень, формування системи цінностей та відповідальності держави, бізнесу і людини, сприяти тісній взаємодії й розвитку інтеграційних процесів між елементами НІС, а саме між генерацією та комерціалізацією знань.

Література:

1. Інститут довіри в координатах економічного простору-часу : монографія / [А.А Гриценко, Т.І. Артьомова, Т.О. Кричевська та ін.] ; за ред. чл.-кор. НАН України А.А. Гриценка ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2012. – 212 с.
2. Діагностика стану та перспектив розвитку соціальної відповідальності в Україні (експертні оцінки): монографія / О.Ф. Новікова, М.Є. Дейч, О.В. Панькова та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2013. – 296 с.

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ [1]

УДК 330.341.1:005.4(477)

Кваша Тетяна Костянтинівна, УкрІНТЕІ, завідувач відділення

Паладченко Олена Федорівна УкрІНТЕІ, завідувач відділу

Узагальнене оцінювання впливу пріоритетних напрямів інноваційної діяльності за загальноприйнятими у світі індикаторами здійснюється за динамікою внеску у ВВП країни видів економічної діяльності, які включають діяльність інноваційних пріоритетів [2], визначених Законом України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" [3],

За цим показником підвищення внеску у загальноукраїнський економічний розвиток протягом 2010-2013 рр. із семи затверджених пріоритетів мали лише пріоритети 4-й - щодо агропромислового комплексу та 7-й - щодо сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.

За даними Держстату України [4], безумовним лідером щодо збільшення внеску пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в економічний розвиток України є 7-й стратегічний пріоритет, який за всіма п'ятьма індикаторами має поліпшення своїх позицій (табл. 1). Ще три пріоритети – 1-, 4- та 5-й мають зростання за трьома з п'яти індикаторів. Наступне – п'яте місце посів 3-й пріоритет – лише один показник ефективність інноваційних витрат – свідчить про покращання його рангу. 2- і 6-й пріоритети погіршили свої позиції за всіма індикаторами.

Слід зауважити, що бюджетні видатки на інноваційну діяльність промислового сектору на 97,2 % від загального обсягу бюджетних коштів були виділені саме на 2-й пріоритет, інші інноваційні пріоритети проводили діяльність за рахунок власних або зароблених коштів. У той же час, найбільші частки коштів з державного бюджету на виконання наукових та науково-технічних робіт було виділено на 3-, 4- та 5-й пріоритетні напрями. Обсяг видатків з державного бюджету на виконання наукових та науково-технічних робіт за 1- та 2-м пріоритетами у 2014 р. скоротився. Ці пріоритетні напрями забезпечувалися результатами наукової діяльності лише за рахунок власних коштів підприємств та інвестицій приватного сектору. Здійснений аналіз впливу інноваційної діяльності на економічний розвиток в Україні в цілому та за її пріоритетними напрямками свідчить про те, що в Україні протягом окремих періодів, зокрема у 2004, 2006, 2007, 2013 та у 2014 рр. цей вплив був позитивним і зростаючим.

Одним з основних факторів, що сприяє такому внеску, є зростання обсягів фінансування науки та інноваційної діяльності, окрім 2013-2014 рр. У 2012-2014 рр. відбулося зниження обсягів фінансування інноваційної діяльності, однак спостерігалася зростаюча динаміка фінансування у високотехнологічний сектор з 2013 р., що виявилось суттєвим фактором для підвищення інноваційної динаміки економічного розвитку в Україні в цілому.

Таблиця 1 Внесок окремих видів економічної діяльності (за КВЕД -2010) у загальний обсяг ВВП в Україні за роками, % до загального обсягу

Вид економічної діяльності	2010	2011	2012	2013
Валовий внутрішній продукт	100,0	100,0	100,0	100,0
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	7,4	8,2	7,8	8,8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря; виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	4,2	4,1	4,0	3,6
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність; виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів і виробництво інших транспортних засобів	8,2	8,5	7,7	7,6
ВЕДі із виробництва нових речовин і матеріалів	5,2	4,9	4,8	4,3
Охорона здоров'я, виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	3,7	3,3	3,7	3,5
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	0,7	0,6	0,5	0,4
Інформація та телекомунікації	3,1	3,0	3,1	3,3

Джерело: Держстат України

Література:

[1] Писаренко Т.В. Інноваційна діяльність та її вплив на економічний розвиток в Україні. / Монографія. Т.В. Писаренко, Т.К.Кваша, Г.В.Карлюк, Л.В. Лях.. – К.: УкрІНТЕІ, 2015. – 115 с.

[2] Мусіна Л.А. Підходи, індикатори та методи оцінювання впливу науково-технічної діяльності на економічний розвиток. / Монографія. Л.А. Мусіна, Т.К. Кваша. – К.: УкрІНТЕІ. – 2009. – 252 с.

[3] Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" від 08.09.2011 р. № 3715-VI. Законодавство України : – [Електронний ресурс]. / Режим доступу : / <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.

[4] Держстат України. Національні рахунки. : – [Електронний ресурс]. / Режим доступу : / <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Кириченко С.О

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
serg191@ukr.net

Для прийняття управлінських рішень щодо розвитку соціальної інфраструктури в регіонах України, велике значення має дослідження світового досвіду, оскільки соціальна інфраструктура є одним з домінуючих факторів забезпечення задоволення різнопланових потреб людини а також розвитку регіонів.

Оскільки концентрація об'єктів соціальної інфраструктури має локальний характер, це підтверджує ефективність прийняття управлінських рішень щодо розвитку соціальної інфраструктури місцевими органами влади. Так, наприклад, у Фінляндії розвинена практика самоврядування на основі програмно-цільового методу за участю Спілки «Союзів міст» [4].

У Франції створено публічно-правові межкомунальні об'єднання, що займаються розробкою проектів соціально-економічного розвитку муніципальних утворень. Так, наприклад, Міська Спільнота Лілльська Метрополія об'єднує 85 комун з населенням понад 1 млн. осіб [2].

Також спеціальні структури на рівні штатів й міст створені і в США у формі спеціальних комісій або агентств для розробки цільових програм соціального розвитку та підвищення якості життя населення. Головна мета роботи яких – посилення конкурентних позицій територій в економічній сфері та розвиток соціальної інфраструктури. У процесі реалізації розроблених комісіями або агентствами програм здійснюються конкретні проекти за схемою: виявлення основних цілей, виділення фінансових коштів, формування учасників, розгляд стратегій втілення проекту в життя, створення організаційних структур і вибір лідерів для вирішення конкретних завдань [1]. Для здійснення громадського контролю за якістю соціальної інфраструктури створена система ZoLa – веб-додаток по зонуванию та використанню територій (the Zoning and Land Use web application). У системі представлено види зонування територій, спеціальні програми розвитку територій, плани влади щодо змін виду зонування тощо. Будь які плани, проекти, програми узгоджуються із мешканцями міста, а також із Комісією містобудування.

У багатьох європейських країнах вже багато років використовується принцип децентралізації процесу підготовки та прийняття управлінських рішень, у тому числі щодо розвитку соціальної інфраструктури муніципальних утворень.

Нідерланди – це країна, де вперше було впроваджено систему «РОМ» планування розвитку територій та їх соціальної інфраструктури за принципом знизу-вгору, від муніципалітету та провінції до центрального уряду. РОМ – аббревіатура з голландського, що позначає планування на територіях з особливим статусом.

Політики децентралізації процесу підготовки та прийняття управлінських рішень щодо розвитку соціальної інфраструктури також дотримується Великобританія, де муніципальні власті визнають стратегічний вектор соціально-економічного розвитку територій. Наприклад, у Великобританії як ключовий напрям соціально-економічного розвитку визначено розширення форм взаємодії бізнесу та вищої освіти. В результаті взаємодії бізнесу та університетів поширюються наукові парки, орієнтовані на певні наукомісткі кластери, в результаті чого виникає потреба у розвитку відповідних об'єктів соціальної інфраструктури, управління якими беруть на себе муніципальні органи влади [3].

Отже, проведені дослідження розвитку соціальної інфраструктури в різних країнах світу доводить, що не існує універсальної стратегії її розвитку та управління. Кожна країна має свій підхід та механізми розвитку соціальної інфраструктури, вибір яких залежить від пріоритетів держави, її економічного стану й фінансових можливостей тощо.

Список використаних джерел:

1. Глазко Н. Д. Зарубіжний досвід забезпечення соціальної сфери / Н. Д. Глазко // Ефективна економіка: наукове фахове видання, 2014. – №5. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nayka.com.ua>
2. Местное самоуправление во Франции / Посольство Франции в России. – М.: Сканрус. – 2004 – С. 6-7.
3. Хашиєва Л. В. Практика стратегічного управління розвитком міст: аналіз зарубіжного досвіду / Л. В. Хашиєва // Державне будівництво: електронне фахове видання, 2009. – №2. – Режим доступу до журналу: <http://www.kbuara.kharkov.ua>
4. Bryson I. Strategic planning for public and nonprofit organization / I. Bryson. – San Francisco : Jossey-Bass Publishers, 1995. – Р 4.

ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЯ СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Кухарук А. Д., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут",
anna_kukharuk@mail.ru

Згідно положень чинного Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 680-р «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи» [1], національна інноваційна система налічує наступні основні складові-підсистеми: державне регулювання; освіта; генерація знань; інноваційна інфраструктура; виробництво. Згідно [2, с. 294], за змістовним наповненням зазначені підсистеми науковцями об'єднано у дві групи: науково-виробничу та інфраструктурно-забезпечувальну. Освіта та генерація знань належать до першої групи підсистем. Результати досліджень, які викладено нижче, доцільно відносити до таких, котрі спрямовано на окреслення тенденції розвитку саме зазначених двох складових.

Мета дослідження: визначення тенденції розвитку інформаційно-освітньої складової формування національної інноваційної системи, зокрема через оцінювання рівня обізнаності студентів технічних напрямів підготовки щодо суспільно-економічних проблем розвитку України.

Методика дослідження: проведення зрізу знань референтних груп відповідно до мети дослідження шляхом отримання відповідей на практичні завдання. Дослідження проведено у Національному технічному університеті України "Київський політехнічний інститут" під час викладання дисципліни «Економіка та організація виробництва» студентам технічних напрямів підготовки ОКР «Бакалавр» (структурні одиниці НТУУ «КПІ»: інженерно-хімічний факультет (ІХФ); механіко-машинобудівний інститут (ММІ); приладобудівний факультет (ПБФ)). Період дослідження: 2010 – 2016 р. У дослідженні взяли участь більше 1500 студентів 3 року денної форми навчання. **Референтна група:** студенти віком 19 – 21 рік. Обсяг однієї групи: 5 осіб. Стать: 90 % студентів чоловічої статі.

Результати дослідження. У процесі викладання зазначеної дисципліни на практичних заняттях студенти, розділені по референтних групах за критерієм спільності інтересів, отримували таке завдання: створити віртуальне підприємство або бізнес-ідею. У кінці роботи презентувати матеріал колегам за такими складовими:

- вид діяльності підприємства (виробництво або сфера послуг) та форма підприємницької діяльності («оффлайн» або «онлайн» структура);
- структурні складові підприємства (підрозділи);
- місія підприємства;
- необхідний та достатній штат для реалізації бізнес-ідеї або функціонування новоствореної компанії: кількість персоналу на необхідні посади;
- місія підприємства;
- короткострокові та стратегічні цілі підприємства (з дотриманням принципів SMART П. Друкера).

Після виконання завдання студенти отримували запитання від аудиторії та надавали відповідь.

У ході дослідження встановлено, що значна частка (близько 30 %) обґрунтованих бізнес-ідей виходили за межі профільної спеціальності та базувались на використанні інтернет-технологій, інноваційних методів підприємницької діяльності. Близько 45 % проектів мали еколого-відновлювальну спрямованість, базувались на концепції сталого розвитку суспільства, містили конструктивні пропозиції з розвитку виробництва та просування альтернативних джерел енергії. Решта 25 % ідей - це startup у сфері послуг із необхідністю використання програмного забезпечення. Під час обговорення ідей та надання відповідей на запитання студенти ініціювали дискусію, тематика якої охоплювала широкий спектр суспільно-економічних питань, зокрема проблеми міжнародного науково-технічного співробітництва, міграції та «відтоку мізків», інноваційного розвитку України.

Висновки. Встановлено щорічне підвищення рівня обізнаності студентів технічних спеціальностей щодо широкого кола суспільно-економічних питань та національного інноваційного розвитку. 70 % ідей щодо використання програмного забезпечення та інтернет-технологій у підприємницькій діяльності задля задоволення потреб споживачів було презентовано студентами у 2015 та 2016 роках. Це надає підстави стверджувати про підвищення якості освітньо-інформаційної складової формування інтелектуального капіталу у процесі розвитку національної інноваційної системи серед студентської молоді НТУУ «КПІ».

Література:

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 680-р "Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.in.gov.ua/index.php?get=55&law_id=290/.
2. Плугіна Ю. А. Проблеми формування національної інноваційної системи в Україні / Ю. А. Плугіна // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2015. – № 50. – С. 292–296.

ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Липисієнко А.П., студентка 4-го курсу, гр. УС-21,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
lipisienko_n@ukr.net

Виробництво готових металевих виробів, як і металургійне виробництво є одними з ключових осередків гірничо-металургійного комплексу України. Кількість зайнятих на підприємствах металургійної галузі складає близько 323 тис. працівників. У 2014 р. обсяг реалізованої продукції в виготовленні готових металевих виробів та металургійному виробництві склав близько 18,8 % від загального розміру реалізованої промислової продукції. Підвищення інноваційного потенціалу металургійної промисловості сприятиме її розвитку на інтенсивній основі, забезпечить виробництво високотехнологічної металевої продукції, яка матиме конкурентоспроможність як на зовнішньому так і на внутрішньому ринку, пришвидшить модернізацію металургійних підприємств.

Структура витрат яка спрямовується підприємствами на інноваційну діяльність залишається недосконалою. Основна частина витрат спрямовується на придбання обладнання, машин та програмного забезпечення. Суттєво менше коштів спрямовується на придбання новітніх технологій, ліцензій та патентів. На зовнішні та внутрішні науково-дослідні розробки спрямовується всього 5 % від розміру всіх витрат на інноваційну діяльність. Головним джерелом фінансування інноваційної діяльності підприємств у металургійній промисловості є їх власні кошти, частка яких у загальній структурі фінансування інноваційної діяльності складає понад 90 %.

Хоча деякі серйозні зрушення в напрямі інноваційного розвитку металургійної промисловості все ж таки відбулися, проте технологічна структура виробництва сталі як важлива складова розвитку металургійної галузі залишається віджилою. На вітчизняних підприємствах через застосування застарілих технологій виплавки сталі майже не використовуються методи прямого відновлення залізних руд укладу та прогресивне електронно-променеве плавлення сталі.

В основі інноваційної трансформації світової металургійної галузі закладено скорочення віджилих потужностей виробництва з випуску сталі та будування нових, більш компактніших виробництв, що дозволять випускати кінцеву продукції з високою доданою вартістю [1]. У чорній металургії за останні 10-15 років у Японії було ліквідовано близько 20 % потужностей з виробництва сталі, США – 30 %, Німеччині – приблизно третини. Тенденції зміни структури сталеплавильного виробництва у світі показують про повне заміщення конвертерним і електросталеплавильним способами мартенівського виробництва сталі. Сьогодні в Україні на машинах безперервного лиття заготовок розливається приблизно 53 % сталі, близько 25 % сталі ще досі плавиться в мартенах, порівнюючи зі середніми світовими показниками 93 % і 1,1 % відповідно.

У металургійній промисловості України протягом останніх років здійснено ряд досить чималих інвестиційно-інноваційних проектів, які спрямовані на модернізацію та оновлення виробництва. Про певні досягнення інноваційних змін у металургійному комплексі України свідчать впровадження в дію та будівля нових виробництв та металургійних підприємств з випуску інноваційної високотехнологічної металопродукції з застосуванням високих технологій та новітнього обладнання.

Досвід інших країн показує про істотну підтримку металургійних підприємств. Так наприклад, у США державні субсидії надаються як на рівні окремих штатів, так і на федеральному рівні у вигляді спеціальних режимів оподаткування, державних гарантій за кредитами, оплати соціальних платежів (пенсій, медобслуговування), грантів на розвиток технологій.

Напрямами підвищення інноваційного потенціалу металургійної промисловості України мають виступати: зменшення віджилих потужностей з виготовлення сталі шляхом знищення фізично та морально зношених засобів виробництва, в тому числі мартенівського переділу; забезпечення постійної координації всіх фаз інноваційного процесу від конструкторських та наукових розробок до появи на ринку нової металевої продукції, що має високу додану вартість; впровадження в Україні інноваційної інфраструктури (технополісів, технопарків, науково-технологічних центрів, бізнес-інкубаторів тощо), котра б відповідала сьогодишнім ринковим вимогам та надавала б можливість налагодити у металургійній промисловості завершений цикл інноваційної діяльності – від створення інновацій до впровадження їх у виробництво [2].

Література:

1. Ринки реального сектора економіки України в інституціональному середовищі СОТ: кон'юнктура та інтеграція / за ред. д-ра екон. наук, проф. В. О. Точиліна; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2012. – 552 с. – С. 486-492
2. Постанова КМУ «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 рр.» від 12.03.2012 р. № 294 // Урядовий кур'єр від 16.05.2012 р. № 85

IMPROVING THE ORGANIZATION OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND TECHNICAL INTEGRATION OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE INNOVATIVE DEVELOPMENT STRATEGY

A. Lyubchenko, student of US-51m, V course,
National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute",
nastyalyubchenko@gmail.com

International scientific and technical cooperation is an important factor in accelerating national economic growth and overcoming technological backwardness only if the state strategy aims to use the results to create their own highly developed capacity in science and technology that is highly competitive on world markets [1].

Increasing the activity and effectiveness of the implementation of scientific and technical cooperation of Ukraine with foreign states and international organizations requires the development of a mechanism for improving the conditions of two related areas: reform of the internal conditions of a national scientific and technical sphere and improvement of the system of international scientific Ukraine cooperation [2].

These measures should cover the following areas: strengthening the state's role in the development of science, technology and innovation, balancing the financial system, infrastructure development.

One of the most important places of these areas takes the maximum complexity of administrative management of national scientific and technological innovation and development. An important task in this context is not only to reform the system of specialized scientific and technical and innovative activity, but also laying the content of national scientific and technical strategy as the basis of all government agencies.

Strategy implementation of scientific and technical cooperation of Ukraine in key integration areas should take into account the objectives and the potential state (Fig. 3.1).

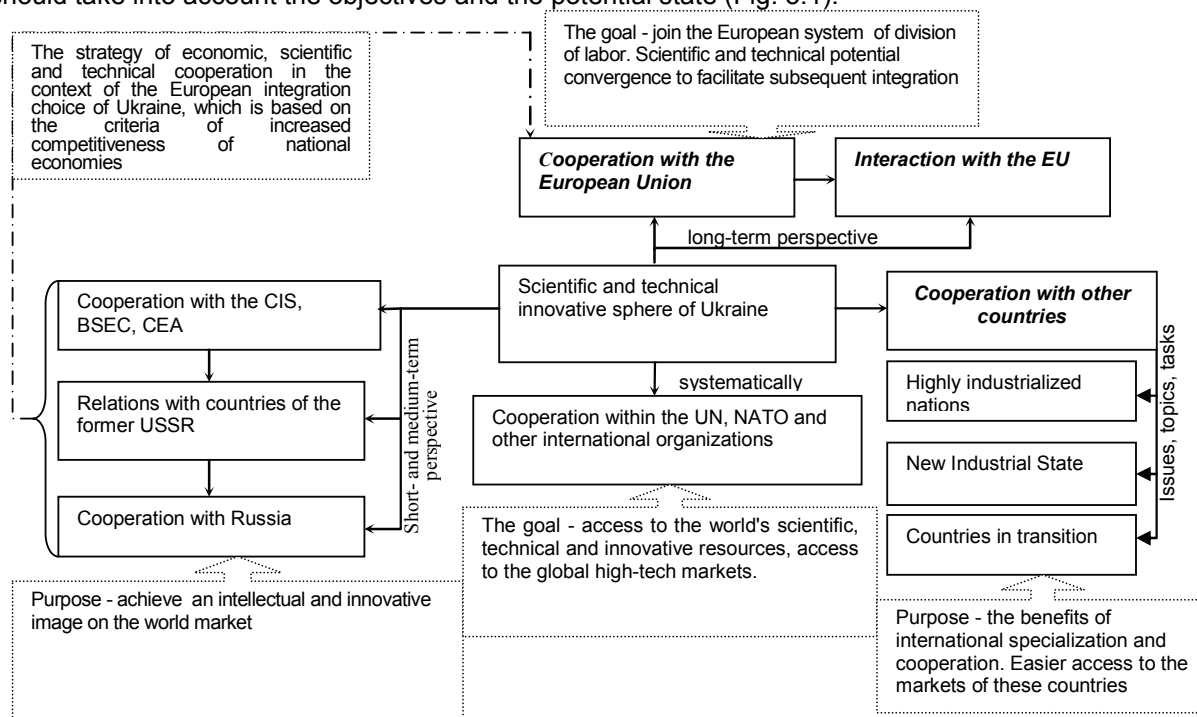

Fig. 3.1. The structural model implementation strategy of international integration priorities of scientific and technical sphere of Ukraine [3]

Under the proposed strategy, the most promising in the short and medium term will be the interaction with the CIS countries, which should be subject to long-term plans for integration with the EU.

REFERENCES:

1. Khodykina V. Factors the formative Modern scientific-technical strategy Ukraine // Bulletin of Donetsk university / Series B. Economics and Law. - 2003. - №1. - P. 107-114.
2. Khodykina V. Effect of Scientific and Technical Efficiency Factor for Ukraine in the process attend internalization // Economy industries. - 2003. - №2 (20). - P. 94-99.
3. Boekholt P., Cunningham P., Edler J., Flanagan K. Drivers of international collaboration in research. Synthesis report to the EU Commission. Technopolis and Manchester Institute of Innovation Research, Brussels. - 2012. - P. 32-39.

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕХНОПАРКОВИХ СТРУКТУР В УКРАЇНІ

Мазур О. А., к.е.н., засл. економіст України, Пустовойт С. В., к.т.н., Бровченко Н. С.

Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України, svpustovoi@gmail.com

Інноваційний шлях розвитку в період переходу від індустріальної економіки до економіки знань, яка базується на безперервному технологічному розвитку, розробці та впровадженні високотехнологічної продукції, став домінуючим чинником економічного зростання в розвинених країнах, який забезпечує подальший розвиток суспільства.

Економіка України відрізняється своєю сировинною спрямованістю і, отже, дуже чутлива до коливань попиту світових ринків на свою основну продукцію (металургійну, хімічну, сільськогосподарську та ін.), яка заснована на технологіях третього і четвертого технологічних укладів. В останні роки у зв'язку з падінням попиту на світових ринках на металопрокат та напівфабрикати в структурі експорту переважає частка сільськогосподарської продукції. Частка ж наукоємної продукції, яка заснована на технологіях п'ятого та шостого укладів та в десятки разів збільшує додану вартість продукції, становить лише 4 %.

Котирування цін та обсяги попиту дуже впливають, особливо в кризові роки, на економічний стан як цілих галузей промисловості, так і окремих підприємств. На жаль, через бурхливі події становлення України як незалежної держави, боротьби різних політичних течій і гілок влади, через непатріотичну політику вітчизняних олігархів, тривалу політичну кризу країна суттєво відстала від загальносвітових процесів економічного і технічного розвитку. Українська частка на світовому ринку високотехнологічної наукоємної продукції мізерна, що не відповідає її науковому потенціалу. Звідси необхідність утвердження інноваційної моделі національної економіки для переорієнтації промисловості України на випуск наукоємної продукції з високим рівнем доданої вартості та пошук можливостей технологічного прориву, активації інноваційної діяльності. Для цього необхідно відновлення сфери НДДКР, збільшення фінансування установ науки і освіти, а також має виконуватися низка законів, які регулюють наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність.

В Україні інноваційна сфера є пріоритетним об'єктом національної економічної політики. Розроблено потужну нормативно-законодавчу базу. Одним з основних елементів національної інноваційної системи, яка характеризується як сукупність суб'єктів і об'єктів інноваційної діяльності, що взаємодіють у процесі створення і реалізації інноваційної продукції та здійснюють свої функції у межах державної інноваційної політики [1,2], є інфраструктура інноваційного розвитку [3]. З метою створення умов для виведення на ринок конкурентоспроможної інноваційної продукції, досягнення економічного зростання, розвитку фундаментальної науки, освіти та культури в Україні створено технопаркові структури, інноваційні центри, інноваційні бізнес-інкубатори, центри комерціалізації інтелектуальної власності та науково-технічної і економічної інформації, небанкові фінансово-кредитні установи, науково-впроваджувальні підприємства.

Україна має позитивний досвід діяльності технопаркових структур. Ними створено стабільні виробництва конкурентоспроможної інноваційної продукції, які сприяють підвищенню експортного потенціалу національної економіки і зниженню її залежності від імпорту високотехнологічної продукції, забезпечують позитивний зовнішньоекономічний баланс за номенклатурою продукції технопарків. Але прийняття Податкового кодексу (у 2010 р.) призвело до погіршення умов впровадження інновацій та призупинення роботи технопарків.

В розвинених країнах, розуміючи важливу роль технопаркових структур, на державному рівні піклуються про запровадження спеціальних режимів сприяння їхньої діяльності. Це – бюджетне фінансування, податкові та митні пільги, кредити на пільгових умовах, цільове фінансування окремих інноваційних розробок, державне замовлення на інноваційну продукцію та ін. Основну частину фінансування технопаркові структури отримують від держави: у Великій Британії – 62 %, у Німеччині – 78 %, у Франції – 74 %, у Нідерландах – близько 70 %, у Бельгії – майже 100 %. При наявності такої підтримки з боку держави технологічні парки забезпечують створення нових робочих місць, розвиток високорентабельних видів бізнесу і наповнення національних ринків наукоємною технологічною продукцією, сприяють присутності конкурентоспроможної продукції цих країн на світових ринках товарів і послуг.

Для відновлення діяльності технопаркових структур необхідно проаналізувати соціальну та економічну ефективність роботи українських технопарків, їхні переваги та недоліки, визначити шляхи їхнього подальшого розвитку та взаємини з державою. Міністерством освіти і науки України спільно з НАН України підготовлено проект нового «Закону про технологічні парки», який частково вирішує проблеми їхньої інноваційної діяльності.

Література:

1. Закон України «Про інноваційну діяльність». Режим доступу: www.rada.gov.ua
2. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності». Режим доступу: www.rada.gov.ua
3. Федулова Л. І. Інноваційна економіка : підручник. – К. : Либідь, 2006. – 480 с.

ТЕХНОПАРКИ ЯК РУШІЙНА СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРАЇНИ

Нікітіна І.М. студентка гр. УС-22, ФММ

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

shpilka-12@yandex.ua

На сучасному етапі розвитку економіки дуже важливим є виробництво конкурентоспроможної та наукомісткої продукції. Інноваційна діяльність є головним фактором соціального та економічного розвитку. Головними елементами інноваційної інфраструктури в усьому світі є технопарки, що сприяють функціонуванню інноваційної моделі розвитку економіки. Технопарк – це центр з науково-інноваційної діяльності, заснований, як правило на базі університетів та включає в себе повний цикл виробництва продукції від зародження ідеї до випуску готового наукомісткого продукту. Основною метою створення технопарків є забезпечення сприятливих умов для генерації ідей, наукових досліджень, проектних розробок, промислового виробництва наукомісткої, конкурентоспроможної продукції.

Наразі провідні країни будують власну економіку на засадах пріоритетності обробної промисловості та виробництва наукомістких товарів. В цих країнах створено спеціальні сприятливі умови для провадження виробництва високотехнологічних товарів, а саме цільове фінансування наукових досліджень, надання кредитних та податкових пільг, держзамовлення на інноваційну продукцію тощо. Ось чому саме дана форма поєднання науки та виробництва є найбільш ефективною. Саме тому провідна роль в діяльності технопарків має належати державі, яка повинна формувати стратегію інноваційного розвитку.

Натомість Україна досі залишається країною з економікою заснованою на експлуатації власних природних ресурсів. Хоча Україна зазвичай вважається державою з значущим науковим потенціалом, загально визнаними в світі науковими школами, сформованою системою підготовки співробітників. Великий науково-технологічний комплекс України спроможний забезпечити виробництво продукції, що буде конкурентоспроможною на світовому ринку. Саме тому пріоритетними напрямками діяльності держави повинно бути підвищення інвестиційної привабливості регіонів та їх інноваційної активності.

На базі технопарків існує потужна матеріальна основа для розробки та створення нових технологій, проведення прикладних досліджень, здійснюється підготовка спеціалістів, орієнтованих на сприяння комерціалізації виробленої продукції, а також створюється сприятливе правове поле для залучення венчурних фондів.

Завдяки поєднанню цих компонентів утворюється середовище, яке спроможне задовольнити попит на інноваційну та конкурентоспроможну продукцію як на внутрішньому ринку так і на міжнародному. Це в свою чергу призводить до структурної перебудови економіки та модернізації виробництва. Цей механізм реалізується шляхом створення нових технологій на основі проведених досліджень або вдосконалення вже існуючих.

Саме тому розвиток науки має стати одним з пріоритетних напрямків діяльності держави та основним фактором реформування економіки. Для цього мають бути створені сприятливі законодавчі, пільгові податкові умови для інвестицій підприємств, що стимулюють розвиток інновацій.

Література:

1. Мазур А. А. Технологічні парки України: цифри, факти, проблеми / А. А. Мазур, С. В. Пустовойт. // «Наука та інновації». – 2013. – №3. – С. 59–72.
2. Гордієнко В. П. Інноваційний розвиток регіонів на основі технопаркової концепції [Електронний ресурс] / В. П. Гордієнко – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5492/1/13.pdf>.

ІННОВАЦІЇ ТА ОСВІТА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ

Ружанська О.А., студентка 4 курсу, ФМФ, ОМ-22

Науковий керівник: Корогодова О.О.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
a.ruzhanska@gmail.com

За даними Всесвітнього економічного форуму Україна у 2015 році зайняла 79 місце у глобальному рейтингу конкурентоспроможності, втративши три позиції в порівнянні з минулим роком. Всього у рейтингу приймали участь 140 країн світу. На рисунку 1 наведено позицію України у глобальному рейтингу конкурентоспроможності в період з 2011-2015 роки:

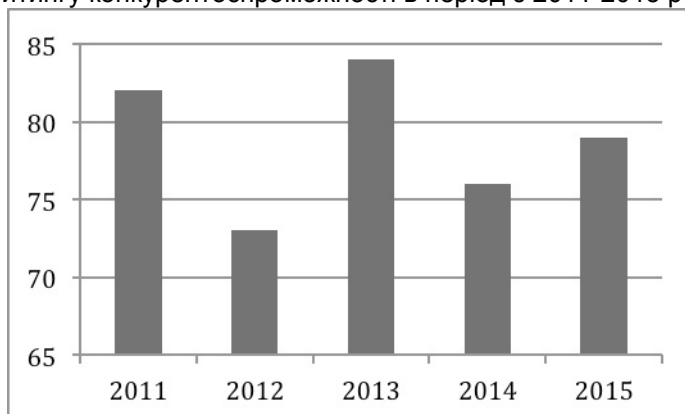

Рис.1 УКРАЇНА У ГЛОБАЛЬНОМУ РЕЙТИНГУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Існує більше 100 факторів за якими рахується Індекс глобальної конкурентоспроможності. Основні з них – це інфраструктура, макроекономічне середовище, вища освіта і професійна підготовка, ефективність ринку товарів та праці, відповідність бізнесу сучасним вимогам, інновації та інші.

Цього року Україна втратила найбільше позицій за такими показниками: складові макроекономічного середовища (134 місце), рівень розвитку фінансового ринку (121 місце) та найбільше всього позицій у рейтингу Україна втратила через показник інфляції (134 місце).

Проте, не дивлячись на негативні фактори, Україна все-таки зробила, хоч і невеликий, проте вагомий крок вперед, піднявшись на 7 позицій за показником вищої освіти та професійної підготовки (34 місце). Саме тому можна вважати, що освіта залишається конкурентною перевагою України. Якість викладання математики та природничих наук також значною мірою покращила позицію в глобальному рейтингу (38 місце). Окрім цього на рівень конкурентоспроможності мають позитивний вплив саме такі фактори: здатність до інновацій (52 місце), якість науково-дослідних інститутів (43 місце), витрати компаній на дослідження і розробки (54 місце), а також показник наявності вчених та інженерів підвищився на 19 позицій (29 місце).[1]

Наразі в Україні дуже поширена розробка побутових та промислових роботів, дронів, 3D-технологій, біотехнологій, генної інженерії, регенеративної медицини, натільних гаджетів, доповнена і віртуальна реальність і т.д. Також спеціально проводиться SpeedDealing – формат спілкування інвесторів із стартап-командами, під час якого кожен, хто приймає участь у стартапі, має можливість отримати поради від інвесторів та домовитися з ними щодо подальшого інвестування проєктів. Таким чином інновації можуть збільшити рівень конкурентоспроможності України, а завдяки сучасним технологіям освітня система запровадить кардинальні реформи.

Література:

1. Innotech Conference. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://innotech.kiev.ua/ua/conference>
2. Україна у рейтингу глобальної конкурентоспроможності.[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://reforms.in.ua/ua/news/ukrayina-u-reytingu-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2015>
3. Економічний дискусійний клуб [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-0>

СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НА ПРИКЛАДІ ФІНЛЯНДІЇ

Свірчевська Д.О. студентка УІ-31

Національний технічний університет України «Київський Політехнічний Інститут»,
svirchevskayad@gmail.com

Одним із головних питань розвитку економіки залишається актуальність інноваційного питання та його розвиток на теренах країни. Для створення досконалої та підходящої національної інноваційної системи в Україні слід звернути увагу на досягнення розвинутих країн. Найяскравішим прикладом для наслідування може слугувати Фінляндія та її напрямки розвитку у цьому питанні.

В Україні останнім часом проводилась значна кількість досліджень присвячених вивченню питання створення та розвитку національної інноваційної системи. Зокрема Л. Федуловою та М. Пашутою було проаналізовано та встановлено роль Національної Інноваційної Системи (далі НІС) у інноваційному розвитку, визначено стан державного регулювання інноваційних процесів, запропоновано нові заходи державної інноваційної політики як складової НІС. М. Шарко робить визначення НІС та розглядає її структуру, особливості функціонування [2]. Волкова О., Денисенко М. дивляться на пріоритети розвитку сучасного інноваційного потенціалу та систему управління інноваціями на різних рівнях [1]. Однак, вважаємо доцільно зазначити, що розвиток національної інноваційної системи знаходиться на перехідному етапі від вивчення теорії до зародження та впровадження у практику.

Тож, аби провести дослідження та провести аналіз уже розвинутої системи пропонуємо розглянути сильні сторони фінської системи: прозора та проста система управління уряду, залучення венчурного капіталу, заохочення співпраці приватного сектору з університетами та цілеспрямоване впровадження підтримки дослідницьких інститутів. Що окремо можна виділити як яскравий пріоритет це те, що фінський уряд намагається проаналізувати свою діяльність та діяльність сусідніх країн та країн-лідерів. Проводяючи у життя позитивний досвід розвинутих країн виводить країну на конкуруючі позиції у світі. І найголовнішим, тобто основою фінської системи є її прозорість в управлінні й усталена структура інститутів. Наразі ця система була визначена найкращою не лише на теренах ЄС, але й у всьому світі.

Досконала та раціонально продумана система освіти є ще однією перевагою країни. Фінляндія у свою чергу може похвалитися не лише системою освіти, а й системою охорони здоров'я [3]. Це все плід тяжкої праці, адже ще на початку 60-70-х років у Фінляндії було лише 3 університети, що знаходились лише у столиці Гельсінкі та місті Турку. Але влада поставила собі за мету довести освіченість населення до 75%. І наразі у Фінляндії існує 21 політехнічний інститут та 31 університет. Числа можуть казати різне, але система освіти бере свою якість, тому кожен випускник університету та інституту є повноцінною та конкурентоспроможною одиницею на ринку праці у цілому світі. В загальному країна дуже підтримує вищі навчальні заклади та співпрацює з ними. Вкладаючи кошти у дослідження та впровадження інновацій у життя.

Це увійшло до основи розуміння того, що саме налаштовані інформативні потоки, нова фінансова політика забезпечить високий рівень розвитку системи освіти. У свою чергу це одразу має вплинути на розробку та вдосконалення національної інноваційної системи. Адже ці університети та дослідницькі інститути є джерелом інновацій та нових відкриттів у технічному та технологічному питанні. Саме досягнення максимальної корисності праці є показником того, що інновації потрібні як повітря для підприємств.

Можна зробити акцент на тому, що ще у 70х роках співпраця приватного сектору та університетів була заборонена, а вже у 80-х роках фінський уряд переоцінює свою діяльність у сфері освіти і заохочує співпрацю ВНЗ із приватним сектором. Держава впроваджуючи нову освітню політику та запропонувала приватному секторові забезпечити університети фінансовою підтримкою, що призвело до зменшення витрати зі сторони держави. Таким чином на 2016 рік дві третини усіх університетів та дослідницьких інститутів співпрацюють з приватним сектором, а уряд у свою чергу підтримує й інші навчальні заклади.

Забезпечити повноту розкриття інноваційного потенціалу призвело до створення технопарків та технополісів, що забезпечать більш глибокі дослідження та впровадження інновацій. На території Фінляндії можемо спостерігати співпрацю технопарків з великими підприємствами.

Отже, Україні є у кого повчитись та брати позитивний досвід. Відсутність корупції та належне бажання розвинути інноваційну систему країни призведе до розквіту та буму нових ідей.

Література:

1. Федулова Л., Пашута М. Розвиток національної інноваційної системи України // Економіка України. — 2005. — №4. — С. 35-47.
2. Шарко М. Модель формування національної інноваційної системи України // Економіка України. — 2005. — №8. — С. 25-30.
3. European economies: top global competitiveness index, Euroabstracts, December 2006 Vol 44 — 6/2006
4. The Global Competitiveness Report 2014–2015.

ДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ТА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Солодовник Л.М., д.е.н., професор,
професор кафедри економіки підприємства,
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ
Черненко Н.О., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
chernenkona@mail.ru

В сучасних умовах гірничі підприємства, що займаються розробкою родовищ залізної руди відкритим способом мають велику кількість проблем, основними з яких є: наявність досить великої глибини розробок, значне збільшення обсягів «розкривних» робіт, нестача площ під розміщення зовнішніх відвалів. Питання щодо обґрунтування основних напрямів раціонального, комплексного освоєння та експлуатації важкодоступних родовищ корисних копалин є основними, для забезпечення еколого-економічної безпеки роботи гірничих підприємств.

Досвід свідчить, що перехід від державного монополізму до господарського механізму ринкового типу вимагає ретельного наукового обґрунтування раціональних параметрів і способів розробки родовищ корисних копалин відкритим способом на базі встановлення взаємозв'язку еколого - економічних і технологічних параметрів гірничих підприємств, що дозволить досягти режиму беззбитковості. Актуальною є проблема формування нової системи управління такими підприємствами з урахуванням цих параметрів. Тут набирає сили концепція комплексного використання надр у плані побудови єдиної раціональної «економіко-еколого-правової» політики підтримки потужності гірничих підприємств, управління якістю і ресурсозбереження. Причому «ресурсозбереження» важливо розглядати як екологічну культуру відношення до надр і навколишнього середовища, так і забезпечення економічної ефективності.

Отже, структура взаємозв'язку еколого - економічних і технологічних параметрів представлена з урахуванням особливостей гірничого виробництва [1]. Доходи (Dp_t), такі підприємства отримують від реалізації своєї основної та попутної продукції, що визначаються за формулою (1).

$$Dp_t = \sum_{i=1}^n Ct_i \cdot Qt_i, \quad (1)$$

де, Ct_i - ціна одиниці основної та попутної продукції i -го виду ($i=1,2,\dots,n$), виготовленої у t -ому році, грн./од.; Qt_i - обсяг реалізації продукції i -го виду, виготовленої у t -ому році, од.

Відокремимо наступні статті витрат гірничого підприємства, що визначаються за формулою (2):

$$Zo_t = 3g_t \cdot Qg_t + 3adm_t + 3zb_t + 3z_t + 3n_t + 3p_t + 3p.o_t, \quad (2)$$

де, $3g_t$ - загальна собівартість видобутку корисних копалин у t -ому році, грн.

$$3g_t = 3cg_t + Kb_t \cdot 3b_t \quad (3)$$

де, $3cg_t$ - собівартість видобутку корисних копалин відкритим способом, грн.; Qg_t - обсяг видобутку корисних копалин відкритим способом, од.; $3b_t$ - собівартість «розкривних» робіт, грн.; Kb_t - поточний коефіцієнт «розкривних» робіт; $3adm_t$ - адміністративні витрати, грн.; $3zb_t$ - збутові витрати, грн.; $3z_t$ - сума, що сплачується підприємством за забруднення оточуючого середовища, грн. за t -й період; $3n_t$ - сума, що сплачується підприємством за вичерпання (забір) корисних копалин з оточуючого середовища, грн. за t -й період; $3p_t$ - рентні платежі, грн./рік; $3p.o_t$ - плата за розташування відходів у оточуючому середовищі, грн. од./рік;

Для гірничодобувних підприємств, що розробляють круто спадаючі родовища відкритим способом, визначальним їх життєвого циклу є режим (виробництва) проведення гірничих робіт (поточна зміна коефіцієнта «розкривних» робіт за обраний етап відпрацювання родовища).

Можна визначити мінімально допустимий обсяг видобутку (основної продукції підприємства), при якому підприємство буде працювати беззбитково, (формула 17):

$$Ct_{to} Qg_{to} g_{to} + \sum_{i=1}^n Ct_{ig} \cdot Qg_{ig} g_{ig} = Z_{const} + Qg_{to} (Cyd_{gt} + Kb_{bt} \cdot Cyd_{bt}) + 3adm_t + 3zb_t + 3z_t + 3n_t + 3p_t + 3p.o_t, \quad (4)$$

де, Z_{const} - постійні витрати, в загальній собівартості видобутку корисних копалин, грн.; Qg_t

- обсяг видобутку корисних копалин у t - му році, од.; $Cy\partial_{gt}$; $Cy\partial_{bt}$ - питомі змінні витрати на видобувні та розкривні роботи, грн./од. видобутку.

Тоді обсяг видобутку визначиться, (формула 4):

$$Qz g_{to} = \frac{Z_{const} + \sum_{i=1}^m 3i_t - \sum_{i=1}^m Ct_{ig} \cdot Qz_i g_{ig}}{Ct_{io} - (Cy\partial_{gt} + Kb_t \cdot Cy\partial_{bt})}, \quad (5)$$

де, $Qz g_{to}$, $Qz_i g_{ig}$ - відповідно, обсяги видобутку основних і попутних корисних копалин, од.; Ct_{io} , Ct_{ig} - відповідно, ціна одиниці основної та попутної продукції, грн./од.

При певних технічних умовах (що існує у гірничий галузі) обсяг видобутку основних корисних копалин визначиться, (формула 19):

$$Qz g_{to} = \frac{L_\phi \cdot m \cdot V_{год} \cdot \gamma}{(ctg\alpha + ctgz) \sin \alpha}, \quad (6)$$

де, L_ϕ – довжина лінії фронту видобувних робіт, м.; m – потужність пласта розташування корисних копалин, м; $V_{год}$ – просування фронту гірничих робіт за рік, м; γ – щільність залягання корисних копалин, т/м³; $ctg\alpha$, $ctgz$ - кути падіння або залягання корисних копалин; $\sin \alpha$ - кут між пластами падіння або залягання корисних копалин.

Висновки. Прирівнявши рівняння (5) і (6) можна визначити для діючого підприємства, граничну глибину розробки при заданих еколого-економічних та гірничотехнічних параметрах. При проектуванні нового гірничого підприємства можна обґрунтувати раціональні параметри його майбутньої діяльності. Таким чином, представлений методичний підхід щодо встановлення взаємозв'язку еколого-економічних і технологічних параметрів дозволяє вирішити цілий комплекс завдань з вибору й обґрунтування основних напрямків раціонального й комплексного освоєння родовищ корисних копалин, що круто залягають.

Література:

1. Вагонова О.Г. Економічні проблеми підтримання потужності та інвестування вугільних шахт України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.07.01 «Економіка промисловості» /
2. О.Г. Вагонова. – Донецьк, 2006. – 30 с.

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД РЕГІОНАЛЬНОГО КЛАСТЕРОУТВОРЕННЯ ВЗАЄМОДІЮЧИХ ВИРОБНИЦТВ ТА ПОСЛУГ

Стеченко Д.М. доктор економічних наук, професор,
НТУУ «КПІ»

Поняття «кластер» для характеристики специфічної форми організації взаємодіючих виробництв і послуг було введено американським вченим М. Портером при дослідженні проблем міжнародної економіки. Він зазначав різні види кластерів: «промисловий кластер», «регіональний кластер», «галузевий кластер» та ін., проте їм не давав однозначних визначень. Цим зберігав основу – наявність певних видів зв'язків між фірмами, що утворюють кластер як «географічно обмежену групу компаній, поставщиків, провайдерів послуг і асоційованих інститутів відповідної сфери, зв'язаних взаємовідносинами різних типів» [1, с.109]. По суті в цьому вбачається один із напрямів становлення інноваційного підходу регіонального кластероутворення як інституту розвитку, що сприяє зняттю бар'єрів в активізації формування міжгалузевих і міжсекторіальних економічних зв'язків. Такі зв'язки проявляються у злитті сфери матеріального виробництва з нематеріальною.

У процесі реалізації регіонального кластероутворення взаємодіючих виробництв і послуг цілі можуть істотно змінюватися, трансформуватися у зв'язку усвідомлення нових фактів і умов їх функціонування. Отже, актуальним стає прогнозування найбільш доцільних траєкторій створення та ефективного функціонування кластерних утворень на досить тривалий період.

У ринкових умовах центральна функція реалізації інноваційного підходу кластероутворення належить регіональним органам влади. Він має реалізовуватися у трьох напрямках: сприяння в узгодженні інтересів суб'єктів регіонального кластеру; формування сприятливої інфраструктури ринку взаємодіючих виробництв та послуг; вироблення єдиних цивілізованих правил і механізмів координації самодіяльності всіх суб'єктів взаємодіючих виробництв та послуг.

Збалансований розвиток регіонального кластероутворення може здійснюватися лише при всебічному врахуванні наступних обставин: можливостей, умов і способів консолідації активів; необхідність і доцільність централізації управління (в т. ч. організаційних, економічних, маркетингових, технологічних, фінансових і ін.); корисності перетворення (реорганізації, реструктуризації) окремих підрозділів (фірм, служб, виробництв) і зв'язків між ними; розвиток партнерських відносин між учасниками кластера; активізації інвестиційної діяльності та росту інноваційного потенціалу.

До функціональної структури кластера можна віднести: «ядро» – об'єкти, навколо якого формується кластер; «суміжні» – об'єкти, які безпосередньо забезпечують функціонування базових об'єктів «ядра»; «обслуговуючі» – об'єкти, наявність яких обов'язкова, але діяльність яких напряму не зв'язана з функціонуванням об'єктів «ядра»; «допоміжні» – наявність яких бажана, але не обов'язкова для функціонування інших об'єктів кластера. Такі структурні складові можуть виступати в якості всіх типів об'єктів кластера. Наприклад, транспортна і комунікаційна складові можуть виступати одночасно і ядром кластера, і бути його суміжними, обслуговуючими і допоміжними.

Перевага самого кластеру проявляється в різних напрямках внутрішніх зв'язків: більш гарантована реалізація ефективної взаємодії виробництв та послуг; підвищення доступності до ресурсів; вільний обмін інформацією, технологіями, знаннями; виникнення нових умов конкуренції і партнерства; можливості для диверсифікації діяльності.

Управління розвитком регіонального кластероутворення належить розглядати як довгострокову задачу, вирішити яку можна лише професійно, не перетворюючи його в побічну функцію.

У процес кластероутворення залучається множина господарських суб'єктів різних форм власності, кожний із яких керується своїми економічними інтересами. За таких обставин оптимальним варіантом управління стають інструменти побічної дії (координація, стимулювання, регулювання), що дозволяють без прямого втручання створити сприятливі умови для функціонування і розвитку регіонального господарського кластеру. Разом з тим, стає більш трудним приймати правильне управлінське рішення і забезпечувати його реалізацію нинішньому суб'єкту управління обмежуючись л знаннями лише про загальні його функції. Значна кількість традиційних управлінських функцій, наприклад регулювання і контроль, планування і організація, у нинішніх умовах вимагають іншого змістовного наповнення.

Інноваційний підхід регіонального кластероутворення вимагає дотримання наступних принципів:

- побудова такої організаційної структури, яка формує сприятливі умови для креативної праці;
- визначення загальних напрямів ефективного функціонування взаємодіючих виробництв та послуг через управління контрольованими факторами змінного середовища з метою забезпечення необхідного вектору їх розвитку;
- створення сприятливих умов для генерації альтернативних поглядів та ідей;
- заохочення готовності брати на себе відповідальність і самостійність організації праці в наданні якісних виробничих процесів та послуг.

Отже, задача регіонального кластероутворення полягає в створенні умов для пошуку шляхів взаємовигідного співробітництва і кооперації, більш глибокої інтеграції взаємодіючих

виробництв та послуг. Все це буде сприяти підвищенню конкурентоспроможності кластероутворень і партнерству, появи синергичного ефекту та активізації залучення іноземних інвестицій в регіон.

Література.

1. Портер М.Е. Экономическое развитие регионов //Пространственная экономика. 2007. - № 1.-С. 107-112.

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В НОВІЙ ІНФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Ткаленко С.І.

доцент кафедри європейської інтеграції
Київського національного економічного університету
Імені Вадима Гетьмана

Сучасний етап розвитку світової економіки підсилює взаємодію і взаємозалежність усіх країн світу. Посилення інтернаціоналізації науково-технологічної сфери, що є наслідком глобального розвитку науково-технічного прогресу впливає на загостренні міжнародної конкуренції і підштовхує до пошуку нових ефективних форм співпраці в усіх сферах, і в першу чергу в науково-технічній. Одними з таких форм є технопарки, технополіси, інкубатори, технозони, створення стратегічних альянсів тощо. Саме ці суб'єкти забезпечують фінансування нової інформаційної економіки. Нова інформаційна економіка поєднує економіку знань, економіку інформації та економіку технологій. Знання забезпечують можливість виникнення інтелектуального продукту, інформація – інфраструктуру його поширення, а високі технології – кінцеве використання і формування попиту на продукт [1, с.293]. Отже, саме в такій новій економіці концентрується найбільша частина інтелектуального і венчурного капіталу.

Інтелектуальний капітал включає знання, досвід, інформацію, інтелектуальну власність і приймає участь у створенні цінностей [2, с.12]. Окрім інтелектуального капіталу, яким досить складно управляти ще потрібно мати венчурний капітал (інвестиції). Венчурний капітал являє собою ризиковий капітал і є ефективним джерелом фінансового забезпечення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт і доведення їх результатів до розробки і виведення на ринок конкурентоспроможного продукту. Основними джерелами венчурного капіталу виступають приватні інвестори, на які припадає найбільша питома вага, транснаціональні корпорації, малі інвестиційні компанії, різноманітні трастові фонди, а також державні фонди і програми.

На розвиток таких форм співпраці у науково-технічній сфері певна роль припадає й на державу. Так держава повинна активно впливати на інноваційно-інвестиційну політику, особливо на процеси щодо залучення інвестицій, венчурного капіталу і на процеси інноваційних перетворень. В цьому аспекті держава має взяти на себе регулюючі, організаційні та навіть контролюючі функції (прикладом можуть слугувати такі країни, як Японія, Китай – особливо в останні три десятиліття).

Наявність інтелектуального і венчурного капіталу в міжнародному науково-технічному співробітництві позитивно вплине на економічне середовище України, а саме [3]:

- переорієнтація індустріального шляху розвитку економіки на інноваційний;
- стимулювання крупних виробничих структур до впровадження і використання новітніх технологій;
- активний розвиток фондового ринку;
- призупинення витоку висококваліфікованих спеціалістів і талановитих учених за кордон тощо.

Отже, враховуючи переваги міжнародного поділу праці, сучасні тенденції розвитку світової економіки, НТП, інтеграцію України у світовий економічний простір ми не можемо стояти осторонь цих процесів. І хоча на сьогоднішній день ми перебуваємо в посткризовому стані, враховуючи особливості економічного і політичного розвитку, варто використати переваги, які несе в собі сфера міжнародного науково-технічного співробітництва, і наша держава повинна активно впливати на ці процеси і максимально сприяти і підтримувати розвиток суб'єктів, які є основними інвесторами нової інформаційної економіки.

Література:

1. Куцик П.О., Ковтун О.І., Башнянин Г.І. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку – Львів: Видавництво, 2015 – 594 с.

2. Стюарт Т.А. Интеллектуальный капитал. Новый источник богатства организаций / Пер. с англ. –М.: Поколение, 2007 – 368 с.

3. Шевцов А., Боднарчук Р., Гриненко О. Розвиток венчурного підприємництва в Україні: проблеми та шляхи їх розв'язання – Дніпропетровськ, 2009 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/june2009/6.htm>

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ІЗ ВРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕХНОПОЛІСІВ

Тульчинська С.О. д.е.н., проф.,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,

Сучасні умови економічного розвитку України вимагають суттєвих змін та застосування нових підходів щодо економічного розвитку України на інноваційній основі. На початку XXI ст. виявилися недоліки традиційних моделей економічного розвитку і одночасно почали з'являтися успішні інтеграційні системи та види інноваційної діяльності. Інноваційний розвиток економіки має забезпечити:

- по-перше, активне стимулювання зростання конкурентоспроможності економічних суб'єктів на основі технологічних ресурсів, кваліфікованої робочої сили і розвинутої мережі інституцій, які пов'язують ці ресурси в єдине ціле;

- по-друге, забезпечити протистояння глобальним викликам на основі солідарних дій суспільства, інституту партнерства держави і бізнесу.

Аналіз досвіду формування і реалізації стратегій розвитку на інноваційній основі у країнах світу, набутого з кінця XX ст. і до цього часу, являє значний науковий інтерес. Одним із способів використання багатого і різнобічного досвіду економічно розвинутих країн світу у сфері інноваційного розвитку є спроба виділити із цього досвіду актуальні питання і проблеми, які слід було б враховувати при інноваційному розвитку в Україні на найближче десятиліття.

Серед країн-конкурентів на ринку високих технологій особливе місце займає Японія, де реалізується унікальна урядова програма «Технополіс». Особливість цього проекту полягає у тому, що на основі найбільш прогресивних регіонів, у галузі і технології з високою науковістю та часткою доданої вартості створювалися технополіси. Куратором проект являється Міністерство зовнішньої торгівлі і промисловості Японії, а розробниками планів розвитку технополісів були місцеві органи самоврядування. Цікаво, що спочатку не планувалось великого числа технополісів, але на сьогоднішній день число технополісів досягло 28.

Ефективність функціонування технополісів зумовила поширення їх мережі. У різних країнах світу – понад 300, у тому числі у США – понад 20, Німеччині – 30, у Франції – 50 [1, с. 4]. Практично у всіх технополісах закладені елементи нової науково-виробничої та інформаційної інфраструктури, яка є необхідним фундаментом майбутнього розвитку. І в цьому, мабуть, полягає найбільше досягнення програми «Технополіс». У технополісах за 10 років були побудовані дослідні центри, технопарки, центри високих технологій, інформаційні системи, активізувалися спільні дослідження університетів і промисловості в області високих технологій.

Традиційно значною у Японії залишається роль держави щодо фінансового та інституційного забезпечення інноваційного розвитку економіки. Співвідношення державної підтримки і участі приватного сектора в НДДКР інноваційного спрямування становить 50:50 %. З початку 90-х років діє Рада з питань науки і техніки, координуючи та організуючи науково-технічний прогрес та ініціюючи заходи щодо прискорення інноваційного оновлення виробництва [2, с. 168].

Сучасна Японія являє собою цікавий приклад добре функціонуючих кластерів, які одночасно не тільки сприяють взаємообміну між пов'язаними галузями, але і носить жорстку конкуренцію всередині кожної окремої галузі. Прикладами таких кластерів є Кінкі (район агломерації Осака-Киото-Кобе, що об'єднує 220 компаній, 34 університети); кластер Кюсю (Силіконовий острів, що об'єднує 170 компаній, 18 університетів).

Отже, високорозвинутим країнам світу вдалося відпрацювати різноманітні ефективні адміністративні та ринково-економічні механізми, за допомогою яких сформувалася успішна інноваційна політика, яка відповідає цілям інноваційного розвитку країн. Тому не викликає сумнівів необхідність вивчення та використання досвіду зарубіжних країн у практичну діяльність суб'єктів економіки та обґрунтування застосування тих інструментів, які можна використовувати на практиці в українських умовах.

При цьому інноваційний розвиток економіки на сучасному етапі є процесом, який потребує дієвих та ефективних інститутів, зокрема співпраці на кожному рівні між урядами, бізнесом і соціальними групами. Особливої уваги заслуговує досвід інноваційного розвитку економік, який впродовж короткого історичного періоду зуміли забезпечити відчутне економічне зростання на основі стимулювання інноваційної активності в масштабах своїх країн та їх регіонів, реалізацію заходів, спрямованих на покращення конкурентоспроможності і зайнятості населення.

Література:

1. Зайцев В. Инновационная система Японии: реформы и современные возможности [Текст] / В. Зайцев, С. Чебанов // Мировая экономика и международные отношения. – № 12. – 2010. – С. 3-14.
2. Иноземцев В. Л. Экономические основы постиндустриального общества [Текст] / В. Л. Иноземцев // Механизм регулирования экономики, 2004. - № 2. – С. 46-57.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ

Ходан О.В., студентка УС-321

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», khodan8@gmail.com

Згідно сервісу Startup Ranking, Україна посідає 33 місце серед країн за кількістю стартапів, випередивши такі країни, як: Японія, Австрія, Південно-Африканська Республіка. На даний момент в Україні їх 131. Перше місце займає український онлайн шопінг-клуб ModnaKasta з річним оборотом 24,4 млн дол., але у глобальному рейтингу стартапів ModnaKasta посідає лише 624 позицію. Наступним іде Plagtracker, який у глобальному рейтингу займає 895 місце. Решта українських стартапів не фігурують тут навіть у топ-1000 [1].

Аналізуючи цей сегмент, можна побачити, що українських стартапів у галузі технологій і виробництва чи тих, що орієнтовані на цільову аудиторію і в Україні, і за її межами, практично нема. Такого висновку можна дійти, судячи з того, що у більшості, потенційно успішні команди переїжджають до інших країн або продають свій продукт іноземним компаніям. Згідно рейтингу топ-10 найуспішніших нових українських стартапів 2015, 5 команд переїхали до інших країн, таких як: США, Польща, Німеччина, а ще один проект був викуплений компанією із США за 150 млн дол. За словами самих стартаперів, така практика зумовлена певними чинниками. Одним з них є недостатність інвестування проектів в середині країни [2].

Якщо порівнювати Україну з країною з найбільшою кількістю стартапів США (5156), треба зазначити, що в останній існує велика кількість гравців – венчурні інвестори, банки і просто заможні люди, які заробили свої мільйони в технологічному бізнесі і готові інвестувати в інші компанії, тоді, як в Україні таких інвесторів на даний момент майже не спостерігається. Найпоширенішим інструментом залучення капіталу в Україні на сьогоднішній день є краудфандинг. Та й в цілому в Україні не налагоджена інфраструктура для розробок та впровадження технологічних новацій [3].

Якщо говорити про іноземні інвестиції, то на даний момент українські стартапи залишаються в ізоляції від іноземного капіталу. До прикладу, генеральний директор Google Україна Дмитро Шоломко стверджує, що корпорація Google найближчим часом не планує інвестувати в українські стартапи. За його словами, у нас немає жодного фонду, жодного стартапу, який би отримував фінансування як українська юридична особа, бо, як правило, вони зареєстровані в офшорних зонах [4].

Щоб зрозуміти чому спостерігається така тенденція, потрібно враховувати два основних чинника. По-перше, основною перешкодою для інвесторів є українське законодавство. В умовах, які зараз існують в Україні вести нормальну інвестиційну діяльність, не порушуючи закони, майже неможливо. По-друге, збройний конфлікт на Донбасі. Для інвесторів фактор військової агресії пов'язаний з великим ризиком, вони просто бояться вкладати гроші в таку країну до тих пір, поки загроза військового вторгнення не буде знята повністю. До прикладу, Грузія почала отримувати іноземні інвестиції через 3 роки після закінчення війни.

Підбиваючи підсумки, можна стверджувати, що в цій сфері в Україні безумовно є потенціал, але потрібно здійснити низку заходів для досягнення економічного ефекту від українських стартапів, таких як: розвиток стартап-екосистеми – створення нових бізнес-інкубаторів (зараз їх діє 11); реформування системи освіти, орієнтованої на сучасність; підвищення соціальних стандартів та ін. Але пріоритетним напрямом є спрощення українського законодавства, орієнтація на зовнішньоекономічну діяльність, а також на новітні технології та сферу інформаційних технологій. Необхідна підтримка інноваційних проектів на рівні державних програм, а також створення додаткових умов, таких як зниження податкових ставок, надання субсидій, пільг тощо.

Список використаних джерел:

1. Startup Ranking [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.startupranking.com/countries/>.
2. Итоги 2015 : топ-10 украинских стартапов, проявивших себя в уходящем году [Электронный ресурс]: Интернет-сайт Ain.ua. – Доступ к ресурсу: <http://ain.ua/2015/12/28/624155/>.
3. Why do most of the successful startups come out of the USA [Electronic resource] : Website Quora. – Access to resources : <https://www.quora.com/Why-do-most-of-the-successful-startups-come-out-of-the-USA/>.
4. Глава «Google Украина»: Без изменения законов инвестиций в IT-сферу не будет [Электронный ресурс] : Интернет-сайт Unian.net. – Доступ к ресурсу : <http://economics.unian.net/transport/947632-glava-google-ukraina-bez-izmeneniya-zakonov-investitsiy-v-it-sferu-ne-budet.html/>.

НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙ В МЕТАЛУРГІЙНІЙ ГАЛУЗІ

Чайковський Є.О., аспірант кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, spooru-
troll@mail.ru

Різна потреба в інноваціях для кожної з галузей економіки обумовлюється специфікою та складністю виробничо-технологічних процесів, місцем вітчизняної галузі в національному та світовому господарстві. Металургійна промисловість займає одне з центральних місць в економіці України. Продукція, що виробляється підприємствами металургійного комплексу є запорукою розвитку таких базових галузей, як машинобудування, суднобудування, будівництва, усіх видів транспорту, особливо залізничного і трубопровідного. Без окремих видів продукції металургії неможливе технічне оснащення, пріоритетного для України, сільського господарства.

За даними асоціації World Steel, протягом п'ятнадцяти років Україна входила до переліку найбільших у світі виробників металургійної продукції. Так, по виробництву «сирої» сталі з 2000 р. по 2011 р. Україна стійко займала 8 позицію. Ситуація змінилась з 2012 року, на 8 сходинку піднімається Туреччина, на 9 – Бразилія, а Україна посіла 10 місце. Щодо виробництва злитків, то за даними асоціації World Steel, Україна стійко посідає другу сходинку. Треба зазначити, що в останні п'ять років основним конкурентом вітчизняної металургії по виробництву злитків крім Російської Федерації, стає Індія. З 2009 по 2012 рік, а також в 2014 році виробництво злитків Індією перевищує обсяги України. Протягом 2000-2014рр. вітчизняна металургія також входила в першу десятку виробників гарячекатаного прокату. Щодо такого виду металургійної продукції, як труби та арматура, за оцінкою статистичних даних асоціації World Steel Україна за обсягами значно відстає від основних виробників: Китаю, Російської Федерації, Японії [1].

Одним з факторів, що обумовлюють падіння обсягів виробництва, окрім складної ситуації на сході країни, є низька інноваційна активність вітчизняних металургійних підприємств. Відповідно до даних Укрдержстатистики, кількість металургійних підприємств, що впроваджували інновації, у період з 2011 по 2013 роки зростало, але невеликими темпами: у 2012 в порівнянні з 2011р. – 108,7%, у 2013р. в порівнянні з 2012р. – 100,9%. Щодо 2014 року в порівнянні з 2013р., кількість металургійних підприємств, що впроваджували інновації знизилось на 2,7%. Інноваційні процеси спостерігаються тільки на половині з цих підприємств: 51 у 2011 році, 58 у 2012 році, 62 у 2013 році, 56 у 2014 році [2].

Інноваційні види продукції були впроваджені на 60 металургійних підприємствах у 2011 році, на 57 у 2012 році, на 61 у 2013року, та на 55 у 2014 році, але нова для ринку продукція зустрічалась тільки у 10 підприємств у 2011 році, на 9 у 2012 та 2013 роках, й на 13 у 2014 році. Аналогічна ситуація спостерігається й з реалізацією інноваційної продукції. Так з 85 металургійних підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію у 2011 році, тільки у 15 – це була нова для ринку продукція, у 2012 році це співвідношення складало 92 і 15 підприємств, у 2013 році – 89 і 16, у 2014 році – 82 і 15 [2].

Необхідність досягнення прийнятного рівня конкурентоспроможності на світовому ринку металургійних виробів викликає наростаючу потребу металургійних підприємств в підвищенні ефективності інноваційної діяльності.

Щодо наявності перспективних напрямків розвитку металургійної галузі, то вітчизняні вчені в якості можливості розв'язання проблеми енерго- та ресурсоемкості виокремлюють впровадження у доменному виробництві установок вдування пиловугільного палива (ПВП). Як зазначається вітчизняними вченими перехід на технологію ПВП є одним з основних варіантів для подолання залежності від імпорту природного газу та скорочення споживання коксу. Крім того, впровадження зазначеної технології дозволить поліпшити й екологічні показники вітчизняної продукції, що може позитивно вплинути на утримання конкурентних позицій вітчизняної металургії на світових ринках [3].

Серед напрямків технологічного розвитку українські науковці також називають диверсифікацію виробництва, а саме освоєння випуску нових, високотехнологічних видів продукції (прокату з покриттям, у тому числі холодної прокатки, виробів з легованої сталі, продуктів прямого відновлення залізних руд, каліброваного прокату, гнутих профілів).

Таким чином, можна стверджувати, у вітчизняної металургії є потенціал, який може дозволити їй і надалі входити до переліку найбільших виробників металургійної продукції, але без впровадження інноваційних технологій та використання обладнання нового покоління не можливо досягти такої якості продукції, яка б була конкурентоспроможною на зовнішньому ринку металургійної продукції.

Література:

1. Worldsteel Association [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldsteel.org>
2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: статистичний збірник / Державна служба статистики України. – Київ, 2014. – 314 с.
3. Украинская металлургия: современные вызовы и перспективы развития: моногр. / А.И. Амоша, В.И. Большаков, А.А. Минаев, Ю.С. Залознова, Л.А. Збаразская, Ю.В. Макогон и др.; НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти. – Донецк, 2013. – 114 с.

ПРОБЛЕМИ РИНКУ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ТОВАРІВ УКРАЇНИ

Яремчук Н. Т., студентка УС – 22

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
natasha_ya27@ukr.net

В сучасних умовах, коли новітні технології є одним з визначальних факторів перспектив господарського зростання, а також впливають на рівень економічної незалежності і добробуту країни, поєднання інтелектуальних ресурсів з новітніми технологіями є одним з найважливіших чинників, що визначають конкурентоспроможність економіки України.

Аналізуючи структуру експорту та імпорту України, можна визначити, що національна економіка характеризується низьким рівнем виробництва високотехнологічної продукції, що в свою чергу спричиняє одну з проблем розвитку економіки країни в цілому. В структурі експорту частка високотехнологічних товарів складає близько 3% (1,65 млрд. дол. у 2014 р.), при цьому світова тенденція становить близько 10% від експорту товарів. Наприклад, в Японії, Німеччині та США, частка високотехнологічної продукції становить 10% від експорту, проте протягом останніх 10 років спостерігається скорочення його питомої ваги в експорті [1]. Відповідно до даних Держкомстату протягом 2014 р., 106 підприємствами було створено 309 передових технологій, з них: нові для України – 279, принципово нові – 30, решта за державним контрактом [2]. Проте, більшість продукції вітчизняного виробництва все ще відноситься до III та IV технологічних укладів. Саме високотехнологічні товари повинні складати основу вітчизняного промислового виробництва для забезпечення конкурентоспроможності української продукції, в умовах технологічного прогресу, на вітчизняному і міжнародних ринках.

Для переходу країни на новий техніко-економічний рівень розвитку економіки необхідно розробити широкий спектр заходів, які спрямовані на створення прискореної індустріалізації на основі впровадження інновацій. Таким чином зростання економіки України має базуватись на новій технологічній основі з новими виробничими можливостями та якісно новими споживчими перевагами. Тобто мають бути створені всі необхідні передумови для переходу до вищого технологічного укладу. У вітчизняній промисловості переважають виробництво товарів III та IV укладів. Більшу частину високотехнологічних товарів розвинуті країни відносять до V технологічного укладу, тоді як в Україні виробництво продукції, що належить до даного укладу становить всього 4,2% а продукція VI укладу зовсім не виробляється. Щодо експорту високотехнологічної продукції, то він становить всього 2% в структурі товарного експорту України [3].

Можна визначити наступні проблеми на ринку високотехнологічних товарів України:

- порівнюючи імпорту сільгосптехніку з вітчизняними аналогами, можна спостерігати неконкурентоспроможність останньої;
- галузь машинобудування та АПК характеризується низькою ефективністю державної підтримки;
- недостатній рівень інвестування на модернізацію підприємств високотехнологічних галузей економіки (авіабудування, ракетно-космічна промисловість);
- прослідковується низький попит на вітчизняну авіатехніку, що зумовлено відсутністю системи стимулювання попиту;
- низька участь вітчизняних підприємств у міжнародних проектах;
- недостатні виробничі потужності для ефективного використання досягнутого рівня космічних технологій;
- внутрішній ринок спостерігається значною незахищеністю.

Отже, в Україні, в країні з високим інтелектуальним потенціалом нації, повинні бути створені всі умови для сприяння розвитку технологічних інновацій загальносвітового застосування, які мають міжнародні перспективні ринки збуту, а також здатні приносити найвищий прибуток. Основними засадами для формування таких умов повинні стати:

- фінансова підтримка державних програм щодо розвитку інноваційних підприємств;
- страхова та експортна підтримка підприємств, що виробляють високотехнологічну та інноваційну продукцію;
- вдосконалення нормативно-правової бази щодо підтримки виробників високотехнологічної продукції;
- збільшення інвестицій в НДДКР, наукоємні та високі технології;
- модернізація галузей економіки в сфері новітніх технологій.

Література:

1. United Nations Commodity [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://comtrade.un.org/db/dqQuickQuery.aspx>
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Інститут економіки та прогнозування [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ief.org.ua/>

НАСЛІДКИ РИЗИКІВ В МІЖНАРОДНОМУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Яресько Р.С., асистент кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ», renata_yaresko@ukr.net

З розвитком процесів глобалізації науки і технологій удосконалюються форми і методи міжнародного науково-технологічного співробітництва (МНТС), розширюються міжнародні наукові мережі, активізується міжнародна торгівля науково-технологічними знаннями. Багато країн розглядають МНТС, що стало сферою перетину інтересів науки, науково-технічної політики і зовнішньої політики, як інструмент розвитку власного наукового потенціалу і економічного зростання на довготривалу перспективу.

Однак МНТС, як і будь-яка діяльність, супроводжуються низкою ризиків, які в свою чергу призводять до негативних наслідків. Наслідки реалізації ризиків пов'язані зі збитками, які завдаються тією чи іншою ризиковою ситуацією, тому виникає доцільність у формуванні Пакету довідкової інформації по збиткам (далі Пакет) [1]. Пакет включає в себе документ класифікації збитків МНТС та опису класу збитків. При чому під час МНТС доцільно здійснювати моніторинг відповідності та якості інформації реальним умовам, адже Пакет створюється на початку формування міжнародно-партнерських зв'язків, а вже під час здійснення МНТС умови можуть змінюватися.

Класифікація збитків МНТС може включати такі класифікаційні ознаки як розмір можливих втрат від вартості міжнародного науково-дослідного чи інноваційного проекту, характер наслідку реалізації ризику, об'єкт чи суб'єкт якому завдано збиток, збитки під час реалізації міжнародного науково-дослідного (МНДП) чи інноваційного (МІП) проекту тощо. Класифікаційні ознаки можуть змінюватися в силу відмінності принципів та цілей міжнародного співробітництва. Приклад формування документу класифікації збитків МНТС наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація збитків міжнародного науково-технічного співробітництва

№ п/п	Класифікаційна ознака	Вид збитків
1	Розмір можливих втрат від вартості МНДП чи МІП	Мінімальні
		Низькі
		Середні
		Високі
		Максимальні
2	Характер наслідку реалізації ризику	Прямі
		Непрямі
3	Об'єкт чи суб'єкт якому завдано збиток	Майнові
		Людські
		Збитки 3-х осіб
4	Збитки під час реалізації МНДП чи МІП	Проектні
		Технологічні
		Інвестиційні
		Економічні
		Репутаційні
		Інтелектуальні

Для того, щоб запобігати негативних наслідків ризиків МНТС доцільно удосконалити систему організації міжнародного співробітництва у сфері науково-дослідної та інноваційної діяльності. Це можливо здійснити шляхом створення системи інформаційно-аналітичного супроводу МНТС, включивши до її складу кілька аналітичних центрів / інститутів (за окремими напрямками). В обов'язки яких, входить систематизація зарубіжного досвіду і розробка пропозицій щодо його імплементація в українських реаліях, моніторинг діяльності міжнародних організацій і великих проектів у науково-технічній сфері, формування рекомендацій щодо позиції та поведінки українських делегацій на міжнародних наукових заходах, а також надання консультацій з питань організації, управління, фінансування корпоративних МНДП чи МІП, вибору зарубіжних партнерів тощо [2].

Наукові організації і вищі навчальні заклади, наукові колективи і окремі вчені, які беруть участь в проектах і програмах МНТС повинні стати основою під час організації МНТС. Інформаційно-аналітична система, у даному випадку, покликана забезпечити їх ефективну участь у заходах МНТС, а також проаналізувати та узагальнити результати їхньої роботи у міжнародному проекті та підготувати рекомендації щодо подальшого використання отриманого досвіду.

Література:

1. Чернова Г. В. Практика управления рисками на уровне предприятия / Г. В. Чернова. – СПб.: Питер, 2000. – 176 с.; 2. Киселев В.Н. Международное научно-техническое сотрудничество Российской Федерации: краткий обзор и вопросы развития / В.Н. Киселев; // [гл. ред. И.С. Иванов]; Российский совет по междунар. делам (РСМД). — М. : Спецкнига, 2014. — 60 с.

**СЕКЦІЯ 4. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ
СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР
ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ**

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ СФЕРІ

Бойчук Наталка Яківна, старший викладач

Національний технічний університет України «Київський Політехнічний Інститут»,
natalka149@bigmir.net

Розвиток міжнародного науково-технічного співробітництва є необхідною та надзвичайно важливою умовою покращення функціонування економіки України. Особливо це стосується такої проблемної галузі вітчизняної економіки, як енергетика. Подальшому розвитку та плідній співпраці із зарубіжними країнами, які могли б надавати Україні консультаційні послуги, вкладати кошти в проблемні галузі, допомагати розвитку економіки в цілому заважають невизначеність та погана робота структур, які відповідають за міжнародне співробітництво. Нестабільні економічна та політична ситуації, невиконання платіжних зобов'язань в економіці та паливно-енергетичному комплексі (ПЕК), високі податки та постійні зміни податкового законодавства, недосконалість законодавства в енергетичній сфері, заборгованість держави перед іншими країнами, необґрунтованість тарифів та цін на енергоносії, незрозумілість визначення собівартості видобутку та виробництва, непрозора поведінка учасників на енергетичних ринках, невисокий рівень приватизації підприємств ПЕК не сприяють інвестиційній привабливості України та унеможливають надходження коштів для економічного розвитку.

Видобування, транспортування, перетворення в інші види енергоносіїв, споживання паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР), обмеженість запасів, збільшення кількості екологічних проблем, викликають загострення енергетичних проблем у життєдіяльності країни. Політична поведінка багатьох країн світу обумовлена бажанням володіння енергоресурсами, виключним правом на їх транспортуванням, впливом на ринок енергоносіїв та є основою для створення економічних та політичних союзів [1].

В процесі подальшого розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва в енергетичній сфері найважливішими напрямками є: за рахунок експорту електроенергії збільшити експортний потенціал країни, збільшити кількість послуг з передачі та транспортування енергоносіїв, виготовлення високотехнологічного обладнання для використання в енергетиці; підтримка правового та міжнародного науково-технічного співробітництва; реалізація договорів з країнами - партнерами, співробітництво зі світовими енергетичними організаціями; участь вітчизняних компаній у будівництві об'єктів ПЕК, розвідці та освоєнні родовищ нафти та газу за кордоном; освоєння українських родовищ іноземними компаніями, підтримка транснаціональних проектів транзиту закордонних енергоносіїв через територію України [2].

В нинішній економічній ситуації створення умов для постійної та ефективної співпраці, надання фінансової підтримки для реформування в економічній та енергетичній сферах, пошук стратегічного партнерства серед зарубіжних країн є важливим для України.

Одним із пріоритетних напрямів міжнародного науково-технічного співробітництва в сфері енергетики є широкомасштабне залучення до вирішення стратегічних питань країн, які мають власні енергоресурси. Географія енергетичного співробітництва є досить широкою. На даний момент країнами, які допоможуть Україні вирішити питання забезпечення паливно-енергетичними ресурсами, є Азербайджан, Туркменістан, Казахстан. Серед найбільш перспективних напрямів співробітництва між Україною та Казахстаном можна виокремити такі: постачання нафти, скрапленого газу; постачання українського трубопрокату та обладнання для видобутку нафти та газу, заміна старого обладнання на більш прогресивне та сучасне, а також ремонт обладнання, яке вийшло з ладу; науково-технічне співробітництво у нафтогазовій сфері. Економічні зв'язки з Туркменістаном складаються із постачання газу для потреб українських споживачів, виконання будівельно-монтажних робіт. Обсяг постачання Азербайджаном нафтопродуктів є незначним, але співробітництво між нашими країнами має значний потенціал. Тому, для забезпечення енергетичної безпеки України та диверсифікації джерел постачання енергоносіїв, необхідно створювати нафтогазові транспортні коридори у Чорноморсько-Каспійському регіоні [1].

Наявність та подальший розвиток міжнародного науково-технічного співробітництва може забезпечити: грошові кошти на реконструкцію і модернізацію обладнання, яке використовується в енергетичній галузі; можливість залучення українських фахівців та вітчизняних підприємств до міжнародних проектів; можливість прийняття економічно правильних рішень; прозорість енергетичного бізнесу; підвищення рівня управління енергетичною системою; зниження енергетичних витрат при експлуатації системи.

Література:

1. Енергетика: проблеми та перспективи. - Київ: НТСЕУ, ОЕП «ГРІФРЕ», 2015.- №3.- с.68.
2. Енергетична стратегія України на період до 2030 року: затв. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.03.2010 р. № 145-п // <http://zakon.rada.gov.ua/>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ АВІАПЕРЕВЕЗЕНЬ В ТРАНСПОРТНІЙ ІНФРАСТРУКТУРІ УКРАЇНИ

Гранченко Е.Е., студентка гр. УС-21, ФММ

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
grelina94@gmail.com

Україна знаходиться на перетині Європи та Азії, тому вкрай важливо для економіки країни підвищити рівень транспортної системи до міжнародного рівня. Більш широкий огляд проблеми дає змогу зрозуміти, що Україна може стати транзитним пунктом між Далеким Сходом та Європою, як це в свій час було зроблено в ОАЕ та Сінгапурі, а не тільки регіональним пунктом. Головною причиною успіхів наведених країн в питанні транзиту стало створення власних авіакомпаній, забезпечення привабливих економічних умов для бізнесу та побудова відповідної транспортної інфраструктури.

Для того, щоб оцінити потенціал авіаційної інфраструктури України, проаналізуємо структуру перевезень. Згідно з останнім звітом Державної авіаційної служби України (за 2015 р.) на території країни 98% авіаційних перевезень припадало на 8 аеропортів: Бориспіль (68%), Одеса (8,9%), Жуляни (8,8%), Львів (5,3%), Харків (3,5%) та Дніпропетровськ (3,2%), Запоріжжя (1,2%), Херсон (0,6%) [1].

Задля висвітлення динаміки українських авіаперевезень, наведемо дані Держкомстату щодо пасажирських авіаційних перевезень. Найменше значення пасажирообігу було зафіксовано в 2007 р. – 4,9 млн. Починаючи з 2009 р. пасажирообіг почав суттєво збільшуватись, і до 2012 р. досягнув показника в 8,1 млн. В 2013 р. показник зберігся на тому ж рівні, після чого відбулось різке зниження пасажирообігу, яке триває і в 2015 р. [2]. Якщо переводити наведені дані в площину відносних показників, то зниження 2014 р. в порівнянні з 2013 р. зафіксовано на рівні 19,75%, а в 2015 р. – 3,08%. Не дивлячись на те, що Одеський аеропорт в літні місяці 2015 р. продемонстрував підвищення кількості пасажирських перевезень на 30%, в 2016 р. очікується значне зниження обсягів авіаперевезень в цілому по Україні через заборону авіаційного сполучення із Росією. Враховуючи частку РФ в структурі перевезень (близько 30%), можна прогнозувати спад на даному рівні в 2016 р.

Станом на 2015 р. 93% усіх авіаперевезень здійснювали 4 компанії: «МАУ», «Ютейр-Україна», «Роза Вітрів» та «Дніпро-авіа». При цьому, зростання пасажирообігу спостерігалось лише у «МАУ» (на 28,2%). Перед цим, у 2012 р. з ринку України вийшла компанія «Аеросвіт», яка здійснювала 38% усіх авіаперевезень [3]. У 2015 р. з ринку вийшла компанія «Візз Ейр Україна», аргументуючи своє рішення нестабільністю у східних регіонах України та значною девальвацією гривні, що викликало зниження купівельної спроможності громадян (через девальвацію вартість квитків зросла на 20-45%). Відтак, наразі українці фактично не мають доступу до лоу-коствів, які широко розповсюджені у ЄС та США. Таким чином прогнозується, що на ринку залишаться декілька великих компаній, а малі вийдуть з ринку через нерентабельність [4].

Щодо вантажних авіаперевезень, ситуація складається також невтішно. Обсяги перевезень почали різко знижуватись з початком загострення політичної ситуації. У 2013 р. зниження склало 19,8%, в 2014 р. – на 15,5%, а в 2015 р. – на 12,1% [1].

Таким чином, сьогоднішня ситуація не дозволяє впровадити повноцінну програму міжнародної конкурентоспроможності авіаційної галузі. Для цього потрібно втілити в життя наступні кроки:

- створити пільгові умови для одного або декількох аеропортів України, які дозволили б нарощувати транзитні перевезення;
- створити безмитні зони в цих аеропортах, що дозволить підвищити авіаційний товарообіг як для транзиту, так і для потреб України;
- звільнити український авіаційний ринок від лобіювання національних авіаперевізників та допустити якомога більше іноземних, що значно знизить ціни на авіаквитки в усіх напрямках;

Втілюючи в життя дані кроки Україна зможе стати транспортним хабом спочатку для країн регіону, а згодом – і для країн євразійського континенту.

Література:

1. Підсумки діяльності авіаційної галузі України за 2015 рік [за матеріалами вибіркового спостереження] [Електронний ресурс] / Державна авіаційна служба України. – Режим доступу: <http://www.avia.gov.ua/uploads/documents/10581.pdf>
2. Пасажирські перевезення [за матеріалами вибіркового спостереження] [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Підсумки діяльності авіаційної галузі в першому півріччі 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aviation.com.ua/news/28010/remote/>
4. Круте піке. Ринок авіаперевезень в Україні суттєво скорочується [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/business/economics/3406086-korrespondent-krute-pike-rynok-aviaperevezen-v-ukraini-suttievo-skorochuietsia>

МОЖЛИВОСТІ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В ОТРИМАННІ МІЖНАРОДНОЇ КОНСАЛТИНГОВОЇ ДОПОМОГИ

Л.В. Дейнеко, д.е.н., проф., завідувач відділом промислової політики
Інститут економіки та прогнозування НАН України
Кушніренко О.М., к.е.н., доц., н.с., відділу промислової політики
Інститут економіки та прогнозування НАН України

Для досягнення економічного зростання Україні необхідні глибокі, якісні зміни не тільки економічного, але і суспільного характеру, особливо в сфері малого та середнього бізнесу. В розвинених країнах, успішний досвід становлення яких освоює Україна, малий та середній бізнес є ключовим компонентом сильної економіки. Малі підприємства спроможні задовольнити виклики, що стоять перед суспільством. Розвиток малого і середнього підприємництва є одним з основних напрямів модернізації вітчизняної економіки, підвищення благополуччя населення та інтелектуального розвитку нації.

Українські підприємці потребують міжнародної допомоги. Насамперед це консультаційна та інформаційна допомога, націлена на створення нових комунікацій, підготовки стратегій розвитку, пошуку нових партнерів та налагодження з ними дієвої співпраці. Консалтинговими послугами сьогодні користуються відомі успішні підприємства, що змогли успішно пристосуватись до мінливих умов зовнішнього середовища.

Міжнародну інформаційно-консультаційну допомогу українському бізнесу здійснюють численні міжнародні організації: USAID (Агентство США з міжнародного розвитку), Європейський банк реконструкції та розвитку, Федеральне міністерство економіки й енергетики Німеччини, Менонітська Асоціація Економічного Розвитку MEDA (Канада), Центр міжнародного співробітництва MASHAV МЗС Ізраїлю, Організація Економічного співробітництва та розвитку ЄС та ін. численні організації.

Особливої уваги заслуговують програми підтримки малого і середнього бізнесу Європейського банку реконструкції та розвитку. Це провідна фінансова установа, яка вважається найбільшим фінансовим інвестором в Україні. Група підтримки малого бізнесу ЄБРР пропонує для малого та середнього бізнесу фінансову і консультаційну підтримку. Враховуючи те, що українські підприємці стикнулися з новими викликами, пов'язаними з необхідністю диверсифікації ринків, консультаційна допомога у вигляді підтримки просування експорту в рамках створення Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС є дієвим способом сприяння адаптації до нових умов виживання. Гранти в межах такої підтримки надаються на консультації з розробки корпоративних і маркетингових стратегій, у сфері стандартів управління якістю, інформаційно-комунікаційних технологій, організаційного та операційного розвитку, інженерних рішень, бухгалтерського обліку та фінансової звітності. ЄБРР компенсує від 50 до 90% вартості консалтингових проектів, залежно від того, де знаходиться підприємство, яку має кількість працівників та якими послугами буде користуватися. Проте, існують також певні обмеження для отримання грантової допомоги. Перш за все, це середньорічна кількість працівників (250 осіб), річний обсяг доходу до 50 млн. євро. Бенефіціарами можуть бути представники малого та середнього бізнесу, які здобули статус перевіреної ділової репутації та працюють на ринку тривалий час (більше 2 років). Обов'язковою умовою є приватна власність (більше ніж 50% власності має належати громадянам). Обмеження стосуються також видів діяльності: гранти не надаються фінансовим страховим структурам, підприємствам військово-промислового комплексу та організаціям, що працюють у сфері розваг [2].

Результатами такої допомоги для українських підприємств стало збільшення через рік після реалізації проекту річного обороту на 117%, продуктивності праці – на 110%, відбулось зростання кількості робочих місць на 2533 працівників та на 72 % зросли обсяги експорту українських виробників. Найбільш успішно освоїли програми допомоги підприємства в сфері харчової промисловості (40 % загальної кількості), торгівлі (18 %), IT-технологій (27 %), легкої промисловості (5%) [2].

Ми вважаємо, що можливості консалтингової допомоги, що пропонують міжнародні організації-донори українським підприємцям, здатні зробити вагомий внесок у приєднання українського малого бізнесу до всесвітнього ланцюга цінностей. Активна участь представників малого і середнього бізнесу у проектах міжнародних організацій може стати запорукою довгострокового економічного зростання та сприятиме виходу українського виробника на зовнішні ринки світу.

Література:

1. The EBRD's latest Ukraine strategy [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ebrd.com/where-we-are/ukraine/overview.html>
2. K.Pirg. Що варто знати про підтримку малого та середнього бізнесу в Україні. Думки експерта [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ipum.com.ua/archives/1444>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ АВІАПЕРЕВЕЗЕНЬ В ТРАНСПОРТНІЙ ІНФРАСТРУКТУРІ УКРАЇНИ

Гранченко Е.Е., студентка гр. УС-21, ФММ

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
grelina94@gmail.com

Україна знаходиться на перетині Європи та Азії, тому вкрай важливо для економіки країни підвищити рівень транспортної системи до міжнародного рівня. Більш широкий огляд проблеми дає змогу зрозуміти, що Україна може стати транзитним пунктом між Далеким Сходом та Європою, як це в свій час було зроблено в ОАЕ та Сінгапурі, а не тільки регіональним пунктом. Головною причиною успіхів наведених країн в питанні транзиту стало створення власних авіакомпаній, забезпечення привабливих економічних умов для бізнесу та побудова відповідної транспортної інфраструктури.

Для того, щоб оцінити потенціал авіаційної інфраструктури України, проаналізуємо структуру перевезень. Згідно з останнім звітом Державної авіаційної служби України (за 2015 р.) на території країни 98% авіаційних перевезень припадало на 8 аеропортів: Бориспіль (68%), Одеса (8,9%), Жуляни (8,8%), Львів (5,3%), Харків (3,5%) та Дніпропетровськ (3,2%), Запоріжжя (1,2%), Херсон (0,6%) [1].

Задля висвітлення динаміки українських авіаперевезень, наведемо дані Держкомстату щодо пасажирських авіаційних перевезень. Найменше значення пасажирообігу було зафіксовано в 2007 р. – 4,9 млн. Починаючи з 2009 р. пасажирообіг почав суттєво збільшуватись, і до 2012 р. досягнув показника в 8,1 млн. В 2013 р. показник зберігся на тому ж рівні, після чого відбулось різке зниження пасажирообігу, яке триває і в 2015 р. [2]. Якщо переводити наведені дані в площину відносних показників, то зниження 2014 р. в порівнянні з 2013 р. зафіксовано на рівні 19,75%, а в 2015 р. – 3,08%. Не дивлячись на те, що Одеський аеропорт в літні місяці 2015 р. продемонстрував підвищення кількості пасажирських перевезень на 30%, в 2016 р. очікується значне зниження обсягів авіаперевезень в цілому по Україні через заборону авіаційного сполучення із Росією. Враховуючи частку РФ в структурі перевезень (близько 30%), можна прогнозувати спад на даному рівні в 2016 р.

Станом на 2015 р. 93% усіх авіаперевезень здійснювали 4 компанії: «МАУ», «Ютейр-Україна», «Роза Вітрів» та «Дніпро-авіа». При цьому, зростання пасажирообігу спостерігалось лише у «МАУ» (на 28,2%). Перед цим, у 2012 р. з ринку України вийшла компанія «Аеросвіт», яка здійснювала 38% усіх авіаперевезень [3]. У 2015 р. з ринку вийшла компанія «Візз Ейр Україна», аргументуючи своє рішення нестабільністю у східних регіонах України та значною девальвацією гривні, що викликало зниження купівельної спроможності громадян (через девальвацію вартість квитків зросла на 20-45%). Відтак, наразі українці фактично не мають доступу до лоу-коств, які широко розповсюджені у ЄС та США. Таким чином прогнозується, що на ринку залишаться декілька великих компаній, а малі вийдуть з ринку через нерентабельність [4].

Щодо вантажних авіаперевезень, ситуація складається також невтішно. Обсяги перевезень почали різко знижуватись з початком загострення політичної ситуації. У 2013 р. зниження складо 19,8%, в 2014 р. – на 15,5%, а в 2015 р. – на 12,1% [1].

Таким чином, сьогоднішня ситуація не дозволяє впровадити повноцінну програму міжнародної конкурентоспроможності авіаційної галузі. Для цього потрібно втілити в життя наступні кроки:

- створити пільгові умови для одного або декількох аеропортів України, які дозволили б нарощувати транзитні перевезення;
- створити безмитні зони в цих аеропортах, що дозволить підвищити авіаційний товарообіг як для транзиту, так і для потреб України;
- звільнити український авіаційний ринок від лобіювання національних авіаперевізників та допустити якомога більше іноземних, що значно знизить ціни на авіаквитки в усіх напрямках;

Втілюючи в життя дані кроки Україна зможе стати транспортним хабом спочатку для країн регіону, а згодом – і для країн євразійського континенту.

Література:

1. Підсумки діяльності авіаційної галузі України за 2015 рік [за матеріалами вибіркового спостереження] [Електронний ресурс] / Державна авіаційна служба України. – Режим доступу: <http://www.avia.gov.ua/uploads/documents/10581.pdf>
2. Пасажирські перевезення [за матеріалами вибіркового спостереження] [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Підсумки діяльності авіаційної галузі в першому півріччі 2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aviation.com.ua/news/28010/remote/>
4. Круте піке. Ринок авіаперевезень в Україні суттєво скорочується [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/business/economics/3406086-korrespondent-krute-pike-rynok-aviaperevezen-v-ukraini-suttievo-skorochuietsia>

PROPOSALS TO IMPROVE CORRECTIVE AND PREVENTIVE MEASURES REENGINEERING OF BUSINESS-PROCESS MANAGEMENT

Didukh V. V., postgraduate,
National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"
veroni4kadidux@gmail.com

Process approach to management of engineering enterprises involves designing business-processes. Research tools and identify the required number and composition of business processes using design landscape business process engineering companies based on a combination of landscape process management approach international standard quality management system *ISO* series 9001 and map business processes upper level that allows us to analyze business-processes and identify their relationship with the objects of management in the context of the three units. Highlighted such classifications, presented above, business-processes, such as document refer to business process management, as is the process of documenting accounting and circulation operations engineering companies [1]. Therefore, we present this distinction: *M* - business process management, *B* - business process operations and *S* - business process software.

Also, note the business process management, which include the process of training. In practice, it is believed that the management processes are the essential and fundamental. In such processes designed lion's share of the budget at the expense of the company, which the company makes a profit. Instead, business processes are the secondary provision in industrial and commercial activity of the company.

Activities and suggestions for continuous improvement of business processes are carried out as a result of analysis the trend decline in the quality and efficiency of management reengineering [2].

Note fundamental improvement in the hierarchy of levels of business process reengineering in the management:

- three critical and problematic business processes, records management system *M1*; *M2* document management; *M2* records management. A combine functional responsibilities and reduce the volume of documentation, minimize duplication of functions of control and management of the documents;

- processes combined basic activities: a group of basic service delivery to the customer; a group of basic processes of production; a group of basic processes of procurement; a group of basic processes of operation and maintenance. Solve the problem of consistency and parallelism business-processes thus raise the level of efficiency of business processes;

- there is a need for gradual reengineering the following areas of business processes, which will allow us to achieve optimal results in 20% of redesigned business processes in enterprises [3].

1. Proposals for improvement:

- identified by comparing the values of quality achieved on the objectives - by analyzing information on customer satisfaction, reports on product quality and process deviations, results of internal audits and other data and information as defined in the policy and for development;

- made suggestions to improve products, processes, increase efficiency through process analysis by senior management, as well as through the implementation of corrective and preventive measures;

2. Corrective and preventive measures, and their implementation:

- to identify adverse trends that increase the risk of abnormalities, the analysis of indicators of business processes and determined the need to identify the proportion of nonconforming product, wishes and proposals of customers, test results management system;

- analyzed by porivnnnya actual deviations obtained during the diagnosis and monitoring of business processes management, the emergence of claims or failure of products to customers, identify nonconforming supplies or in the inspection management system.

Therefore, proposals to improve corrective and preventive measures business-process management at reengineering is deepening theoretical elaboration and justification of scientific recommendations for the introduction and implementation of business process reengineering management engineering enterprises.

References:

1. Gavrish O. Business process reengineering workflow engineering enterprises / O. Gavrish, V. Didukh // Socio-Economic Development of Regions in the context of international integration. - Kherson: KNTU, 2015. - №17 (6), Volume 1. - P. 67-71.

2. Didukh V. Assessment of effectiveness of planned business process reengineering and possible benefits / V. Didukh // Bulletin of the Odessa National University. Mechnikov - Odessa: ONU, 2015 - Volume 20 Issue. 1/2 - P. 81-85.

3. Didukh V. Hierarchy levels of business process reengineering management at the example of the engineering enterprises / V. Didukh // Investments: practice and experience. - Kyiv, 2016. - №1. - P. 37-40.

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Драчук Ю.З., д.е.н., проф.

Трушкіна Н.В., магістр з економіки

Косарев В.В., пошукувач

Інститут економіки промисловості НАН України (м. Київ), tek1_jep@mail.ru

Публічно-приватне партнерство (ППП) визнано ключовим механізмом реалізації політики модернізації економіки України та вирішення соціально-економічних проблем. Ефективна взаємодія в рамках національної інноваційної системи органів державного управління, наукових установ та бізнес-структур є важливим чинником виокремлення науково-технологічних переваг країни в умовах активізації глобалізаційних та інтеграційних процесів. Разом з тим, як показують дослідження, існує ряд бар'єрів, які стримують ефективний розвиток PPP в інноваційній сфері України. Серед них: значний рівень ризиків приватного сектора економіки при реалізації інноваційних проектів; недостатньо ефективне функціонування системи нормативно-правового, організаційного, фінансового забезпечення та інституціонального середовища PPP; складність процедур, адміністративні бар'єри. Вітчизняні бюджетні видатки на науку у 2015 р. лише трохи перевищили 0,2% ВВП, при тому, що українське законодавство встановлює їх рівень не менше 1,7%. У той же час норма фінансування науки для країн ЄС – 3% ВВП, в Ізраїлі та Швеції – 4% ВВП [1, с. 8].

У сучасних умовах господарювання доцільною є розробка якісно нової системи інноваційних відносин, реалізація чого б забезпечила дотримання балансу публічних і приватних інтересів у сфері інноваційного розвитку промисловості, функціонування інноваційного підприємництва, залучення приватних інвестицій. Такою моделлю, що має базуватися на принципах рівності партнерів, довірі та свободі договірних відносин, може стати модель публічно-приватного партнерства.

На думку дослідників, більш коректним є термін «публічно-приватне партнерство», що найбільш точно відтворює й сутність відносин, оскільки публічними партнерами в зарубіжній практиці часто виступають як органи державної влади, так і органи місцевого самоврядування, громадські організації, благодійні фонди [2, с. 12]. На основі узагальнення різних наукових підходів до визначення сутності терміна «публічно-приватне партнерство в інноваційній сфері» авторами даної статті пропонується розглядати публічно-приватне партнерство в сфері інноваційного розвитку промисловості як інституціональне об'єднання державного та приватного секторів економіки для реалізації інноваційних проектів, що містять техніко-економічне, правове та організаційне обґрунтування інноваційних заходів. Це сукупність нормативно-правових, організаційних та фінансових взаємовідносин держави і приватного бізнесу для досягнення вагомих наукових результатів, ефективного впровадження інновацій, одержання значних соціально-економічних та фінансових результатів з максимальною взаємною вигодою.

Серед стратегічних напрямів публічно-приватного партнерства в сфері інноваційного розвитку промисловості доцільним є: об'єднання державної та приватної власності в рамках значущих інноваційних проектів на принципах прибутковості; створення законодавчої бази інноваційної діяльності з урахуванням стратегічних цілей, пріоритетів і політики в цій сфері; розвиток культури кооперування між державним та приватним партнерами; розробка форм і методів взаємодії органів державної влади, державних і приватних наукових та інноваційних фондів; удосконалення податкової та митної політики; сприяння та партнерство у формуванні інноваційної інфраструктури (технологічні центри, технопарки, галузеві центри трансферу технологій); фінансування державою розвитку венчурних фондів, мережі бізнес-ангелів, стартап-шкіл; державна підтримка малого і середнього підприємництва в інноваційній сфері [3, с. 27]; формування елементів інституціонального середовища PPP: фінансово-економічних інститутів, що забезпечують фінансування і гарантування приватних інвестицій; незалежних організацій, що здійснюють експертизу проектів і консалтинг тощо.

Реалізація механізмів даного партнерства сприятиме концентрації матеріальних, фінансових, інформаційних ресурсів, а також науково-технічного і виробничого потенціалу державних установ і приватного бізнесу при реалізації пріоритетних інноваційних програм у промисловості. Складовими соціального та економічного ефекту від впровадження інноваційних проектів на засадах PPP є: підвищення інвестиційної активності промислових підприємств; зниження рівня ризиків приватного сектору при інвестуванні проектів; прискорення реалізації пріоритетних інноваційних проектів; збільшення податкових надходжень за рахунок одержання прибутку приватними інвесторами.

Список використаних джерел:

1. Патон Є. Недофінансування НАН України призведе до згортання дослідницьких проектів і втрати наукових кадрів / Є. Патон // Голос України. – 2016. – № 11 (6265). – 22 січня. – С. 8.

2. Статівка А. М. Проблеми правового забезпечення публічно-приватного партнерства в інноваційній сфері / А. М. Статівка, І. А. Шуміло // Економіка та право. – 2009. – № 2. – С. 11–16.

3. Drachuk Y. Z. Proposals for the Development of Innovative Business on the Principles of Public-Private Partnerships / Y. Z. Drachuk, V. N. Rashchupkina, N. V. Trushkina // Journal of Applied Management and Investments. – 2016. – Vol. 5, issue 1. – P. 26–33.

ЩОДО НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ДИНАМІЧНОСТІ СЕРЕДОВИЩ

Калапа Т.В., ст. викладач

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, kalapa@ukr.net

Діяльність машинобудівних підприємств в умовах підвищеної динамічності зовнішнього та внутрішнього середовищ призводить як до успіху, так і банкрутства цих підприємств. Тому для успішної діяльності перед керівниками підприємств стоять завдання з дослідження ринку і виявлення потреб споживачів, тим самим забезпечення виробничо-комерційної діяльності на перспективу; визначення цілей розвитку підприємства і обсягів виробництва; забезпечення ефективної діяльності підприємства на основі розроблення, вибору та реалізації стратегій розвитку; підвищення професійного рівня робітників; впровадження інновацій.

Цільова орієнтація виявляє різні тенденції щодо отримання прибутків, а зовнішнє середовище зумовлює різні стратегії розвитку підприємства. Зокрема, без стратегії у керівництва немає продуманого плану дій, немає єдиної програми досягнення бажаних результатів [1]. Вважається, що досягнення бажаних показників характеризує правильність вибору стратегії розвитку, тобто правильно визначених для підприємства цілей та способів дій у динамічному зовнішньому середовищі. Розгляд цілей через призму результату допомагає побачити те, що підприємство отримає внаслідок власних дій [2].

Отримання бажаного результату забезпечується в результаті задоволення потреб споживачів в продукції при ефективному використанні ресурсів. Зазвичай бажаний результат ефективності виробничо-комерційної діяльності є збільшення обсягу випуску продукції, підвищення ефективності діяльності, зокрема, рівня рентабельності операційної діяльності. Між тим, в динаміці рівня рентабельності операційної діяльності відображається динаміка виробничо-комерційної діяльності, яка і є узагальнюючим показником рівня розвитку підприємства.

Приналежність підприємства до класів з високим, середнім та низьким рівнем операційної діяльності порівняно з галузевою рентабельністю операційної діяльності відповідає типам розвитку: інтенсивне зростання, екстенсивне зростання, реорганізація. Рівень розвитку підприємства характеризується і тим, як відбувається підвищення рівня операційної діяльності: за рахунок якісного оновлення засобів праці, впровадження передових технологій тощо. Разом із тим, інтенсивний тип економічного розвитку надає можливість знизити трудомісткість та підвищити продуктивність праці, зменшити матеріаломісткість продукції.

Екстенсивний розвиток визначається обсягом використаних ресурсів, які відображаються в показниках збільшення обсягу реалізації продукції та зростання рівня операційної діяльності, що є результатом використання в процесі виробництва додаткових засобів праці, предметів праці, робочої сили тощо. Реорганізація як тип розвитку підприємства може здійснюватися в багатьох напрямках, у різних умовах та мати на меті досягнення встановлених показників шляхом застосування різноманітних заходів і ресурсів або, крім цього, вживати комплекс дій стосовно припинення діяльності

Важливим питанням при формуванні напрямку розвитку машинобудівного підприємства є визначення рівня операційної діяльності підприємства і рівня сприяння зовнішнього середовища можливостям подальшого функціонування та розвитку цих підприємств. Оскільки, у зовнішньому середовищі формуються потреби у машинобудівній продукції, що, відповідно, створює основу для виробничо-комерційної діяльності машинобудівних підприємств. Формою виявлення таких потреб є попит. Вважаємо, що рівень попиту надає можливість визначити позиції підприємства на ринку та виявити напрями розвитку підприємства.

Для визначення принципового характеру дій щодо напрямів розвитку підприємства та ефективного досягнення цілей оптимальним варіантом, на нашу думку, може стати використання підходу матричних моделей. Зокрема, комбінації із відповідними рівнями попиту та операційної діяльності нададуть можливість вибрати напрям розвитку машинобудівного підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шершньова З.Є. Стратегічне управління [Текст] : Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.

2. Ансофф І. Стратегическое управление / И. Ансофф // [Сокращенный пер. С англ. науч. ред., автор предисл. Л. И. Евенко.]. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.

COMPETITIVE COMPONENTS OF DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL COOPERATION OF UNIVERSITIES OF UKRAINE WITH THE POLISH PARTNERS

Kasian Sergii Y., PhD, an Associate Professor
Oles Honchar Dnipropetrovsk National University, Ukraine
syakasian@ukr.net

In modern conditions of information exchange and eurointegration processes in Ukraine of powerful value has generalization, systematization and introduction of evidence-based and modern methodic of the leading economic schools of Poland. In particular, improvement of techniques of infrastructure and marketing logistic ensuring functioning of the financial and commodity markets of Ukraine is expedient. On Economics Faculty of the Oles Honchar Dnipropetrovsk National University much attention is traditionally to development of the academic and scientific cooperation with the European universities, in particular with higher education institutions of Poland. Within the last several years it is signed and carried out bilateral agreements about cooperation and a scientific exchange between the Oles Honchar Dnipropetrovsk National University and the University of Wrocław, the University of Łódź (Poland).

In our opinion, it is necessary to distinguish participation of young scientists, teachers of higher education institutions of Ukraine, in the scholarship program of Lane Kirkland in the directions of the international scientific and technical cooperation. This program is directed to young scientists, leaders from Ukraine who are interested in development of democracy, economy and civil society [1]. This project is created within Fund „Education for Democracy” (www.edudemo.org.pl) and the Polish-American Fund of Freedom (www.pafw.org.pl).

During cooperation time from the Oles Honchar Dnipropetrovsk National University (Economics Faculty) together with partner Higher Education Institutions of Poland a few applications for participation in the international scientific programs Tempus, Harmony, Opus are submitted. We note, that these programs have interdisciplinary character [2]. At the moment there is a constant analysis of prospects of participation in the international scientific Horizon 2020 project, – there is a coordination of the purposes and contents of the project with national programs of a development of education and science. Projects correspond to the Academic Mobility program of the Oles Honchar Dnipropetrovsk National University, of the General plan of development of Dnipropetrovsk, Strategy of Regional Development of the Dnipropetrovsk Area.

We notice, that the international project group of Economics Faculty of the Oles Honchar Dnipropetrovsk National University in 2015 prepared applications for participation in the international scientific program Horizon 2020 for such thematic directions: ecological and marketing ensuring introduction in the EU and Ukraine innovative and ecological strategy on the basis of a recycling, bio variety of the cities; introduction of management of power at the industrial enterprises; strengthening of innovative ability of small and medium business on the basis of the best innovative support [3]. This subject was prepared in cooperation with partners, such as: the University of Łódź (Poland), „Prof. D-r. Assen Zlatarov” University, Burgas (Bulgaria).

Concerning prospects and plans of the subsequent cooperation of Economics Faculty the Oles Honchar Dnipropetrovsk National University within bilateral agreements with partner Polish universities should note such components:

- Possibility of participation of students of economic and humanitarian specialties of Oles Honchar Dnipropetrovsk National University in short-term educational and scientific training at the University of Łódź: research of lectures and seminar, analyses culture and traditions, features of study and life.
- Participation in the general projects with scientists of the University of Wrocław, directed on development and implementation of mechanisms of ensuring associative participation of Ukraine in economic space of the European Union.

Thus, development of a complex of the directions of the international scientific and technical cooperation of universities of Ukraine and the EU, in particular Poland, gives the chance to expand knowledge and experience. This cooperation allows to expand scientific, cultural and educational contacts with representatives of EU countries, that will promote strengthening of the European vector of development of Ukraine.

Literature:

1. Касян С. Я. Українська складова програми імені Лейна Кіркланда / С. Я. Касян. Офіційний сайт Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. Розділ новини. 18.06.2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dnu.dp.ua/news/1878>.
2. Kasian Sergij Innowacyjny Uniwersytet i Przywództwo: Ocena Jakości Międzydyscyplinarnych Programów Edukacyjnych na Ukraińskich i Polskich Uczelniach / Sergij Kasian // Biuletyn Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda, Wydawca: Fundacja Edukacja dla Demokracji w ramach Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda. – 2015. – Numer 26. – S. 27–28.
3. Рекомендації з підготовки проектних пропозицій за програмою «Горизонт 2020» : методичні вказівки / Уклад.: С. І. Сидоренко, С. М. Шукаєв, М. О. Зеленська, А. І. Олешкевич, А. О. Романко, І. А. Владимирський. – К. : НТУУ «КПІ», 2014. – 40 с.

ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВИ, БІЗНЕСУ ТА УНІВЕРСИТЕТІВ В ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ

Коновалова Н.С., асистент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
naddin2009@gmail.com

Необхідність підвищення конкурентоспроможності економіки України з врахуванням ключової ролі машинобудування викликає поєднання зусиль між різними суб'єктами науково-технічного співробітництва. На думку Чижова С.В., «прогресивний поступовий розвиток науки та технологій не під силу лише приватному капіталу і, особливо в умовах формування ринкового середовища» [1]. Але потрібно звернути увагу на поняття «взаємодія», яке, за Трубициною Т.І., являє собою процес, єдинство якого проявляється саме у безперервних змінах складових. Тобто, у будь-якій взаємодії завжди існує «ініціатор» - явище або процес, звідки починається новий етап взаємодії відповідно до реальних економічних, соціальних, політичних умов країни, регіону, фірми, домогосподарства. Необхідно зауважити, що складним системам на кшталт економіки, промисловості зокрема, неможливо нав'язувати способи взаємодії, неактуальні на даному етапі розвитку. Тому моделювання конкурентоспроможності вимагає визначення принаймні вектора зміни організації, способів взаємодії у даних умовах. [2]

На основі класифікації Малиновської Ю.А. пропонується розглянути можливі комбінації активного взаємного впливу між ВНЗ, підприємствами і державними органами. А саме за напрямом взаємодії пропонується виокремити такі напрямки взаємодії [3]:

1. Освітню взаємодію (підготовка, підвищення кваліфікації кадрів), що дозволяє підвищити якість освіти, ефективність діяльності на підприємстві, отже і конкурентоспроможність промисловості в цілому.

2. Наукову взаємодію - спільні дії суб'єктів з інноваційного розвитку підприємства на основі наукового потенціалу ВНЗ та підтримки державою пріоритетних стратегічних напрямів розвитку).

3. Консультаційну взаємодію (передача технологій від ВНЗ до підприємства).

4. Виробничу взаємодію як спільні дії з здійснення виробничого процесу на основі нових технологій для реалізації наукових розробок.

5. Комплексну взаємодію, що містить поєднання кількох вищезазначених, як результат синергії.

За результатами дослідження спостерігаються певні переваги співпраці між університетами, бізнесом та державою, що відчить про ефективність моделі потрібного партнерства в Україні. «Побудова конструктивного діалогу між державою, бізнесом та університетами можлива лише за умови узгодженості інтересів всіх сторін та зацікавленості у продуктивній та взаємовигідній співпраці.» [4; 5]

Тобто, за умов реформування економіки України з метою підвищення конкурентоспроможності промисловості науково-технічне співробітництво дозволяє удосконалювати виробництво; підвищувати його технічний рівень, поліпшувати продукцію, послуги, технології з врахуванням провідних напрямів розвитку; стабілізувати постачання та узгодити ціноутворення з можливостями всіх сторін; забезпечувати взаємну вигоду партнерам по кооперації та споживачам їхньої продукції, послуг.

Здійснення спільних проектів дозволяє розширити межі співучасті і збільшити кількість та якість багатосторонніх взаємовигідних угод між підприємствами, ВНЗ як в країні, так і поза межами. Це дозволяє відчувати покращення результативності зусиль і підвищити рівень конкурентоспроможності вітчизняної промисловості.

Література:

1. Чижов С.В. Інноваційний фактор у підвищенні конкурентоспроможності промисловості України // URL: http://iee.org.ua/files/alushta/89-4ijov-innov_factor.pdf
2. Трубицина Т.І. Категория «взаимодействие» в системе экономического знания - Известия Саратовского университета. 2007. Т. 7. Сер. Экономика. Управление. Право, вып. 1, с. 3-11
3. Малиновская Ю.А. Классификация взаимодействий высших учебных заведений и промышленных предприятий в сфере технологического развития // МНИЖ . 2013. №8-3 (15). URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/klassifikatsiya-vzaimodeystviy-vysshih-uchebnyh-zavedeniy-i-promyshlennyh-predpriyatiy-v-sfere-tehnologicheskogo-razvitiya>.
4. Семенець Ю.О. Партнерство бізнесу, держави та університетів як стратегічний ресурс інноваційного розвитку України // URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2016/37.pdf
5. Вайнський Ф.А., Гаврилко П.П., Колодійчук А.В. Роль міжнародного інноваційного та науково-технічного співробітництва у підвищенні конкурентоспроможності машинобудівної галузі. // URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/econpr_2011_1_30.pdf

СИЛЬНІ ТА СЛАБКІ СТОРОНИ, ЗАГРОЗИ І МОЖЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВИДАВНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

Марковська О.К., аспірантка ФММ, кафедра міжнародної економіки
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, 90alya90@ukr.net

Видавничий ринок найбільшою мірою потребує сталості, завдяки тому, що він являє собою особливе, специфічне середовище життя та підприємницької діяльності, йому притаманний найвищий рівень невизначеності і ризику, який є характерний для інноваційної діяльності.

Проведений аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища видавничих підприємств надає інформацію, яка дала нам можливість, узагальнюючи всі дані, скласти перелік сильних і слабких сторін, а також загроз і можливостей. Для визначення ланцюжків зв'язків складено матрицю SWOT.

Таблиця 1

Матриця SWOT

Зовнішнє середовище	Можливості: 1. Вихід на нові ринки (сегменти). 2. Розширення виробництва найбільш рентабельної продукції. 3. Розширення вид. Репертуару. 4. Можливість виходу на зов. ринок. 5. Розвиток ринкових відносин. 6. Використання новітніх технологій. 7. Збільшення обсягу використання трудових ресурсів. 8. Ріст доходів населення. 9. Зниження темпів інфляції. 10. Введення в дію сприятливих для підприємців законних актів.	3 2 2 2 1 2 2 1 1 3	Загрози: 1. Високі податки. 2. Сповільнення росту книжкового ринку. 3. Спад курсу національної валюти. 4. Нестабільність в суспільстві. 5. Посилення конкурентного тиску. 6. Значний ступінь зміни потреб, смаків і вподобань покупців. 7. Несприятливі демографічні зміни. 8. Посилення позицій покупців і постачальників. 9. Несприятлива політика уряду. 10. Скорочення доходів споживачів. 11. Збільшення темпів інфляції.	3 2 2 2 2 3 2 1 2 2 1
Внутрішнє середовище	Сильні сторони: 1. Високий імідж підприємства. 2. Висока кваліфікація персоналу. 3. Висока компетентність. 4. Наявність інноваційних можливостей. 5. Висока трудова етика. 6. Добра система контролю якості. 7. Відповідність організаційної структури. 8. Передова технологія, сучасне обладнання. 9. Переваги в сфері якості товарів. 10. Висока продуктивність праці. 11. Високий рівень ефективності діяльності підприємства. 12. Ефективна організація збуту. 13. Ефективна організаційна структура. 14. Чітко розроблені стратегічні альтернативи.	3 3 2 1 2 2 1 2 3 2 2 2 2 1	Поле Сили і Можливостей <u>Альтернативи розвитку:</u> • Вихід на нові ринки високоякісними товарами. • Ефективна організація збуту дозволить завоювати нові сегменти ринку. • Високий імідж забезпечить завоювання ринкових ніш. • Введення в дію сприятливих законодавчих актів підвищить рівень ефективності діяльності. Стратегічні проблеми: > Більша чіткість у розробці нових ринків збуту. > Розширення інноваційних технологій для завоювання сегментів ринку. > Створити більш адекватну організаційну структуру для впровадження концепції завоювання нових ринків та їх сегментів.	Поле Сили і Загроз <u>Стратегічні проблеми:</u> > Несподівані зміни у законодавстві України. > Несподівані зміни у потребах споживачів. > Низька можливість інноваційних можливостей. > Розробка стратегічного плану розвитку підприємств. Стратегічні альтернативи: • Задовольняти найрізноманітніші смаки високою якістю товарів. • Висококваліфікований персонал має досліджувати смаки споживачів, та випереджувати зміни попиту. • Ефективна організація збуту дозволить задовольнити усіх потенційних споживачів продукції. • Високий імідж товарів видавництва буде привертати споживачів, незалежно від їх смаків.
	Слабкі сторони: 1. Недосконала система інформації. 2. Низький рівень організації маркетингової діяльності. 3. Недостатньо широкий асортимент товарів. 4. Високі витрати. 5. Низька рентабельність підприємства. 6. Нестабільні позиції в конкурентній боротьбі.	2 3 2 3 2 2	Поле Слабкості і Можливості <u>Стратегічні проблеми:</u> > Повільний розвиток економіки заважає швидкому темпу росту виробництва. > Нестабільність у суспільстві породжує невизначеність. > Висока собівартість продукції. Стратегічні альтернативи: • Вихід на нові ринки сировини та матеріалів. • Вихід на нові ринки передбачає підвищення рівня організації маркетингової діяльності.	Поле Слабкості і Загроз <u>Альтернативи розвитку:</u> • Необхідно зменшувати витрати шляхом зниження собівартості продукції. • Підвищення організації маркетингової діяльності, щоб протистояти змінам потреб споживачів. Стратегічні проблеми: > Посилення конкурентного тиску. > Швидкі зміни уподобань населення не передбачаються маркетинговою службою підприємства.

Література:

1. Артеменко В.О. Структура чинників впливу на конкурентоспроможність підприємств АПК / В.О. Артеменко, С.І. Мельник // Управління проектами та розвиток виробництва: Зб.наук.пр. – Луганськ: вид-во ЧНУ ім. В.Даля, 2010. – № 4(36). – С. 104-110. - Режим доступу: <http://www.pmdp.org.ua/images/Journal/36/10avokpa.pdf>
2. Колесніков А.П. Засади механізму забезпечення стійкого розвитку підприємств / А.П. Колесніков // Інноваційна економіка. - 2013. - № 3(41). - С. 97-100.

ПІДТРИМКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ РОЗРОБКИ ТА ВИБОРУ КОНКУРЕНТНИХ СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ ЕКОНОМІКИ

Носов А.О., студент гр. УЕ-341м, ФММ

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
nosov7@bigmir.net

Як свідчить практика та теорія господарювання, періодичні короткострокові кризові ситуації являють собою нормальне явище у діяльності підприємств, особливо при нестабільній зовнішньому середовищі. Інша справа, якщо такі кризи набувають затяжного характеру і визначаються деструктивною дією як зовнішніх, так і внутрішніх факторів впливу.

Наразі ж національне господарство характеризується затяжною соціально-економічною та політичною кризами, які чинять деструктивний вплив на діяльність національних підприємств. Вони носять довгостроковий характер і мають ознаки системної. Дія системної кризи реально проявляється у падінні основних макроекономічних показників, зростанні інфляційних процесів, затуханні інвестиційної активності, зниженню купівельної спроможності громадян, валютними коливаннями та закритістю ряду традиційних ринків для національних підприємств тощо на фоні повної політичної дезорієнтації. Все це ставить питання про пошук таких конкурентних стратегій, які будуть реалізувати у повній мірі концепцію кризостійкого управління, насамперед, на системному утворючому рівні економіки - підприємствах.

Незважаючи на важливість конкурентної стратегії та підвищену увагу до неї закордонних та вітчизняних вчених, єдиного загальноприйнятого поняття конкурентної стратегії немає до цього часу. Узагальнюючи відомі підходи [1-4], можна запропонувати наступне визначення. Конкурентна стратегія – це генеральний план дій на тривалий період часу з досягнення стратегічних цілей і переваг над конкурентами, який визначає за рахунок чого компанія може досягнути стійких і вигідних позицій проти конкурентних сил, які діють на цільовому ринку, тобто забезпечити умови стійкого функціонування на ньому. Таке поняття відповідає сутності стратегічного кризостійкого управління, орієнтованого на розробку і реалізацію структурованого плану дій, що містить конкретизацію цілей, ресурсів і способів їх залучення, технологію вирішення задачі підтримки конкурентоспроможності та виведення підприємства з кризи, подолання чи мінімізації її наслідків, загалом недопущення її настання.

На наш погляд, наразі перед підприємствами стоїть завдання поступового переходу до використання таких конкурентних стратегій, які будуть закладати саме довгострокові умови кризостійкого розвитку. При цьому, відповідно, актуалізується питання розробки конкурентних стратегій на основі комплексного аналізу і оцінювання як своїх конкурентних позицій, так і кризових явищ. Проведення оцінювання конкурентоспроможності має, насамперед, базуватися на основі діагностування своїх конкурентних переваг чи недоліків, можливостей та відповідних загроз. У цьому аспекті використання усієї сукупності методів оцінювання конкурентоспроможності є виправданим, особливо з урахуванням можливості їх комбінування.

Особливої уваги заслуговують методи засновані на побудові матриць та таблиць: БКГ, «привабливість ринку / конкурентоспроможність»; «привабливість галузі/конкурентоспроможність»; «стадія розвитку ринку/конкурентна позиція»; «стадія життєвого циклу продукції/конкурентна позиція»; SWOT - аналіз та PEST-аналіз. Також доцільно застосовувати розрахункові методи, такі як: аналіз порівняльних переваг підприємств-конкурентів; методи, що ґрунтуються на основі теорії ефективної конкуренції; інтегральні тощо.

Важливим аспектом здійснення оцінювання конкурентоспроможності та кризових явищ виступає чітке усвідомлення цілей та рівнів діяльності підприємства, їх структурування, які закладають основу цільового спрямування і самого оцінювання. Формування, вибір і реалізація конкурентних антикризових стратегій підприємства передбачає і їх чітке ресурсне забезпечення, що особливо ускладнено в умовах нестійкого зовнішнього середовища. Проте і такі ситуації підлягають вирішенню на систематичній основі. Також варто особливої уваги приділити і методичному та організаційному забезпеченню, критеріям і способам контролю та результируючим показникам, які будуть висвітлені у стратегії та виступатимуть основою її реалізації. У процесі формування конкурентних стратегій варто чітко усвідомлювати свої сили у процесі впливу на фактори середовища як основи підтримки та нарощення конкурентних позицій.

Література:

1. Азоєв Г.Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика. / Г.Л. Азоєв. – М. : ЦЭИМ, 2001. – 207 с.
2. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф ; пер. с англ.; под ред. Л.И. Евенко. – М. : Экономика, 1989. – 519 с.
3. Иванов Ю.Б. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства: Монографія / Ю.Б. Иванов та ін.; За заг. ред. Ю.Б. Иванова ; ХНЕУ. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006 – 383 с.
4. Портер М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов. / Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 234 с.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЯДЕРНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Мяло Н. С., студентка ФММ, групи УС-51м, Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут», ninamialo1994@bigmir.net

Ефективний розвиток ядерної енергетики в Україні є не лише запорукою досягнення енергетичної безпеки, а й чинником, який сприяє всебічній інтеграції енергетичного комплексу до світового господарства. Хоча наша держава має наявні ресурси та потенційні можливості для інтеграції, але без тісного співробітництва цей процес є ускладненим.

За даними МАГАТЕ у 2015 р. у 30 країнах світу функціонують 440 енергоблоків загальною потужністю 381 ГВт і в 16 країнах споруджуються 66 ядерних енергоблоків. Згідно оцінок експертів виробництво електроенергії на АЕС може зрости до 2030 р. майже у два рази, а до 2050 р. у 3,2 рази. Ядерний потенціал складе близько 1200 ГВт, забезпечуючи 24 % світового електропостачання.

Основними сучасними тенденціями у світовій атомній енергетиці є такі:

1. Передчасна зупинка роботи енергоблоків.
2. Переміщення основних центрів розвитку ядерної енергетики в сторону Східної Азії.
3. Проведення «постфукусімських» заходів на світових АЕС.
4. Впровадження новітніх технологій та управлінських рішень при виробництві реакторів.
5. Зміни у глобальній мережі ядерних поставок.
6. Зростання вартості будівництва нових станцій.

Україна посідає чільне місце серед десятки країн – найбільших виробників електроенергії на АЕС. Так, у 2014 р. наша країна посідала 4 місце у світі за внеском АЕС у виробництво електроенергії (49,4 %) і 10 місце за кількістю діючих енергоблоків (15 од.).

За підсумками 10 місяців 2015 р., в Україні частка ядерної електроенергії у загальному виробництві електроенергії склала 57 % [1]. Враховуючи низку економічних (найнижчі тарифи), екологічних (один з найбільш екологічно чистих джерел енергії) та політичних чинників, у майбутньому питома вага неодмінно буде зростати. Але цей процес має відбуватися на новітній та інноваційно-технологічній основі, що зменшує ризики, зокрема техногенні. Він потребує значної кількості інвестицій, зокрема для виконання цілей поставлених у рамках задекларованої Енергетичної стратегії до 2030 р.

Важливе значення для підвищення рівня ефективності української атомної енергетики та безпеки АЕС має співробітництво та членство у міжнародних організаціях. Україна є членом МАГАТЕ, ВАО АЕС, ВЯА, активно співпрацює з Європейською Комісією, ЄБРР і провідними енергетичними компаніями у рамках міжнародних проектів, двосторонніх програм і прямого партнерства [3].

З вищезазначеного слідує, що основним стратегічним партнером України на даний момент виступають країни Європейського Союзу.

Пріоритетними напрямками науково-технічного співробітництва є:

- підтримка безпеки діючих реакторів;
- забезпечення радіаційного захисту;
- поводження з радіоактивними відходами, будівництво ЦСВЯП;
- виведення з експлуатації і демонтаж АЕС, які вичерпали свої ресурси;
- реалізація електроенергії, яка виробляється на АЕС;
- підготовка висококваліфікованих кадрів для ядерної енергетики.

Тому доцільним є продовження активного інноваційного співробітництва із ЄС у галузі ядерної енергетики відповідно до Плану дій Україна - ЄС. Говорячи про окремі країни та компанії, то важливим є розвиток співпраці з Францією, а саме з Electricity de France та компанією AREVA, з якою у 2015 р. було підписано Меморандум про партнерство, спрямований на зміцнення співпраці між компаніями. Іншими пріоритетними державами є: Чехія, Швеція, Фінляндія, що надасть змогу зменшити присутність Російської Федерації на енергетичних ринках України.

Важливим і актуальним у сфері співпраці залишається також проблема подолання негативних наслідків Чорнобильської аварії, зокрема будівництво нового безпечного конфайнмента.

Таким чином, міжнародне інноваційне співробітництво у галузі ядерної енергетики є важливим фактором розвитку економіки країни, оскільки охоплює технологічну, наукову, екологічну та інші сфери. Тому першочерговими завданнями для України є залучення інвестицій для впровадження новітніх технологій та виконання стратегічних планів розвитку даної галузі.

Література:

1. Ядерна енергетика у світі та Україні: поточний стан та перспективи розвитку : **Аналітичний огляд** / К. Маркевич, В. Омельченко // Центр Разумкова. – 2015. – 26 с.
2. Манжул І. В. Україна - ЄС: співробітництво у сфері ядерної безпеки / І. В. Манжул // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2011. – № 1. – С. 85-90.
3. Шевцов А. І. Міжнародне співробітництво в ядерній енергетиці - шлях до вирішення проблем ядерної галузі України / А. І. Шевцов, А. З. Дорошкевич // Стратегічні пріоритети : наук.-аналіт. щокварт. зб. – К. : НІСД, 2009. – № 2. – С. 10-16.
4. International Atomic Energy Agency Climate change and nuclear power, IAEA, Vienna, 2015. – 122 p.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЄЮ

Нікітіна І.М. студентка гр. УС-22, ФММ

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
shpilka-12@yandex.ua

Енергетична галузь – це одна з головних сфер промисловості України. Вона забезпечує технологічні та виробничі процеси в промисловості, створює тепло та світло для населення. Важливою метою є створення умов ефективного функціонування та інноваційного розвитку даної галузі задля покращення конкурентних позицій на міжнародних ринках. Наразі в секторі електроенергетики існують проблеми застарілості обладнання, великі втрати електроенергії при передачі, що призводить до перевитрат енергоресурсів. Це в свою чергу призводить до втрат позицій енергокомпаній на міжнародному ринку.

Основним видом продукції електроенергетичних підприємств є електроенергія. Динаміка експорту та імпорту електроенергії наведена в табл.1 та табл.2:

Таблиця 1

Динаміка експорту електроенергії з України, млн.кВт*год. [1]

Країна	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Угорщина	3198,6	2382,5	1245,1	657,8	2258	4290,4	4285,4	4213,9
Польща	707	779	201,5	0	59,6	1139,9	999,2	784,13
Словаччина	336,5	1619,8	1547,3	467,9	701,2	112,4	46,6	89,75
Румунія	430,4	106,4	34,6	62,2	32,6	189,5	26,98	0
Російська Федерація	1264,6	0	0,5	81,3	55,8	0,095	6,4	0
Молдова	2902,9	2964,7	266,3	22,4	603,5	1008,7	1452,9	794,7
Білорусь	879,3	0,7	998,7	2786,7	2611,4	4819,6	3111,5	2641
Всього	9719,3	7852,8	4294	4078,3	6322,3	11560,8	9928,9	8523,5

Таблиця 2

Динаміка імпорту електроенергії в Україну, млн.кВт*год. [1]

Країна	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Російська Федерація	19,3	1120,9	24,9	22,9	32,4	79,4	38,6	88,8
Молдова	0,085	0,09	0,09	0,088	0,085	9,4	0,085	0,089
Всього	19,4	1120,9	24,9	23,1	32,4	88,8	38,7	88,9

Проаналізувавши зовнішню діяльність підприємств енергетичної галузі можна зробити висновки, що виробництво електроенергії майже повністю забезпечує обсяги споживання, але велика частка електроенергії втрачається при передачі, що негативно впливає на конкурентоспроможність даної галузі на міжнародному ринку. Також важливою є проблема значного рівня морального і фізичного зношення основних засобів виробництва теплових електростанцій.

Для вирішення виявлених проблем можна запропонувати наступні пропозиції: залучення приватних інвестицій в цю галузь промисловості України; демонополізація ринку електроенергії (відмова від наявності єдиного покупця задля змоги укладання прямих договорів).

Також для підвищення конкурентних позицій галузі на міжнародних ринках потрібно збільшити частку використання первинних енергетичних ресурсів, які знаходяться на території України, а саме нарощувати видобуток вугілля та розвивати напрями альтернативної енергетики з високим виробничим потенціалом, зокрема вітроенергетику. При цьому паралельно важливо сприяти розвитку підприємств енергомашинобудування України для забезпечення потреб електроенергетики. Велике значення має запровадження енергозберігаючих технологій у всіх галузях промисловості, а також мінімізація втрат при передачі електроенергії.

Реалізація викладених вище пропозицій стимулюватиме розвиток енергетичної галузі, підвищить енергетичну ефективність економіки України, а також забезпечить зростання виробництва електроенергії та розширить можливості та напрями експорту.

Література:

1. Сайт державної служби статистики [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Ромашко А.С., к.т.н., доцент, Кравець О.М., к.т.н., доцент, Даців І.І., студент
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
as_romashko@ukr.net

На пакуванні різних продуктів, в рекламній інформації стосовно виробництва (пропонування до продажу) чи надання послуг досить часто можна помітити позначки з позначенням номерів сертифікатів та/чи позначенням стандартів, яких дотримується виробник. Така інформація покликана підвищувати конкурентоздатність продукції через демонстрацію перед споживачем здатності йти в ногу з часом та впроваджувати в організації процеси, які сприяють відповідності системи управління організації вимогам певних стандартів. Відомі три шляхи надання такої інформації:

- декларування відповідності самою першою стороною, як правило таке декларування є не надто переконливим для потенційного споживача;
- сертифікації, тобто підтвердження відповідності третьою стороною [1];
- оцінки відповідності продукції третьою стороною з залученням призначених органів з оцінки відповідності для оцінки продукції з застосуванням тих модулів технічних регламентів, що стосуються систем управління [2].

З огляду на вищесказане: під першою стороною розуміється виробник продукції/послуг; під другою стороною розуміється споживач продукції/послуг; під третьою стороною розуміється організація, яка "в ідеалі" не залежить від першої та другої сторони і така незалежна інформація надана третьою стороною є цінною для обох сторін. Цінність інформації третьої сторони для першої сторони полягає в тому, що виробник бачить дійсний стан речей і вибудовує шляхи поліпшення своєї продукції та послуг, для кращого задоволення вимог споживача. Цінність інформації третьої сторони для другої сторони полягає в тому, що споживач довіряє не тільки собі та знайомим, але й бачить схвалення іншими суб'єктами. Третьою стороною (на превеликий жаль) можуть бути і організації, рівень компетентності яких ніхто не перевіряє, які самі декларують свою здатність перевіряти виробника та його продукцію, але таким організаціям навряд чи можна довіряти. Довіряти слід організаціям (органам з оцінки відповідності (сертифікації), які акредитовані вповноваженим органом (в Україні це може бути Національне агентство з акредитації України [3], або іноземні органи акредитації), а також призначені Міністерством економічного розвитку та торгівлі України [4].

Зараз в Україні існує можливість здійснювати оцінку відповідності та сертифікацію таких систем управління в Державній системі сертифікації: ДСТУ ISO 9001:2009 «Системи управління якістю. Вимоги»; ДСТУ ISO 14001:2006 «Системи екологічного керування»; ДСТУ ISO 22000:2007 «Система управління безпечністю харчових продуктів»; ДСТУ OHSAS 18001:2010 «Система управління гігієною та безпекою праці». Також належним чином призначені органи можуть здійснювати оцінку відповідності та сертифікацію таких систем управління у власних системах сертифікації, як за вимогами Державних стандартів України, так і за вимогами міжнародних стандартів.

Слід зазначити, що 23.09.2015 року Міжнародна організація з стандартизації (ISO) опублікувала нову версію стандарту ISO 9001:2015 р. (офіційний переклад українською мовою поки відсутній).

Стандарт ISO 9001:2015 відрізняється від своєї більш ранньої версії структурою, містить багато змін, як по термінології так і по суті, тому його впровадження в короткий термін може бути проблематичним для підприємств. Для зменшення незручностей при впровадженні вимог цього стандарту введений перехідний період. Під час перехідного періоду діють одночасно ISO 9001:2008 та ISO 9001:2015. Перехідний період впровадження вимог нового стандарту закінчується 23.09.2018 р.

До закінчення перехідного періоду, всі підприємства, які зацікавлені в сертифікації мають впровадити вимоги нового стандарту та пройти сертифікацію на відповідність його вимогам.

Література:

1. ДСТУ 3419-96 Система сертифікації УкрСЕПРО. Сертифікація систем якості. Порядок проведення.
2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Підтвердження відповідності об'єктів промислової власності» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» для спеціальності 7.18010011 «Інтелектуальна власність» [Електронний ресурс] / НТУУ «КПІ»; уклад. В.М. Шишкін, А.С. Ромашко, О. М. Кравець [та ін.]. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,00 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2012. -119 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.kpi.ua:8080/handle/123456789/1555>
3. Національне агентство з акредитації України. Реєстр акредитованих ООВ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://naau.org.ua/ua/akreditovani_oov.html
4. Оцінка (підтвердження) відповідності. / Міністерство економічного розвитку та торгівлі. Технічне регулювання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=Otsinka-pidtvverzhenniaVidpovidnosti>

KNOWLEDGE TRANSFER VIA INTERNATIONAL COLLABORATIVE WORK WITHIN TEMPUS PROJECT "MEDIS"

Yevgeniya Sulema, PhD; Olena Temnikova
National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"
sulema@pzks.fpm.kpi.ua; temnikova_elena@ukr.net

The main objective of Tempus project "MEDIS – A Methodology for Formation of Highly Qualified Engineers at Masters Level in the Design and Development of Advanced Industrial Informatics Systems" is to integrate the methodology of problem-based learning (PBL) into the area of industrial information technologies for training of highly qualified engineers, developers of advanced distributed industrial information systems based on microcomputers, industrial computers, mobile and cloud computer platforms. In the context of MEDIS project the teaching methodology within the framework of the suggested Advanced Industrial Informatics Specialization Module (AIISM) based on PBL methodology was developed. AIISM represents the concept of industrial informatics and applications for industrial computers. In particular, this module introduces advanced skills of programming and industrial systems software development.

For the project implementation the following key activities are carried out:

- The curricula in the field of software engineering were analysed;
- AIISM was adopted for integration into specific curricula for each university;
- The learning courses and trainings for lecturers, technical specialists and administrative staff were developed;
- AIISM-PBL methodologies were implemented in partner universities.

The consortium of MEDIS project includes 5 universities from European Union (Spain, Germany, Portugal, Sweden, and Bulgaria) and 6 universities from partner countries (Ukraine, Kazakhstan, and Russia). The project fulfilment is based on the work plan, where events, responsible persons, target groups, time, venue, and required resources are assigned. In particular the work plan includes work packages devoted to the design of the AIISM-PBL methodology, the development of AIISM teaching resources, the adaptation of AIISM to specific curricula in partner countries, implementation of AIISM as well as training of teachers and staff, quality assurance, dissemination, and exploitation.

During the project fulfilment the work meetings and dissemination events are being held. Such events enable effective knowledge transfer and experience exchange between participants from European Union and partner countries. The most important results of the knowledge transfer are highlighted in numerous publications; in particular some ideas are presented in [1-4].

As the result of knowledge transfer the experience of European partners is learnt, adapted and used for modernization of Master Program curricula and staff training in partner countries. This modernization of the Master Program curricula is accompanied with that the existing subjects are filled by new context. As the result the new specialisation within the existing Master Program becomes possible for students.

Besides its main objective, MEDIS project assists further integration of Ukraine into European educational environment due to enabling renewed curricula, modernized modules, adaptation of new methodologies in the Ukrainian universities, eliminating the distinction between European and Ukrainian educational systems, accumulation and implementation of European best practices in Ukrainian universities.

Thus, MEDIS project can be considered as important for carrying out the reforms in educational area at the national level.

References

1. "m-IC: a Mobile Device based Multimedia Learning Methodology for Industrial Computing" / Houcine Hassan, Juan M. Martínez, Carlos Domínguez, Angel Perles, Juan V. Capella, José Albaladejo, INTERNATIONAL JOURNAL OF ENGINEERING EDUCATION, Journal Citation Reports, 2015.
2. "Intellectual Tutoring System for Implementation of MEDIS Project Problem-Based Learning Methodology" / Y. Sulema, O. Temnikova // Proceedings of the 15th International Scientific Conference "Intellectual Analysis of Information" named after T. A. Taran (IAI-2015), Kiev, Ukraine.
3. "Engineering Experiences in the Design of Advanced Industrial Informatics Systems" / J.V. Busquets, J. Albaladejo, A. Perles, J.V. Capella, C. Domínguez, J.M. Martinez, H. Hassan, Mário Sousa, Luis Almeida, Paulo Portugal, Armando Sousa, Slobodanka Cenevska, Mahnaz Malekzadeh, Abhilash Thekkilakattil, Radu Dobrin, Michael Seyfarth, Yessengaliyeva Zhanna, Mussiraliyeva Shynnar, O.N. Galchonkov, N.V. Loziienko // Book, St. Petersburg, Russia, 2015, ISBN: 978-84-606-9807-4. .
4. "A Methodology for the Formation of Highly Qualified Engineers at Masters Level in the Design and Development of Advanced Industrial Information Systems" / Yessengaliyeva Zh., Mussiraliyeva Sh.// Proceedings of the conference "Integration of education, science and business as the basis of innovation development of economy", Almaty, Kazakhstan, 2015.

ПРОБЛЕМИ УТИЛІЗАЦІЇ СМІТТЯ В УКРАЇНІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ

Фролова А. А., студентка,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
iv616.frolova@mail.ru
Коновалова Н.С., асистент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
naddin2009@gmail.com

Україна потерпає від нагромадження відходами, адже щороку з'являється майже 450 млн тонн, швидкість утворення перевищує його утилізацію, що згубно позначається на навколишньому середовищі. Також у кризові періоди відбувається скорочення бюджету та відповідно й фінансування підприємств, які, вимушені посилювати режим економії, шляхом зменшення виробничих витрат, одним з провідних напрямів чого є ресурсозбереження та утилізація відходів. Ще Хейт, Шульцман, Людвіг та Стенджел [1] писали, що потреби зростають у зв'язку з розвитком країн, відповідно й накопичення залишків. Проблеми еколого-економічного обґрунтування ефективного поводження з відходами розглядалися у численних наукових працях В.С. Міщенко, В.П. Виговської [2], М.А. Хвесика [3], питання екологічного менеджменту та екологічної політики, що стосуються проблематики відходів, розглядалися в роботах Т.П. Галушкіної [4] та ін.

Україна імпортує з-за кордону понад 200 тис.тонн/рік макулатури, бо переробним підприємствам з кожним роком більш складно знаходити постачальників відходів паперу. Адже, населення викидає паперові відходи на сміттєві звалища. Цікаво що, з 1 т побутових відходів можна одержувати 140-280 м³ біогазу, якого вистачить для того, щоб покрити приблизно 10% річної потреби. Використання тонни макулатури дозволяє заощадити 1000 кВт/год електроенергії і 200 м³ води, бо виробництво паперу є водо- та енерговитратним. Батарейка може забруднити близько 400 літрів води або 20 м² ґрунту, тому що містить важкі метали. Нефіксованою залишається й проблема переробки відпрацьованих масел, лише 1 літр моторного масла робить непридатним 100-1000 тонн ґрунтових вод. Проблема утилізації відходів дуже актуальна, адже нестача належних умов для знищення та утилізації відходів призводить до їх накопичення на промислових територіях.

Рациональним вирішенням цієї проблеми є роздільне збирання та переробка, оскільки значна частина паперу, скла, пластику, металу, біологічних відходів можна повторно використовувати. Згідно зі ст. 32 Закону України “Про відходи”, з 1 січня 2018 року забороняється захоронення неперероблених побутових відходів [5]. Оскільки істотний прогрес у процесі утилізації є можливим тільки у випадку інвестиційної привабливості бізнесу по переробці відходів, потрібна макроекономічна та фінансова стабілізація в країні, а також зміни у податковому та митно-тарифному законодавстві.

Для розв'язання проблем накопичення та нераціональної утилізації відходів необхідно започаткувати наукові об'єднання та громадські організації які донесуть до населення необхідність грамотного поводження з відходами. Вирішення цієї проблеми може стати одним з факторів підвищення конкурентоспроможності української промисловості, але для цього окрім підвищення свідомості населення і впровадження нових технологій, необхідно здійснити заходи задля запобігання корупційних явищ на заводах, щоб відходи були утилізовані насправді, а не лише на папері, зміцнити платіжну дисципліну, ліквідувати несанкціоновані та неконтрольовані звалища відходів, побудувати сміттєпереробні заводи та привабити інвесторів в цю справу. Слід зазначити, що подібні підприємства не тільки відновлять екологію, а й дозволять наблизитися до подолання безробіття в державі, бо лише один завод може забезпечити 200 робочих місць.

Література

1. Michael Hiete, Julian Stengel, Jens Ludwigand, Frank Schultmann. Matching construction and demolition waste supply to recycling demand: a regional management chain model //Buildingresearch hand information. – 2011. – vol. 39. – no. 4 – p. 333-351.
2. Міщенко В.С., Виговська Г.П. Організаційно-економічний механізм поводження з відходами в Україні та шляхи його вдосконалення / В.С. Міщенко, Г.П. Виговська. –К.:«Наукова думка», 2009.-294 с.
3. Хвесик М.А. Стратегічні імперативи раціонального природокористування в контексті соціально-економічного піднесення України: [монографія] / М. А. Хвесик; НАН України, РВПС України. –Донецьк: Юго-Восток, 2008. – 508 с.
4. Галушкіна Т.П. Экономические инструменты экологического менеджмента (теория и практика). – Одесса: Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2000. –280 с.
5. Закон України «Про відходи» / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, N 36-37, ст.242

ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Хринюк О.С., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, olex_x@ukr.net
Орехова А.А., студентка гр. УЕ-41м,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
n31orekhova@gmail.com

Дослідження проблематики досягнення ефективного управління кадровим потенціалом підприємства є актуальною з точки зору значного впливу якісного використання людських ресурсів на успішність діяльності суб'єктів господарювання, особливо на рівень їхньої конкурентоспроможності в умовах сучасного розвитку ключових економічних процесів.

На сьогоднішній день можна виокремити наступні найбільш дієві шляхи підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств – збільшення обсягів реалізації продукції, удосконалення якості продукту, що випускається та скорочення витрат. Безумовно у кожному із зазначених процесів одну із найбільш вагомих ролей відіграють трудові ресурси – менеджер підприємства, який якісно виконує функції управління – планування, організацію, контроль і розвиток та персонал, що формує кадрове ядро. Персонал є нематеріальним активом організації, проте він є тим стратегічним та гнучким ресурсом, завдяки якому можна забезпечити стабільність свого існування в рамках існуючих соціально-економічних умов та вийти на новий рівень розвитку, досягаючи максимальні показники конкурентоспроможності з тих параметрів, які окреслені у стратегічному плані розвитку. Власне кадровий потенціал можна визначити як сукупність наявних можливостей всіх співробітників підприємства, які можуть бути використані у трудовій діяльності у відповідності до вимог керівників та кінцевої мети діяльності підприємства, а стратегічний процес його управління – сукупність інструментів, методів та моделей, які використовуються при плануванні діяльності організації, розвитку і покращенню знань та навичок співробітників з точки зору того, щоб кожен з них мав змогу здійснювати максимально ефективний внесок при реалізації заданого проекту та при розвитку власної кар'єри.

На сьогодні успішно розвивається розділ науки «Стратегічний менеджмент персоналу» і один із його послідовників вважає, що сутність стратегічного управління кадрами та їх потенціалом зводиться до відповідей на питання [2]:

- де наразі знаходиться компанія та у якому стані є її кадровий потенціал;
- у якому напрямку необхідно використовувати людські ресурси у відповідності до стратегії організації та здобуття необхідного рівня конкурентоспроможності;
- яким чином повинен розвиватися персонал, щоб виконувати функціональні доручення керівництва у майбутньому.

Також на теоретичному рівні розроблені три типи стратегічного управління кадровим потенціалом по відношенню до стратегії розвитку підприємства (рис. 1).

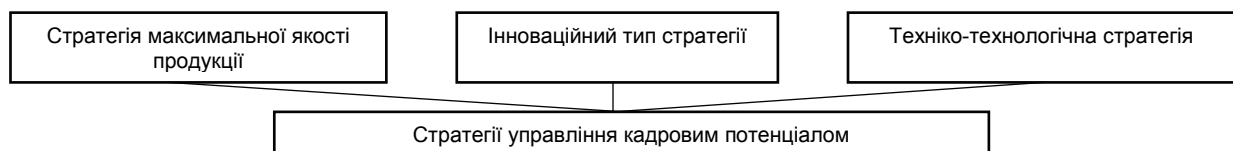

Рис. 1. Типи стратегій управління кадровим потенціалом

При впровадженні стратегії типу кадровий потенціал повинен бути сформований із максимально професійних та кваліфікаційних фахівців з високим рівнем компетентності, що дозволяє виготовляти високоякісну продукцію не залежно від витрат на виробництво та технологічні негаразди. Інноваційна стратегія передбачає, що у структурі кадрового потенціалу повинні бути максимально гнучкі фахівці з високим інтелектуальним розвитком та здатністю сприймати інноваційні, прогресивні наукові та технічні надбання. Стратегія третього типу базується на залученні науково-технічного потенціалу виробничого персоналу, коли співробітники проявляють ініціативні розумові та творчі здібності у виготовленні продукції.

Для досягнення якомога вищого рівня ефективності використання кадрового потенціалу необхідно використовувати єдину інтегральну стратегію, яка поєднує у собі вищезазначені типи. Адже забезпечивши виробництво продукції максимальної якості з закладенням у її вартість інтелектуальних трудових затрат висококваліфікованих фахівців при використанні новітнього обладнання підприємство зможе досягнути максимально високої конкурентоспроможності.

Література:

1. Гірняк К.М. Інноваційні технології в управлінні кадровим потенціалом підприємства/ К.М. Гірняк // Глобальні та національні проблеми економіки – Випуск №4 – 2015. – 130-132 с.
2. Садовнікова Н.О. Розвиток кадрового потенціалу організації [текст]/ Н.О. Садовнікова // Навч. Посібн. – Екатеринбург. – 2011. С. 13-14, 70 с.

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Черножукова А.М., студентка групи УЕ-42,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
Sirena1997@ya.ru
Бойчук Н.Я., ст. викл.,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
natalka149@bigmir.net,

Міжнародне науково-технічне співробітництво займає важливе місце не лише у розвитку науки та техніки, а й в економіці країн, що беруть в ньому участь. Дане співробітництво має своє вираження через спільні програми науково-дослідницьких та проектно-конструкторських робіт, які утворюються внаслідок об'єднання різних видів ресурсів: матеріальних, наукових, фінансових. До найпоширеніших форм міжнародного співробітництва відносять: створення спільних науково-дослідних лабораторій та центрів, вивчення закордонного досвіду та спільні дослідження в сфері виробництва та праці; забезпечення навчання кваліфікованого персоналу в галузі досліджень; дослідження кон'юнктури ринку та техніко-економічні розрахунки; спільні експерименти в області вдосконалення існуючої техніки і технології, щоб поліпшити техніко-економічні показники [1].

Однак, незважаючи на міжнародне науково-технічне співробітництво, кожна країна прагне підвищити свою конкурентоспроможність в певній галузі та стати лідером на ринку. У даному випадку Україні для підвищення своїх можливостей у «перегонах» варто удосконалювати техніку та технології промислового та сільськогосподарського виробництва. Країні варто орієнтуватися на світові стандарти, якщо вона хоче забезпечити достойну конкуренцію вітчизняної продукції на світовому ринку. Для цього необхідно максимально ефективно використовувати науково-технічний та економічний потенціал, який має Україна.

Всі наявні ресурси України свідчать, що вона має неабиякий потенціал у галузі науки та техніки. Однак, їх стан підірвано через нестабільну ситуацію в країні. Якщо проводити аналіз зайнятості населення України, то близько 700 тис. людей зайняті в науково-технічній сфері. Цей показник значно переважає всі країни Європи. Проте, не дивлячись на те, що Україна займає провідне місце за кількісним показником, вона програє за іншими показниками науково-технічного потенціалу. До них належать: матеріальна та технічна бази, впровадження наукових розробок у виробництво, рівень фінансування наукових досліджень, а також досвід і професіоналізм персоналу.

Слід зазначити, що невідповідність показників науково-технічного та економічного розвитку України жодним чином не є перешкодою на шляху до налагодження міжнародного науково-технічного співробітництва. Навіть навпаки - ця відповідність є стимулом для розвитку і можливого підвищення конкурентоспроможності країни.

Для того, щоб міжнародне науково-технічне співробітництво України принесло потрібні результати, воно має розвиватися у наступних формах [2]:

- співпраця у створенні, розширенні та підтримці нормального функціонування навчальних закладів, консультаційних і науково-дослідних центрів, в тому числі спільних;
- взаємний обмін технологіями, ліцензіями і проектними матеріалами з метою сприяння їх якнайширшому використанню та втіленню у практичну діяльність;
- запозичення досвіду та знань шляхом запрошення зарубіжних фахівців, а також підготовку і навчання національних кадрів за кордоном;
- співпраця в області збору, обробки та використання науково-технічної та економічної інформації;
- співпраця в науково-технічній галузі при будівництві, модернізації та експлуатації підприємств та іншого технологічного обладнання та соціальної інфраструктури.

Література:

1. Г.А. Семенов, М. О. Панкова, А.Г. Семенов Міжнародні економічні відносини: аналіз стану, реалії і проблеми: Навчальний посібник. – Видання друге, перероблене і доповнене. –К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 155 с.
2. Ніколенко, Ю. В. Основи економічної теорії [Текст] : Підручник.У 2 кн. Кн.1 : Суспільне виробництво. Ринкова економіка / Ю. В. Ніколенко ; За ред.Ю.В.Ніколенка. — 2-ге вид.,перероб.і доп. — К. : Либідь, 1998. — 25с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nashaucheba.ru/v30236/ніколенко_ю.в._основи_економічної_теорії

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ НА ЗАСАДАХ ВИКОРИСТАННЯ КОНЦЕСІЇ

Чорний Б.П., аспірант кафедри економіки і підприємництва,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
tuha@ukr.net

Законом України «Про концесії» [1] визначено досить широкий перелік сфер діяльності, де може застосовуватися залучення інвестиційних ресурсів за використанням державно-приватного партнерства. Світовий досвід доводить ефективність такого залучення. Так на основі концесії успішно інвестуються проекти у:

- транспортній галузі – особливо при будівництві та реконструкції автошляхів, залізниць, аеропортів, морських та інших портів, а також у трубопровідному транспорті;
- соціальній сфері – при розвитку охорони здоров'я (будівництво, реконструкція та управління лікарнями, поліклініками), освіти (будівництво, реконструкція шкіл, університетів, гуртожитків), спорту (будівництво спортивних споруд у тому числі стадіонів), інфраструктурі розваг та туризму (будівництво та реконструкція музейних комплексів, реставрація пам'яток архітектури);
- житлово-комунальному господарстві – водопостачанні, електропостачанні, газопостачанні, очищенні питної води, переробки сміття, проектах енергозбереження, освітленні вулиць та автошляхів;
- космічній галузі – космічній розвідці (наприклад, угода між Агенством геопросторової розвідки NSA (США), яке уклало угоду на два контракти з NextView по 500 млн. дол. США з розробки супутників подвійного призначення та купівлі отриманої від них інформації [2], а також проект Великобританії Future Strategic Tanker Aircraft з створення європейської супутникової системи Galileo);
- інших сферах – військовій, оборонній, при будівництві й реконструкції в'язниць тощо.

Дослідження світового досвіду використання концесії засвідчує, що у США за кількістю залучення інвестиційних проектів лідером є будівництво автошляхів – 32 проекти, що становить 88,9 % від їх загальної суми. У Великобританії пріоритет має залучення інвестицій у охорону здоров'я – 34,9 % та освіту – 32,1 % від загальної кількості, а саме 352 концесійних проектів, що є найбільшим серед всіх країн світу. У Німеччині перевага надається залученню в освіту – 42,9 % з 56 проектів, а у Канаді, Франції, Італії переважають концесійні проекти в охорону здоров'я [3].

У таких розвинутих країнах як Австралія, Австрія, Бельгія, Греція, Данія, Ізраїль, Іспанія, Ірландія, Південна Корея, Португалія, Сінгапур, Фінляндія частіше всього використовують концесію при інвестуванні у будівництво та реконструкцію автошляхів (93 проекти), на другому місці – охорона здоров'я (29 проекти), потім освіта (23 проекти) [3]. Якщо проаналізувати залучення інвестиційних ресурсів за використанням концесії у таких країнах як: Болгарія, Латвія, Польща, Румунія, Угорщина, Чехія, то на першому місці будівництво та реконструкція автошляхів, а також будівництво мостів і тунелів, легкого наземного метро, аеропортів. В Бразилії, Гонконгу, Індії, Мексиці, Об'єднаних Арабських Еміратах, Саудівській Аравії, Чилі залучають більше всього при будівництві та експлуатації автошляхів, на другому місці – аеропорти, а також в'язниці та водоочисні споруди. У Росії – у житлово-комунальному господарстві, при будівництві автошляхів, аеропортів, залізниць і портів.

Отже, проведені дослідження щодо залучення інвестиційних ресурсів на засадах використання державно-приватного партнерства, а саме концесії, дає змогу зробити наступні висновки: концесія використовується в багатьох країнах світу, сфери залучення інвестиційних ресурсів є різними і вони корелюються з рівнем соціально-економічного розвитку країн. Так, наприклад, в країнах «Великої сімки», 615 проектів, пріоритетними є охорона здоров'я – 29,9 % (184 проекти), освіта – 22,4 % (138 проектів), будівництво та реконструкція автошляхів – 15,0 % (92 проекти). У країнах з не настільки високим ВВП на душу населення та соціальними стандартами концесія частіше використовується у транспортній галузі (автошляхи, залізниці, аеропорти), а охорона здоров'я та освіта відходять на другорядний план. Єдиного підходу до визначення пріоритетності сфери застосування концесії не існує. Кожна країна, у залежності від свого соціально-економічного розвитку та стратегічних планів й потреб їх визначає самостійно.

Література:

1. Закон України «Про концесії» від 16.07.1999 № 997-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 41, ст. 372 (остання редакція від 10.11.2013 р., на підставі 640-18).
2. Издание о высоких технологиях [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cnews.ru>
3. Калінько І. В. Державно-приватне партнерство: зарубіжний досвід та перспективи реалізації в Україні / І. В. Калінько, Н. В. Гончаренко // Науковий вісник Полісся. – 2015. Вип. № 1 (1). – С. 15-21.

**СЕКЦІЯ 5. СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ
РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ
ІНСТРУМЕНТІВ МІЖНАРОДНОГО
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА**

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Глущенко Я.І., к.е.н., доцент

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
slavina.ivc@gmail.com

Однією з перешкод реалізації ефективної інноваційної політики в Україні є недостатнє використання такого важливого фінансового інструменту стимулювання науково-технічної та інноваційної діяльності, як податки та пільги по ним.

Перед економікою України нагально постає проблема інноваційного розвитку. Якщо характеризувати ситуацію, то треба зазначити велику зношеність основних фондів та виробничої інфраструктури, низький технологічний рівень виробництва, його високу енергоємність та матеріалоємність. Так, за статистичними даними зношеність основних фондів у 2013 році складала в цілому 77,3%, у промисловості – 56,9%, у транспорті та складському господарстві – 96,7%. І це на фоні досить повільних інноваційних процесів [1]. Щодо промислових підприємств, які займалися інноваціями в Україні за 2011-2013рр., то їх частка від загальної кількості не виходить за рамки 20%: 2011р. – 16,2%, 2012р. – 17,4%, 2013р. – 16,8% [1]. За даними Укрдержстату вага загального обсягу витрат на інновації у ВВП у 2014 році становила 0,66%. Для порівняння, в ЄС частка обсягу витрат у ВВП у 2014 році на наукові дослідження та розробки – 2,01%. Щодо окремих країн, то витрати на дослідження та розробки у ВВП у Фінляндії складала – 3,31%, Швеції – 3,3%, Данії – 3,06%, Німеччині – 2,85%, Австрії – 2,81%, Словенії – 2,59%, Франції – 2,23%, Бельгії – 2,28% [2].

Незамінною складовою фінансових інструментів стимулювання розвитку інновацій є податки, оскільки однією з їх функцій є стимулююча, яке проявляється через податкові пільги.

Україна досить непослідовна в податковому стимулюванні інноваційних процесів. Більшість податкових пільг, які на початку 2000 років були надані підприємствам, що займаються інноваційною діяльністю, були скасовані. Якщо розглядати норми діючого законодавства, то серед залишившихся слід відзначити пільги, що стосуються ввезення обладнання, техніки, устаткування, комплектуючих, які не виробляються на території України (по податку на додану вартість – це звільнення від його сплати до 1 січня 2019 ввезення перелічених об'єктів визначених Законом України «Про альтернативні види палива», по ввізному миту – надання цільових субсидій технопаркам по перелічених об'єктах), а також прискорену амортизацію [3]. Що стосується останньої, то враховуючи постійну нестачу коштів у вітчизняних підприємств, суми нарахованої амортизації за прискореними методами йдуть не на фінансування науково-технічних та інноваційних розробок, а на фінансування поточної діяльності.

Відповідно до задекларованих урядом заходів по реалізації «Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері» на період з 2015 по 2019 роки ряд міністерств та відомств таких, як Міністерство освіти і науки, Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Міністерство фінансів, Міністерство юстиції та Національна академія наук повинні внести пропозиції щодо змін в Податковому кодексі, які будуть стосуватися стимулювання інноваційної діяльності. На сьогодні поки, що зареєстровано проект Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо сприяння розвитку інноваційної діяльності)», але він також стосується звільнення від оподаткування ввезення обладнання, техніки, устаткування, які не виробляються на території України, для реалізації інноваційних проектів [4]. Тобто на відміну від більшості розвинених країн, де витрати на науково-дослідницькі та дослідницько-конструкторські роботи вилучаються з доходу, прибутку, що оподатковується, або сплачують податки по пільговим, більш низьким ставкам, вітчизняна система оподаткування орієнтує підприємства не скільки на розробки, скільки на закупку та ввезення обладнання та устаткування.

Історія розвитку наукових теорій про податки доводить, що система оподаткування, здійснюючи вплив на діяльність підприємств, в тому рахунку й інноваційну, може стимулювати чи стримувати його темпи, підсилювати чи послабляти процеси накопичення коштів для проведення НДДКР. Враховуючи рівень витратності розробок та впровадження інновацій, українській державі за допомогою податків необхідно створювати сприятливі умови для інноваційного розвитку підприємств.

Література:

1. Статистичний щорічник України за 2014 рік / Державна служба статистики України. – Київ, 2015. – 586 с.
2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: статистичний збірник / Державна служба статистики України. – Київ, 2015. – 255 с.
3. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/nk/>
4. Огляд податкового законодавства за 25-31 січня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://taxlink.ua/ua/news/oglyad-podatkovogo-zakonodavstva-za-25-31-schnya-2016-roku.htm>

ВИКОРИСТАННЯ СКОРИНГОВИХ СИСТЕМ ЯК ЗАСІБ МІНІМІЗАЦІЇ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ

В. М. Кочетков, д.е.н, професор
В. М. Домрачев, к.ф.-м.н., доцент

Для успішного функціонування банку і забезпечення його фінансової стійкості в умовах кризи важливим є розроблення відповідної стратегії управління ризиком [3]. Проблеми, які постають перед банком, можна подолати лише застосовуючи системний підхід до управління банком в цілому і ризиками зокрема. З метою мінімізації кредитного ризику та збільшення прибутку більшість українських банків використовують скорингові системи. На українському ринку присутні скорингові системи, як вітчизняних так і всесвітньо відомих виробників програмних продуктів, таких як, наприклад SAS, Scorto, Statistica, SPSS.

Безумовним лідером в Україні є рішення фірми SAS для кредитного скорингу, яке складається з декількох програмних продуктів [2].

Процес моделювання містить використання спеціалізованого програмного забезпечення: **SAS Enterprise Miner**, яке забезпечує побудову наступних моделей:

- Дерева рішень
- Логістична регресія
- Нейронні мережі
- Лінійний дискримінантний аналіз
- Кластерний аналіз
- Інші методи Data-mining.

Головним модулем рішення є **SAS Credit Scoring**, який забезпечує побудову скорингових карт та використання технології Reject Interface, для доповнення навчаючої виборки даними по претендентам, котрим відказано у наданні кредиту з автоматичним розподілом прецедентів на добрі та погані (Good/Bad). При використанні скорингової системи SAS, результатом оцінки є не тільки диференціація кредитної заявки на "добру" та "погану", але й імовірність неповернення кредиту, рівень ризику та максимальний ліміт кредиту [1]. Також рекомендується до виконання цілий ряд особливостей, які в цілому дозволять ефективно оцінити ризики.

Результат оцінки кредитної заявки системою SAS Credit Scoring надається у вигляді балів і носить рекомендаційну характеристику. Остаточний розгляд кожної заявки залежить від конкретного кредитного фахівця і містить ряд суб'єктивних факторів.

Важливою особливістю системи кредитного скорингу SAS є її відповідність міжнародній угоді Базель II з точки зору обслуговування кредиту.

Останнім часом банки збільшили кредитування юридичних осіб, тому збільшилась увага до встановлення платоспроможності підприємств. У процесі оцінювання платоспроможності підприємств окрім загальновідомих методик аналізу діяльності підприємств важливу роль відіграє галузевий аналіз.

Розроблена методологія побудови скорингової карти для оцінки платоспроможності позичальника юридичної особи з урахуванням кредитного рейтингу галузей економіки є ефективним засобом мінімізації кредитного ризику.

Література

1. Домрачев В.М. Банківські скорингові системи як засіб визначення кредитоспроможності позичальників / В.М.Домрачев В.М., Р.А.Могильницький // Економіка і управління. – 2009. – № 3. – С.97-105.
2. Руководство по кредитному скорингу / под ред. Э.Мэйз. – Минск: Гревцов Паблшер, 2008. – 464 с.
3. Кочетков В.М. Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку: теоретико – методологічні аспекти: Монографія. – К.: КНЕУ, 2002. – 238 с.

АНАЛІЗ ЗМІНИ РОЗРАХУНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ПРИЙНЯТТЯМ МСФЗ І НОВОЇ РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ВІД 07.02.2013

Курій А. А., ФММ, УС-31

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
anna12kugii@gmail.com

Нова фінансова звітність була затверджена у лютому 2013 року Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Це прийняття наближує порядок складання фінансової звітності до МСФЗ, та дає ряд переваг. По-перше, за відсутності інформації (у тому числі за попередній період) підприємство може не розкривати ці статті, що зменшує громіздкість звітності. По-друге, якщо існує суттєва, достовірно-оцінена інформація, її можна включити у додаткові статті за рішенням підприємства. МСФЗ має рекомендаційний характер. Їх введення відбулось починаючи з утворення 29 червня 1973 р. Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та підписанням угоди організаціями Австралії, Великобританії, Ірландії, Канади, Нідерландів, Німеччини, Мексики, Франції та Японії. МСФЗ визнаються у більшості країн для спрощення ведення міжнародного бізнесу, поряд з Національними стандартами. Нерідко додаються пояснення, чи використовуються основні концепції. Серед країн автономно розробляються Національні стандарти в Австрії, Бельгії, Великобританії, Іспанії, Канаді, Кореї, Німеччині, Росії, США, Японії, але при цьому вони відповідають міжнародним стандартам.

У показниках ділової активності та коефіцієнті оновлення основних засобів з відносних показників майнового стану слід враховувати дані за попередній період. У коефіцієнта оборотності обігових коштів до 2013 року окремо включалися статті : усього за розділом II Оборотні активи (код рядка 260), та III Витрати майбутніх періодів (270), а після 2013 року розраховується лише за підсумком Оборотних активів. Зміни показника не відбувається, через те, що при спрощенні фінансової звітності, витрати майбутніх періодів не виділяються окремим розділом, а внесені до Оборотних активів за кодом рядка 1170. Розрахунок показників майнового стану більш деталізований за методологією розрахунків П(С)БО 1-5, при якому склад активу балансу «грошові кошти та їх еквіваленти» розкривається за пунктами: в національній валюті, у т.ч. в касі, в іноземній валюті. За НП(С)БО 1 розкриття подібне відбувається лише за наявністю інформації по цим пунктам, а облік ведеться по грошовим коштам в національній валюті. Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах ($Ч_{об.в.ф.}$) за П(С)БО 1-5 включає у чисельнику окремо витрати майбутніх періодів, а після 2013 року у чисельнику вони не відображені. Тому за наявності даної статті на підприємстві $Ч_{об.в.ф.}$ буде меншою в порівнянні з розрахунками попередніх років, за таких самих умов.

У показниках ліквідності і платоспроможності розрахунок показника покриття, показника швидкої та абсолютної ліквідності веліся без урахування статей «Витрати майбутніх періодів» в активі балансу, та «Доходи майбутніх періодів» (ДМП) в пасиві балансу. Оскільки ці показники розраховують відношення до короткострокових зобов'язань, то при наявності ДМП, вони будуть мати більше значення, а показник у свою чергу буде меншим, за показник розрахований за попередньою методологією. Показник відношення дебіторської та кредиторської заборгованості включає поточну кредиторську заборгованість, у якій за новою фінансовою звітністю виділено окремо статті «за розрахунками зі страхування» та «за страховою діяльністю», яким раніше відповідала одна – «зі страхування». За Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. №635 внесено зміни, де стаття «за розрахунками зі страхування» розкривається як сума заборгованості за відрізування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхування майна підприємства, а «за страховою діяльністю» як суму заборгованості за страховими виплатами, отриманими авансами. Попередньо у статті «поточні зобов'язання зі страхування» відображалась сума заборгованості за відрізуванням до пенсійного фонду, соціальне страхування, страхування майна підприємства. Тобто, при розрахунку показника необхідно враховувати статтю за кодом рядка 1625, а не 1650 [1].

Показники фінансової стійкості розраховуються за рахунок визначення власних обігових коштів (В.О.К.), які визначаються за підсумком розділів пасиву балансу. За новою фінансовою звітністю розділ II та розділ III об'єднані у розділ «Довгострокові зобов'язання і забезпечення». Для розрахунку В.О.К. такий розподіл не впливає на отриманий результат розрахунків, що не можна сказати про коефіцієнт концентрації позикового капіталу. Оскільки він розраховує відношення позикового капіталу до суми пасиву (відношення суми підсумків розділу «Довгострокові зобов'язання» та «Поточні зобов'язання» до суми пасиву) у новій фінансовій звітності такий розрахунок дасть результати більш високі, через об'єднання розділів, та внесення таким чином у розрахунок суми забезпечення наступних виплат і платежів. Фінансова звітність містить інформацію про фінансовий стан і результати діяльності підприємства тому повинна відповідати принципам зіставності і достовірності інформації.

Література:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13_5

ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У МАШИНОБУДІВНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Макаренко А. О., студентка IV курсу ФММ групи УС-22
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
aneet.makarenko@gmail.com

Машинобудування є однією з найперспективніших і найважливіших галузей промисловості України. Оновлення основних фондів, запровадження енергозберігаючих технологій зумовлює до підвищення попиту на продукцію цієї галузі. Збільшення асортименту продукції машинобудування здійснюється шляхом залучення додаткових коштів (інвестицій). Залучення іноземних інвестицій є неможливим без існування власних внутрішніх коштів, через те, що жоден інвестор не захоче вкладати кошти в країну, в якій вітчизняний капітал існує в нелегальному обігу. Відповідно, це змушує іноземних інвесторів недовіряти українській промисловості. Важливим значенням для іноземних інвесторів також є інвестиційний клімат України, який надає змогу визначити рівень інвестиційного ризику [3, с. 83].

Інвестиційний процес в Україні сповільнюється низкою об'єктивних і суб'єктивних факторів, до яких варто віднести: політичну й економічну нестабільність країни, часті зміни у законодавстві, повільні темпи приватизації, проблемні питання пов'язані із земельною власністю тощо. Зазначені проблеми свідчать про актуальність питання щодо залучення іноземних інвестицій як в машинобудівну галузь, так і в Україну в цілому.

На основі проведеного аналізу інвестиційного клімату держави та машинобудівної галузі, слід зазначити, що за період незалежності в Україні спостерігається позитивна динаміка щодо залучення іноземних інвестицій в економіку нашої країни [2].

Іноземне інвестування в машинобудівну галузь України є, але саме коло іноземних вкладників коштів є не таке велике і поки що не спостерігається збільшення країн-інвесторів. Разом з тим, країни-інвестори найчастіше інвестують ті галузі, де спостерігається найменше проблем та інвестують не у державні підприємства, а в свої дочірні компанії. Таким чином, вони обходять додаткові податкові сплати і заощаджують частину коштів, що є негативним для нашої держави [3, с.105].

Для України, як країни, що переживає системну перетворення, стратегічною ціллю зовнішньоекономічної політики має стати максимальне вживання позитивних ефектів від залучення прямого іноземного капіталу. Негативними характеристиками інвестиційного клімату в Україні є такі, як:

- 1) недосконалість правового поля;
- 2) нестабільна економічна ситуація в країні;
- 3) непрозорість державного регулювання;
- 4) надмірна фіскальний контроль держави;
- 5) неструктурованість внутрішнього ринку;
- 6) ускладнена митна політика;
- 7) низький рівень життя населення.

Виходячи з вищезазначеного, зауважимо, що залучення прямих іноземних інвестицій має стати одним з основних позитивних чинників розвитку машинобудівної галузі. Для реалізації цього державі необхідно:

- відновити систему державного регулювання, яка б була лояльною до інвесторів з одного боку і давала можливість додати значну частину коштів до загального бюджету країни;
- покращити інвестиційний клімат України через подолання наслідків економічної кризи, подолання політичної кризи, значне зменшення хабарництва, покращення бізнес-клімату та стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу;
- змінити правове законодавство щодо іноземного інвестування для стимулювання інвесторів вкладати кошти в машинобудівну галузь країни;
- підвищити показники суспільного благополуччя громадян України, оскільки для інвесторів цей фактор також є досить важливим. Чим краще соціальне забезпечення, державна допомога та рівень зайнятості, тим більше Україна буде приваблювати іноземних інвесторів [3, с.103].

Отже, створення загальнополітичних, правових та інституціональних умов, підходящих для інвестування, є одночасно як передумовою, так і результатом успішних реформ у нашій державі.

Література

- 1.Олембовська В.В. Деретулювання підприємницької діяльності в Україні / В.В. Облембовська // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2009. – С. 83–84.
2. Прямі іноземні інвестиції в Україну [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua>
3. Берзон Я.М. Формування інвестиційного клімату в економіці / Я.М. Берзон // Економіка. – 2011. – С. 104–105.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Рихлюк М. М., студент гр. УС-41м, ФММ,

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, graiderx@gmail.com

Висока залежність вітчизняної фінансової системи від світової робить банківський сектор країни особливо чутливим до геополітичних конфліктів та коливань валютних курсів і обумовлює додаткові ризики у випадку стрімкого відтоку іноземного капіталу. Так, політична та економічна нестабільність в країні, тиск зовнішніх боргів, скорочення золотовалютних резервів в 2,7 рази упродовж 2014 р. призвели до того, що за період 01.01.2007-01.12.2015 рр. офіційний курс гривні щодо долара США знизився майже у 5 разів.

Безумовно, девальвація національної валюти, значною мірою спричинена геополітичним конфліктом, негативно впливає на зниження нормативів капіталізації, зростання в кредитному портфелі частки проблемних кредитів, скорочення частки іноземного капіталу в статутному капіталі банків, а також на зменшення кількості банків, що мають банківську ліцензію, в тому числі з іноземним капіталом. Так, в Україні працювало 120 банків станом на 01.12.2015 р., серед яких 40 банків з іноземним капіталом, у т.ч. 18 банків – зі 100%-м іноземним капіталом. Проте, не дивлячись на ліквідацію проблемних банків, частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків збільшилась до 35,3% станом на 01.12.2015 р., повернувшись до рівня 2007 року.

Поряд із кількісним зменшенням банків з іноземним капіталом, досить значним є вплив даних банків на розвиток вітчизняного банківського сектору, оскільки вони концентрують 32,60% статутного капіталу, більше 36% активів та чистого прибутку. В той же час банки з іноземним капіталом формують свої зобов'язання переважно за рахунок: строкових вкладів (депозитів) інших банків і кредитів, що отримані в інших банках (переважно в материнських). Домінуючим напрямом активної діяльності є кредитування фізичних осіб та суб'єктів господарювання, строкові вклади в інших банках.

Відплив іноземного капіталу упродовж 2014-2015 рр. слід розглядати як негативне явище, внаслідок якого обмежується доступ до дешевих кредитних ресурсів, гальмується впровадження прозорості банківського бізнесу та європейських стандартів. Для підтримання стабільності фінансової системи слід запровадити систему державного регулювання частки іноземного капіталу в статутному капіталі вітчизняного банківського сектору.

Зниження інвестиційної привабливості вітчизняного банківського сектору відбувається в результаті проведення на сході України антитерористичної операції, придбання іноземних банків вітчизняними. Крім того, тенденція згортання діяльності банків, зокрема з іноземним капіталом у вітчизняному банківському секторі продовжується під впливом кумулятивної дії цілої низки наступних суб'єктивних і об'єктивних факторів: відсутність у найближчій перспективі суттєвих передумов для покращення ділового клімату в Україні; запровадження змін на законодавчому рівні у частині заборони кредитування населення у валюті; неякісний кредитний портфель банків; непрозора судова система та відсутність інституту захисту прав кредиторів; складна посткризова ситуація у країнах Євросоюзу; впровадження підвищених вимог щодо достатності капіталу європейських банківських груп у рамках виконання положень Базеля III; поступова трансформація бізнес-моделей європейських банків у контексті оптимізації (скорочення) географічної присутності в окремих регіонах Східної, Центральної та Південно-Східної Європи і більш зважена політика щодо інвестування до обраних опорних ринків.

В умовах загострення політичного та економічного протистояння з Росією загрозливою є вагома частка її капіталу у банківському секторі України, що потребує запровадження заходів, покликаних захистити національні інтереси в банківській галузі та сприяти підтриманню стабільності всієї фінансової системи в довгостроковій перспективі. На основі дослідження економічної літератури можна запропонувати наступні заходи: законодавчо врегулювати використання прибутків філіями іноземних банків та процес їх ліквідації; заборонити відкриття філій банків з офшорних зон і надавати дозвіл на здійснення діяльності лише банкам, які мають високий рейтинг надійності; виконання філіями всіх економічних нормативів, встановлених НБУ; щорічне проведення аудиторської перевірки.

Література

1. Флейчук М. І., Ніколюк Р. Р. Наслідки доступу іноземних банків до ринку банківських послуг країн з перехідною економікою // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. - Вип. 22.4. – С. 296-301.
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua>.
3. Lewis Steven Time for bold action: Global banking outlook 2013 // Ernst & Young Report. – 2012. – 40 р.
4. Дзюблюк О., Владимир О. Іноземний капітал у банківській системі України: вплив на розвиток валютного ринку та діяльність банків // Вісник Національного банку України. – 2014. - № 5. – С. 26-33.

GLOBAL MARKET OF THE AGRICULTURE PRODUCTION

Natally Stoyanova, Assoc. prof. PHD, Business & Management Faculty
University Of Agribusiness And Rural Development- Plovdiv, Bulgaria
natally_1971@abv.bg

Consumption of cereals globally will decline by 5 million tons. World food prices recently going to decrease - in particular, the index of grain and oilseeds has decreased compared to the previous month by 4%, due to a significant revaluation of US stocks upwards as a result of the favorable dynamics supply, appeared on the world market. At the same time, however, he jumped headlong variability of wheat and maize futures on CBOT - for a 20-day period the price has changed by about 35%. Experts from the Council to revise its forecast for world consumption of cereals by 5 million tons down - up to 1.875 billion tons, mainly due to the projected decline in the consumption of wheat and corn in the United States. Temporary global stocks of grain are also increased by 5 million tons. Moreover, they are still at a record low level in six years. Growth stocks are planning mainly at the expense of corn estimated reserves of which increased from 135 million tons to 143 million tons. They will increase by 27 million tons compared to the previous season stocks - by 10%. Concerning wheat, its stock will increase by only 2 million tonnes. The assessment of the Council on market for soy 2015-2020 marketing year remained unchanged. As suggested earlier, leading market players will be Latin America, and the growth of world p In 2013, the surplus in agricultural trade with the EU increased by 79% compared to 2012 to 965.8 mln. US dollars. e., with exports to the EU increased by 17.3 percent and imports from there - by 4.2%. Key partners of Bulgaria in agricultural trade among the countries EU this year are Greece, Romania, Germany, Spain and France. The largest share of dispatches of agricultural products from Bulgaria in value are directed to Greece - 20%, Romania - 16.5% and Spain - 10%. Major suppliers of agricultural goods from Member States are Greece - 17%, Romania - 15.4%, Germany - 13% and Poland - 11.7%.

Economic - mathematical calculations show sufficient significant correlation between the phase of the economic cycle in the global economy and the ratio of return on stocks and commodity futures, making their prognosis pretty convincing. So it was in the previous spiral of the market cycle, so it will be now.

It is the appropriation of commodity assets "neutral" investment rating, predicting their yield an average of about 1.6 to 5% for metallurgical products, a decline of 16% for agriculture.

In general, the market situation in the coming years will be positive balance (the volume of exports will exceed the volume of imports).

The competitive demand due to the crisis of the world economy in most areas will remain relatively low, and global supply will increase significantly as a result of the launch of the rich harvests of Latin America, the Black Sea and the United States. Local shocks, delay spring planting in the United States are unlikely to be capable of seriously and permanently changing market dynamics upward. Thus, in general, the dynamics of prices of corn, wheat, soybeans, sugar, pork in the coming years will tend to decrease.

REFERENCES:

1. Дойчинова, Ю., Земеделските производствени кооперации – състояние и перспективи, във: Кооперацията в българското земеделие, Академично издателство на Аграрен университет, Пловдив, 2011.
2. STOYANOVA, N./ General model of production' process in the auto enterprises// Fourth International Scientific Conference/Climate Change, Economic Development, Environment And People Conference (Ccedep)Regional Development Of Central And Eastern European Countries/2014
3. Von Pischke, J. D., Capital Formation in Agricultural Cooperatives in Developing Countries: Research Issues, Finding and Policy Implications for Cooperatives and Donors, FAO, Rural Administration & Cooperatives, 2006

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІНЖЕНЕРНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ ТА СВІТУ: ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА	7
<i>Войтко С. В.</i> ЩОДО МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ УСПІШНИХ ПЛАНІВ ДІЙ В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	8
<i>Єршова М.О.</i> РИНОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	9
<i>Князева С. С.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ	10
<i>Кулинич О. О.</i> ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА РІВЕНЬ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ	11
<i>Литвин О.В., Іванченко Д.О.,</i> ГЕОГРАФІЧНІ ЗАЗНАЧЕННЯ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРУ ЯК ОБ'ЄКТИ ІННОВАЦІЙ ТА ЇХ НЕДООЦІНКА ПІДПРИЄМЦЯМИ	12
<i>Новікова А.П.</i> АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ГАЗОПОСТАЧАННЯ В УКРАЇНУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	13
<i>Лугвіщук Ю. М.</i> ЧИННИКИ ЗОВНІШНЬОЇ ТА ВНУТРІШНЬОЇ МІГРАЦІЇ КВАЛІФІКОВАНОГО ПЕРСОНАЛУ	14
<i>Нетреба І.О.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	15
<i>Осталецький В. Б., Войтко С. В.</i> УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ НА ЗАСАДАХ НЕЙРОМЕРЕЖЕВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ РИЗИКУ	16
<i>Людмила Петрашко</i> ЄВРОПЕЙСЬКІ ДОСЛІДНИЦЬКІ МЕРЕЖІ	18
<i>Серебренніков Б. С.</i> ОЦІНКА СЦЕНАРІЇВ ДОВГОСТРОКОВОГО РОЗВИТКУ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ	19
<i>Хринюк О. С.</i> ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОЛІТИКИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	20
СЕКЦІЯ 2. РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	21
<i>Анкудович Т. Є.</i> РОЛЬ ФІНАНСОВО-ПОДАТКОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ЗАЛУЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ	22
<i>Брожко О. О.</i> КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ	23
<i>Коцко Т. А.</i> ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	24
<i>Моисеев Т. Е.</i> КУЛЬТУРНЫЕ И ЯЗЫКОВЫЕ РАЗЛИЧИЯ В МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОРГОВЛЕ	25
<i>Петренко К. В., Петренко В. С.</i> ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕПРЕСИВНОЇ ТЕРИТОРІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ ВІДЧУЖЕННЯ	26
<i>Петрук О. М.</i> ВІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ І ЇХ РОЛЬ В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	27
<i>Пігуль В. В.</i> АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ РИНОК ПРАЦІ УКРАЇНИ	28
<i>Скоробогатова Н. Є.</i> ВПЛИВ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ НА РІВЕНЬ РОЗВИТКУ КРАЇНИ	29
<i>Сокотенюк С. М.</i> ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ УЗГОДЖЕННЯ ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ РИНКУ ГАЗУ	30
<i>Степаненко Д. П., Коновалова Н. С.</i> ПРОБЛЕМИ ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ПРИ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО	31
<i>Холмецька Ю. М.</i> НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ І СВІТУ	32
СЕКЦІЯ 3. НАЦІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ	33
<i>Энхбаатар Ариунзул.</i> НАЦИОНАЛЬНЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ СИСТЕМЫ: ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ И ЭФФЕКТИВНОСТИ	34

<i>Бухун Ю. В.</i> ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	35
<i>Воронкова І. Ю.</i> НАУКОВИЙ ПІДХІД ДО РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ КЛАСТЕРОУТВОРЕННЯ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	36
<i>Гаврушкевич Н. В., Ромашко А. С., Богиня К. О.</i> ВПЛИВ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ НА СТАН МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	37
<i>Герасимчук В. Г.</i> ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА	38
<i>Зінченко О. А.</i> ОСВІТНІЙ АСПЕКТ МЕНЕДЖМЕНТУ ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	39
<i>Карагодова А.В.</i> РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙ У ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	40
<i>Карпенко А. В.</i> ІННОВАЦІЙНА ПАСИВНІСТЬ В УКРАЇНІ З ПРИЧИН НИЗЬКОЇ ДОВІРИ Й ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СУСПІЛЬСТВІ	41
<i>Кваша Т. К., Паладченко О. Ф.</i> АНАЛІЗ ВПЛИВУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ.....	42
<i>Кириченко С. О.</i> ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД	43
<i>Кухарук А. Д.</i> ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЯ СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	44
<i>Липисієнко А. П.</i> ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ	45
<i>Lyubchenko.</i> IMPROVING THE ORGANIZATION OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND TECHNICAL INTEGRATION OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE INNOVATIVE DEVELOPMENT STRATEGY	46
<i>Мазур О. А., Пустовойт С. В., Бровченко Н. С.</i> ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕХНОПАРКОВИХ СТРУКТУР В УКРАЇНІ.....	47
<i>Нікітіна І. М.</i> ТЕХНОПАРКИ ЯК РУШІЙНА СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРАЇНИ.....	48
<i>Ружанська О. А.</i> ІННОВАЦІЇ ТА ОСВІТА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ	49
<i>Свірчевська Д.О.</i> СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НА ПРИКЛАДІ ФІНЛЯНДІЇ	50
<i>Солодовник Л. М., Черненко Н. О.</i> ДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ТА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....	51
<i>Стеченко Д. М.</i> ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД РЕГІОНАЛЬНОГО КЛАСТЕРОУТВОРЕННЯ ВЗАЄМОДІЮЧИХ ВИРОБНИЦТВ ТА ПОСЛУГ	53
<i>Ткаленко С. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В НОВІЙ ІНФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ	54
<i>Тульчинська С. О.</i> ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ІЗ ВРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕХНОПОЛІСІВ	55
<i>Ходан О. В.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ	56
<i>Чайковський Є. О.</i> НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙ В МЕТАЛУРГІЙНІЙ ГАЛУЗІ	57
<i>Яремчук Н. Т.</i> ПРОБЛЕМИ РИНКУ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ТОВАРІВ УКРАЇНИ.....	58
<i>Яресько Р.С.</i> НАСЛІДКИ РИЗИКІВ В МІЖНАРОДНОМУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	59
СЕКЦІЯ 4. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ.....	61
<i>Бойчук Н. Я.</i> ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ СФЕРІ	62
<i>Гранченко Е. Е.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ АВІАПЕРЕВЕЗЕНЬ В ТРАНСПОРТНІЙ ІНФРАСТРУКТУРІ УКРАЇНИ.....	63

<i>Дейнеко Л. В., Кушніренко О. М.</i> МОЖЛИВОСТІ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В ОТРИМАННІ МІЖНАРОДНОЇ КОНСАЛТИНГОВОЇ ДОПОМОГИ.....	64
<i>Гранченко Е. Е.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ АВІАПЕРЕВЕЗЕНЬ В ТРАНСПОРТНІЙ ІНФРАСТРУКТУРІ УКРАЇНИ.....	65
<i>Didukh V. V.</i> PROPOSALS TO IMPROVE CORRECTIVE AND PREVENTIVE MEASURES REENGINEERING OF BUSINESS-PROCESS MANAGEMENT	66
<i>Драчук Ю. З., Трушкіна Н. В., Косарев В. В.</i> ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	67
<i>Калапа Т. В.</i> ЩОДО НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ДИНАМІЧНОСТІ СЕРЕДОВИЩ	68
<i>Kasian Sergii Y., Oles Honchar.</i> COMPETITIVE COMPONENTS OF DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL COOPERATION OF UNIVERSITIES OF UKRAINE WITH THE POLISH PARTNERS	69
<i>Коновалова Н. С.</i> ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВИ, БІЗНЕСУ ТА УНІВЕРСИТЕТІВ В ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ	70
<i>Марковська О. К.</i> СИЛЬНІ ТА СЛАБКІ СТОРОНИ, ЗАГРОЗИ І МОЖЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВИДАВНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ	71
<i>Носов А. О.</i> ПІДТРИМКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ РОЗРОБКИ ТА ВИБОРУ КОНКУРЕНТНИХ СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ ЕКОНОМІКИ.....	72
<i>Мяло Н. С.</i> МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЯДЕРНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ	73
<i>Нікіміна І. М.</i> СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЄЮ	74
<i>Ромашко А. С., Кравець О. М., Даців І. І.</i> ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ.....	75
<i>Yevgeniya Sulema, Olena Temnikova.</i> KNOWLEDGE TRANSFER VIA INTERNATIONAL COLLABORATIVE WORK WITHIN TEMPUS PROJECT "MEDIS".....	76
<i>Фролова А. А., Коновалова Н.С.</i> ПРОБЛЕМИ УТИЛІЗАЦІЇ СМІТТЯ В УКРАЇНІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ.....	77
<i>Хринюк О. С., Орехова А. А.</i> ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	78
<i>Черножукова А. М., Бойчук Н. Я.</i> ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ.....	79
<i>Чорний Б. П.</i> СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ НА ЗАСАДАХ ВИКОРИСТАННЯ КОНЦЕСІЇ	80
СЕКЦІЯ 5. СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	81
<i>Глущенко Я. І.</i> ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	82
<i>Кочетков В. М., Домрачев В. М.</i> ВИКОРИСТАННЯ СКОРИНГОВИХ СИСТЕМ ЯК ЗАСІБ МІНІМІЗАЦІЇ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ	83
<i>Кузій А. А.</i> АНАЛІЗ ЗМІНИ РОЗРАХУНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ПРИЙНЯТТЯМ МСФЗ І НОВОЇ РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ВІД 07.02.2013	84
<i>Макаренко А. О.</i> ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У МАШИНОБУДІВНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	85
<i>Рихлюк М. М.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ	86
<i>Natally Stoyanova.</i> GLOBAL MARKET OF THE AGRICULTURE PRODUCTION	87